

STADLER

GLASNIK POSTULATURE SLUGE BOŽJEGA JOSIPA STADLERA

GODINA X. (2009.) • BROJ 10.

SVEĆENIČKI BLAGOSLOV

Dodite, ptice! Dlanovi su moji
Srebrne masline netaknutih grana.

Dodite, noći! Dlanovi su moji
Petokraka zvijezda žarka, usijana.

Dodite, ljudi! Dlanovi su moji
Duboki rudnici blaga zakopana.

Dodite, tužni! Umorni od plača
Na dlanove moje položite glave.
Vidjet ćete da se svaka suza vraća
Obojena zlatom posvećena ulja.
Dodite, sretni! Sred blata i mulja
Dlanovi će moji biti temelj čvrsti
Sreće i slave.

Dodite, djeco! Na dlanu ću svome
Ponijet' vas kroz život u smijehu i sjaju.
I bit' ćete sretni k'o židovska djeca
U Kristovu zagrljaju.

Dodite, dodite!... jer sreća sviju
Počiva na dlanu Božjeg svećenika,
Njegove ruke blagoslov kriju,
One su ljestve do rajskih vidika.

Rajmnund Kupareo [1937.]

SVEĆENIČKA GODINA

Dana 19. lipnja ove godine, na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, koje je Slugi Božjemu Josipu Stadleru u njegovoj pobožnosti toliko omiljelo da je Vrhbosansku nadbiskupiju stavio pod zaštitu ovoga svetoga Srca, Sveti je Otac otvorio Svećeničku godinu. Svetkovina Presvetoga Srca Isusova je dan koji je tradicionalno posvećen molitvi za svećeničko posvećenje. Stadler kada govori o pobožnosti prema Srcu Isusovu kaže da je ono vrutak svega dobra i da uništava svako zlo. Ono je štit i obrana od neprijatelja. „Kada u burnom ovom životu budeš u pogibelji, gdje ti prijete silni valovi morskog da te razbiju o koji greben, pogledaj sulicom otvoreno Srce Isusovo, koje ti otvoreno stoji kao sigurna luka u kojoj ćeš se moći ukrcati. Kada se u suhoj pustoši ovoga života želiš okrijepiti, pogledaj iz Srca Isusova teče krv i voda za spasenje svega naroda: tu ti je vrutak odakle možeš piti po volji! Ako želiš neokaljan živjeti i mir sveti uživati u svijetu punom nemira i u ovoj suznoj dolini punoj grijeha, eto ti Srce Isusovo gdje ćeš naći pravi mir. Ono sve umiljato poziva: Dođite k meni svi vi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Pogledaj, Gospodine, mi smo svi u Nadbiskupiji vrhbosanskoj umorni i opterećeni, pogledaj na nas i smiluj nam se. - Ah, Gospodine, da li će nevolje naše prevladati milosrđe tvoje ili će tvoje milosrđe nadjačati naše nevolje? Neka, Gospodine, prevlada tvoje staro milosrđe i neka tvoja mudrost nadvlada našu zloću! Istina, naša je zloća velika, ali, Gospodine, zar nije tvoja ljubav mnogo veća? Da, ona je mnogo veća. Zato nas umorne i opterećene ti okrijepi, ti utješi i ti nas prigripi.”

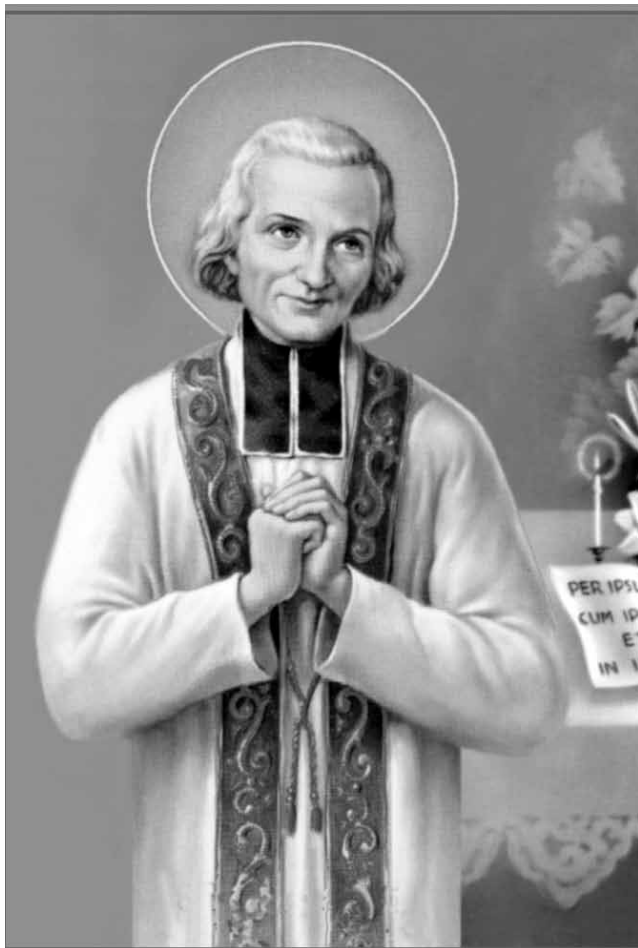

Isusa Krista. Tko je to učenik, ili bolje rečeno kakav je učenik s obzirom na svoga Učitelja? Kada Giovanni Papini govori o Isusovim učenicima, onda kaže: „Sudbina, ne znajući kako bi drukčije natjerala velike ljude da plate svoju veličinu, kazni ih učenicima”. Zatim dodaje: „Učenik je nametnik, pasivan čovjek. Posrednik koji krade prodavaču i vara kupca. Boležljivac koji, pozvan

na ručak, čeprka po zakuski, liže umake, obira voće, ali ne navaljuje na kosti da ih rascijepa te iz njih isiše tečni mozak, jer nema zubi – ili ima samo mliječne zube. Učenik parafrizira riječi, potamnjuje tajne, zamršuje jasne stvari, umnožava poteškoće, tumači slovke, slabi bitno, razvodnjava jako vino kao nešto najčistije i najvažnije. Mjesto da bude zublja koja širi svjetlost i toplinu, on je stijenj koji dimi, koji ne svijetli ni samom sebi” (Povijest Kristova).

To je „dijagnoza” Isusovih učenika svih generacija, od onih prvih učenika koji su s Isusom hodali po prašnjavim putevima Galileje, pa u nizu generacija sve do današnje koju je zapalo da u ovim vremenima služi Gospodinu.

Da čovjek bude uz Isusa mora ostaviti kuću, mrtve, obitelj, novac - sve što voli i sve što ima. A Isus kaže da će ono što će dobiti u zamjenu, biti veliko, te će moći naplatiti svako odricanje. No, to što će dobiti u zamjenu, gledano iz zemaljske perspektive, nešto je tako daleko, zato se mora priznati kako je malo sposobnih za to odricanje. Mnogi će na tom putu uzmicati. Učenicima nije uvijek polazilo za rukom da budu po volji Gospodinovoj. „Šimune, Šimune, evo Sotona zaiska da vas prorešeta kao pšenicu” (Lk 22,31). Premda je Isusovo rašeto bilo gusto, ipak je i u njegovoj dobroj pšenici ostajalo i lošega sjemenja. U svakom

je učeniku, pa i onima koji se čine najpopustljivijima i najpoštenijima, sjeme Judino.

Papa je Svećeničku godinu vezao uz obilježavanje 150. obljetnice „rođenja za nebo” sv. Ivana Marije Vianneya, župnika Arškog. U općoj audijenciji, koju je održao 24. lipnja, objašnjava поближе: „Zašto Svećenička godina? Zašto upravo u spomen na svetog Arškog župnika koji na prvi pogled nije učinio ništa izvanredna?” Papa odgovara kako je cilj ove Godine „postići to da svaki prezbyter sve više teži k duhovnome savršenstvu o kojemu u prvom redu ovisi djelotvornost njegove službe te pomoći prije svega svećenicima, a zajedno s njima čitavom Božjemu narodu, da ponovno otkriju i da u njima poraste svijest o izvanrednom i nezaobilaznom milosnom daru kojega zaređena služba predstavlja za onoga koji ju je primio, za cijelu Crkvu i za svijet, koji bi bez stvarne Kristove prisutnosti bio izgubljen.”

Sveti Otac naglašava kako na završetku Pavlove godine, uz bok ovoga sveca naroda, staje župnik Arški. Dva sveca koji su toliko različiti

a koji su opet imali pred očima istu zadaću - naviještanje Evanđelja Isusa Krista. Sveti je Pavao bio misionar, stalno na putu s ciljem da svijetom pronosi Radosnu vijest, dok se sveti Ivan Marija Vianney nije micao iz svoje župe, ali su zato njemu hrlili ljudi dolazeći po savjet, slušati njegove propovijedi i u ispovijedi pred njim izmiriti se s Bogom. On nikoga nije vratio niti je kome uskratio pružanje utjehe, te se u ovome darivanju u službi svima potpuno istrošio da je na kraju od iscrpljenosti i preminuo.

O liku svećenika ovaj je sveti župnik znao reći: „Kad bismo imali vjere, vidjeli bismo Boga skrivena u svećeniku poput svjetla iza stakla ili poput vina pomiješana u vodi. Kako je strašno biti svećenik! Koliko samo treba žaliti svećenika kada slavi misu rutinski! Kako je nesretan svećenik bez duhovnoga života!”

Primjer svetoga Ivana Marije Vianneya nam pokazuje da se duhovni život ne može izučiti tijekom studija poput drugih sadržaja koji se uče na Teologiji, kao npr. hebrejski, grčki, latinski, ili crkvena povijest i teološki traktati. Tko želi postati svećenik, mora tu spremnost najprije osjećati u sebi, a ne izvan sebe, tražiti svoje vlastite izvore i korijene, temelj svoga života. Koliko nam je poznato iz vlastitoga poziva, to traženje traje dugo koliko traje i sam život. Onaj tko želi postati „duhovnom osobom”, mora u svom životu naći prostora i za molitvu, i za časoslov, i za meditaciju, i za čitanje Svetoga pisma i za duhovni razgovor, a uz to će morati imati vremena i za ljude, za susrete s njima, jer je od ljudi uzet i za ljude postavljen.

Papa Benedikt zaključuje: „Neka Svećenička godina dovede svećenike do toga da se potpuno poistovjete s raspetim i uskrsnim Kristom, da, po uzoru na svetog Ivana Krstitelja, budu spremni smanjivati se da On raste; da, nasljeđujući primjer Arškog župnika, budu stalno i duboko svjesni odgovornosti svoje službe koja je znak i prisutnost Božjega beskrajnog milosrđa. Povjerimo Gospi, Majci Crkve, upravo započetu Svećeničku godinu i svećenike iz čitavoga svijeta.”

Pavo Jurišić

STADLEROVI DANI TIJEKOM 2008./2009.

Tijekom prošle godine svakog je osmog u mjesecu na Stadlerov grob hodočastio jedan od dekanata Vrhbosanske nadbiskupije. Tako su u mjesecu travnju 2008. godine hodočastili vjernici Ramskoga dekanata predvođeni dekanom i župnikom župe Prozor preč. Franjom Ivandićem, vlč. Miljenkom Džaltom, župnikom iz Uzdola, fra Vladom Koštromanom, župnikom župe Podhuma – Žitače, te našim sestrama koje djeluju u župi Prozor. Činilo se kao da je Sarajevo procvjetalo. Sarajevska katedrala bila je prepuna mladosti. Djelovalo je kao da je Stadlerov grob „obučen” u narodnu nošnju Ramskoga dekanata.

Misno slavlje tom prigodom predvodio je preč. Anto Meštrović, kanonik Vrhbosanske nadbiskupije, a svojim pjevanjem misu su uveličali članovi župnoga zbora župe Prozor pod ravnanjem s. Anđeline Perić. Na samome početku preč. Meštrović je pozdravio postulatora kauze za proglašenje blaženim Sluge Božjega Josipa

Stadlera, vlč. dr. Pavu Jurišića, sve suslavitelje misnoga slavlja, folklornu skupinu iz Rumboka, Ramsko kulturno umjetničko društvo i sve hodočasnike. Izrazio je radost da može govoriti o Sluzi Božjemu nadbiskupu Stadleru kao uzoru današnje mladosti. Tema njegove propovijedi bila je: *Pavlov nastup na saboru u Jeruzalemu*. Na samome početku propovijedi izrazio je radost zbog Stadlerovog dana u kojemu se razmišlja o njegovoj veličini i moli za milost da bude uzdignut na čast oltara. Čitajući i komentirajući Djela apostolska koja je Stadler preveo i komentirao, preč. Meštrović je, između ostaloga, istaknuo: „Sluga Božji Josip Stadler je bio čovjek od rada i

reda.” Predivan je to uzor mladima koji su u tijeku formiranja svojih životnih stavova. Potom se usmjerio na prvenstvo Riječi Božje u Stadlerovu životu i djelovanju. Stavljajući Stadlera za uzor, preč. Meštrović naglasio je da se Stadler ne samo osobno posvetio Riječi Božjoj, već je svojim prevodenjem evanđelja i Djela apostolskih učinio da Božja Riječ bude dostupna i njegovim vjernicima.

Na Stadlerov dan mjeseca svibnja 2008. godine okupilo se oko Stadlerova groba stotinjak vjernika Tuzlanskoga dekanata, a uz njih su kao i svakog osmog u mjesecu bili vjernici sarajevskih župa. Hodočasnike je predvodio preč. Pero Iljkić,

dekan Tuzlanskog dekanata i župnik u Lukavcu. Uz njega su bili svećenici: vlč. Josip Batinić, župnik u Morančanima, vlč. Vatko Rosić ravnatelj KŠC-a u Tuzli i vlč. Ivan Jukić, tadašnji župnik u Par Selu. Misno slavlje predvodio je rektor katedrale mons. dr. Marko Josipović, uz koncelebraciju postulatora kauze vlč. dr. Pave Jurišića i drugih sveće-

nika. Tema propovijedi bila je: *Lidijino obraćanje nakon Pavlova propovijedanja u Filipima*. Na početku homilije mons. Josipović je u ime svih nazočnih uputio zahvalnost Bogu za uspješno okončanje dijecezanskoga postupka kanonizacije nadbiskupa Stadlera, koje se zbilo u Sarajevu 30. travnja 2008. Nakon toga potaknuo je sve na molitvu za uspješan nastavak kauze u Rimu pri Kongregaciji za svete, te za uspješno okončanje cijeloga postupka. Istaknuo je potom važnost upoznavanja lika i djela Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera, te je potaknuo sve na zahvalnost Bogu za sva djela koja je po Stadleru učinio za ovu mjesnu Crkvu.

U lipnju 2008. godine Stadlerov su grob pohodili hodočasnici Sarajevskoga dekanata predvođeni dekanom preč. Ivom Paradžikom i ostalim svećenicima sarajevskih župa. Kao i svakog osmoga u mjesecu, na misnom je slavlju bio nazočan i postulator kauze vlč. dr. Pavo Jurišić. Misno slavlje tom prigodom predvodio je tadašnji generalni vikar mons. dr. Mato Zovkić. Tema propovijedi bila je: *Pavao propovijeda Grcima u Ateni*. Mons. Zovkić predstavio je vjernicima kako Stadler to komentira, te je istaknuo njegovu zauzetost da Riječ Božja bude dostupna vjernicima.

Na Stadlerov dan mjeseca srpnja 2008. godine na Stadlerov su grob hodočastili vjernici iz Brčanskoga dekanata koje je predvodio dekan preč. Veselko Župarić, te svećenici ostalih župa tog dekanata: vlč. Ivo Božić, župnik iz Boća, vlč. Marijan Brkić, župnik iz Poljaka i vlč. Marijan Kapić, umirovljeni svećenik. Misno slavlje je predvodio preč. dr. Pero Pranjic, prepošt kaptola. Tema propovijedi bila je: *Priscila i Akvila, Pavlovi suradnici u Korintu, Efezu i Rimu*. Sam odlomak je pročitao i nakon toga prokomentiran iz Stadlerovog prijevoda i komentara. Nakon misnog slavlja, kako je to već uobičajeno, posli su na Stadlerov grob i zajednički izmolili molitvu za njegovo proglašenje blaženim. Nakon misnoga slavlja imali su mogućnost još više se upoznati sa sarajevskom katedralom i sa životom nadbiskupa Stadlera.

Travnički dekanat okupio se oko Stadlerova groba na Stadlerov dan mjeseca kolovoza 2008. Hodočasnike je predvodio preč. Stipo Knežević, dekan i župnik u župi Uzašašća Gospodina – Novi Travnik, kao i ostali svećenici tog dekanata: preč. Žarko Vujica, župnik župe Presveto Trojstvo - Novi Travnik, vlč. Juro Gavranic, župnik iz Rankovića, vlč. Nikola Lovrić, župnik iz Turbeta, o. Nikola Mioč, dominikanac – Hrvatski dušobrižnik u Hannoveru, preč. Luka Kesedžić ekonom Vrhbosanske nadbiskupije, preč. Marko Zubak, kancelar i vlč. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze. Misno slavlje je predvodio rektor katedrale mons. dr. Marko Josipović. Tema propovijedi bila je: *Pavlov govor pred Feliksom u Cezareji*. U svojoj propovijedi mons. Josipović progovorio je o Isusovom trnovitom i samozatajnome putu, te dodao da je takav put i Sluge Božjega nadbiskupa

pa Stadlera kao i svih Božjih ugodnika. Na kraju propovijedi dodao je kako nas Stadlerov primjer potiče da se zauzmemo za Riječ Božju te da na taj način budemo otvoreno Evanđelje iz kojega će naši suvremenici iščitavati Božju ljubav prema čovjeku.

Na Stadlerov dan rujna 2008. godine misno slavlje je predvodio mons. dr. Mato Zovkić, biskupijski vikar za odnose s drugim religijskim zajednicama, uz koncelebraciju vlč. Luke Kesedžića, ekonoma Vrhbosanske nadbiskupije. Tema propovijedi bila je: *Pavao pred rimskim sudom u Cezareji*. Mons. Zovkić je na vrlo zoran način predstavio Stadlerov govor o odnosu vjernika prema državnim vlastima. Istaknuo je da je Stadler znao cijeniti državnu vlast, ali se za katoličke stavove znao oduprijeti svima. To je zastupao i o tome poučavao svoje vjernike.

Vjernici Usorskoga dekanata hodočastili su na Stadlerov grob u listopadu 2008. godine. Hodočasnike su predvodili svećenici toga dekanata: vlč. Željko Vlajić, župnik župe Bežlje, vlč. Anto Čosić, župnik iz Komušine i fra Petar Andrijanić, župnik župe Sivša. Misno slavlje tom prigodom predvodio je mons. dr. Mato Zovkić, biskupijski vikar za odnose s drugim religijskim zajednicama. Tema propovijedi bila je: *Pavao pod vojnom pratnjom putuje u Rim*. Govoreći na Stadlerov način o apostolu Pavlu, mons. Zovkić je progovorio o današnjim nositeljima Božje Riječi, kao i o nadbiskupu Stadleru i njegovoj zauzetosti za promicanje Riječi Božje.

Na Stadlerov dan studenoga 2008. godine, Stadlerov su grob pohodili vjernici Šamačkoga dekanata predvođeni dekanom preč. Bartolom Lukićem. Toga dana na Stadlerov su grob hodočastili Prijatelji Maloga Isusa iz Zagreba, predvođeni s. Imakulatom Lukač i s. Mirjam Dedić. Misno slavlje predvodio je preč. dr. Pero Pranjic, prepošt kaptola. Tema propovijedi bila je: *Pavao sužanj u Rimu*. Na koncu misnoga slavlja svi su se uputili na Stadlerov grob gdje su izmolili molitvu za proglašenje blaženim Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera.

Stadlerov dan mjeseca prosinca u sarajevskoj je katedrali uvijek velika svečanost jer toga dana se slavi Stadlerov prelazak k Ocu Nebeskom. Tako je bilo i u prosincu 2008. go-

dine. Tog su dana hodočastili vjernici Derventskog i Doborskog dekanata predvođeni svojim dekanima i svećenicima. Misnome je slavlju nazočila vrhovna glavarica sestara Služavki Maloga Isusa s. Maria-Ana Kustura, sve tri provincijalne glavarice, kao i velik broj sestara. Misno slavlje tom prigodom predvodio je uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup i metropolit vrhbosanski, uz koncelebraciju pomoćnog biskupa mons. dr. Pere Sudara, tajnika Apostolske nuncijature u BiH, mons. Waldemara Stanislava Sommertaga i oko 35 svećenika. U svojoj prigodnoj propovijedi kardinal je istaknuo

da se ispitujući dokumente o nadbiskupu Stadleru željelo, također, ukazati na svjetlo koje je Sluga Božji utkao u ovu mjesnu Crkvu i u svoju zajednicu sestara Služavki Maloga Isusa. Potom je dodao: „Danas smo zahvalni Bogu da smo ga imali u povijesti. I zato molimo Mariju, koju je on tako divno častio, da nam izmoli upravo to da ga što prije imamo uzdignuta na čast oltara.” Na koncu misnoga slavlja, kako je to već običaj, kardinal i svi suslavitelji pošli su na grob nadbiskupa Stadlera. Tu su zajednički izmolili molitvu za proglašenje blaženim nadbiskupa Stadlera, a nakon toga je uzoriti kardinal podijelio svoj blagoslov upravo s groba „Oca siromaha”.

Obilježavanje Stadlerovih dana u godini 2009. na svoj je način posebno jer se Stadlerov dan obilježava u svakoj župi i zajednici Vrhbosanske nadbiskupije. Razlog tomu svima je poznat, a na njega nas je podsjetio vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić koji je u svome pismu upućenom župama Vrhbosanske nadbiskupije, između ostaloga, napisao: „Proces proglašenja blaženim Sluge Božjega dr. Josipa Stadlera, prvog vrhbosanskog nadbiskupa, sve obvezuje, u prvom redu svećenike, redovnike i redovnice, što bolje upoznati vjerni puk naše Nadbiskupije s ovim velikanom Crkve”. Postulator kauze vlč.

dr. Pavo Jurišić kroz cijelu godinu priređuje materijale koji mogu pomoći svećenicima u obilježavanju Stadlerovog dana, te u približavanju ovog velikana Crkve svim vjernicima. Materijali za Stadlerov dan izlaze u službenom glasilu Vrhbosanske nadbiskupije „Vrhbosna”. Svakog osmog u mjesecu posebno je svečano u sarajevskoj prvolstolnici. U siječnju 2009. godine misno slavlje je predvodio katedralni župnik vlč. Pavo Šekerija, a tema propovijedi bila je: *Svima postadoh sve na izvoru ljubavi*.

Osmoga veljače 2009. godine misno slavlje predvodio je vlč. Marko Majstorović, kapelan u katedrali. U koncelebraciji su bili vlč. Pavo Šekerija, župnik katedrale i vlč. Ivo Jezidžić, kapelan župe Stup. Tema propovijedi bila je: *Svima postadoh sve*. U svojoj propovijedi vlč. Marko je naglasio da je Stadler prepoznao važnost služenja. Također je istaknuo da je Stadler uspijevao mnogo napraviti jer mu je cilj bio služenje. Stoga je potaknuo vjernike na tu avanturu služenja na koju nas Stadler poziva. Nadalje je ustvrdio: biti svima sve, to je bio Stadler i nama pokazao da je to moguće. Po njegovu primjeru i mi smo pozvani privlačiti druge k Bogu služeći im u nadi i ljubavi. Na kraju svoje propovijedi vlč. Marko je rekao: „Stadler je otkrio tajnu ljepote služenja i mi uživa-

vamo plodove njegova služenja. Otkrijmo stoga i mi ljepotu kršćanskoga služenja. Pokušajmo i mi u svoj život unijeti što manje pametovanja, a što više služenja”. Svojim sviranjem i pjevanjem misno slavlje su uveličale sestre Služavke Malog Isusa i ostali vjernici sarajevskih župa.

Na Stadlerov dan mjeseca ožujka večernje misno slavlje u sarajevskoj prvostolnici predvodio je katedralni župnik vlč. Pavo Šekerija. Tema propovijedi bila je: *Ako je Bog za nas, tko će protiv nas*. Na početku misnoga slavlja župnik je istaknuo da se Sluga Božji nadbiskup Stadler trudio da mu život bude u skladu s voljom Božjom. Stoga je župnik pozvao sve vjernike da se ugledaju u ovog miljenika Božjeg, te je molio da po njegovu primjeru možemo uvijek gledati naprijed. Također je potaknuo sve da se poput Stadlera nastave pouzdavati u Boga. Nakon čitanja Stadlerovog pisma upućenog rektoru Zavoda Germanicum, nekoliko mjeseci nakon dolaska u Bosnu, župnik je naglasio da je Sluga Božji nadbiskup Stadler prihvatio svaku situaciju koja ga je zadesila. Dolazeći u Bosnu Sluga Božji je gledao u križ Isusa Krista i nije se bojao. Stoga je župnik zaključio da ovaj miljenik Božji poziva sve da se uzdaju u Riječ Božju i da se zagledaju u Krista raspetoga.

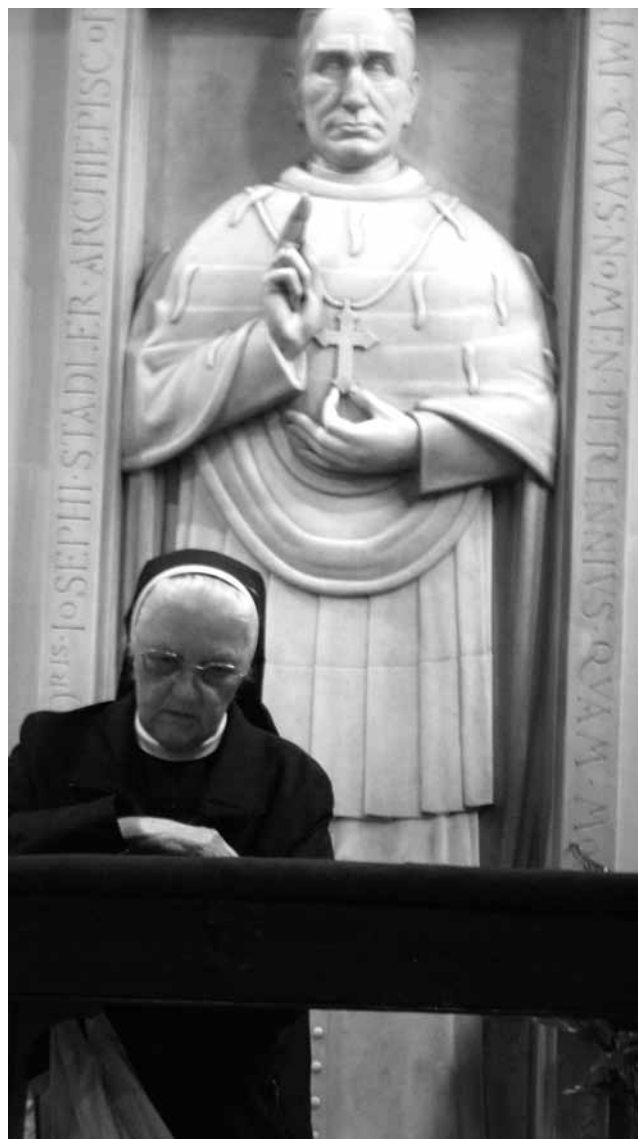
U travnju ove godine misno slavlje u sarajevskoj prvostolnici predvodio je katedralni kapelan vlč. Marko Majstorović. Na misnome slavlju sudjelovali su hodočasnici iz Viteza, a predvodile su ih sestre Služavke Maloga Isusa koje djeluju u Centru sv. Rafaela u Vitezu. Tema propovijedi bila je: *Gospodin mi daje jezik vješt*. Vlč. Marko je, između ostaloga, govorio o Stadlerovom jeziku ljubavi koji se isčitava iz njegovih poslanica. Stoga je zaželio da nam Stadler bude primjer da sve što govorimo i činimo bude iz ljubavi.

Pod večernjom svetom misom osmoga svibnja ove godine u sarajevskoj se katedrali, također, molilo za proglašenje blaženim Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Misno slavlje predvodio je vlč. Marko Majstorović, katedralni kapelan, uz koncelebraciju vlč. dr. Pave Jurišića, postulatora kauze, preč. Luke Kesedžića, ekonoma Vrhbosanske nadbiskupije i vlč. Miroslava Čavara, direktora Medijskog centra Vrhbosanske nadbiskupije. U svojoj propovijedi vlč. Marko je govorio o radosti koju kršćani trebaju živjeti, a

koju je živio Sluga Božji nadbiskup Stadler. Potaknuo je sve prisutne da se ugledaju u nadbiskupa Stadlera čija je radost proizlazila iz Kristovih riječi. Svima je zaželio snagu vjere koju je imao nadbiskup Stadler, a koju je gradio na evanđelju i na euharistiji.

Stadlerovi dani i dalje se nastavljaju. Vrhbosanska nadbiskupija, kao i svi oni koji su se upoznali sa životom nadbiskupa Stadlera, i dalje će moliti i raditi na tome da se otkriju i upoznaju vrijednosti ovog velikana Crkve. Dao Bog da nam njegov život bude poticaj za istinsko služenje Kristu u bratu čovjeku!

s. Ljilja Marinčić

PREDANI SPISI S DIJECEZANSKOG POSTUPKA U KAUI SLUGE BOŽJEGA JOSIPA STADLERA

Rim, 30. svibnja 2008. Nakon što je završen postupak na dijecezanskoj razini u kanonizaciji Sluge Božjega Josipa Stadlera, postulador dr. Pavo Jurišić u pratnji sestara Služavki Maloga Isusa, s. Marine Piljić provincijalne glavarice Sarajevske provincije i s. Irene Olujić zamjenice Vrhovne glavarice, odveo je dokumente i spise s ove razine u Rim te ih je na svetkovinu Presvetog Srca Isusova predao Kongregaciji za kauze sveta. Kao što smo već izvijestili, prilikom završetka postupka radi se o spisima i dokumentima koji u sebi sadrže 43.679 stranica koje su bile uredno zapečaćene i poslane diplomatskom poštom u sedam sanduka, ukupne težine oko 350 kg.

Nadbiskup Josip Stadler bio je veliki promicatelj pobožnosti Presvetoga Srca Isusova na hrvatskom govornom području. Simbolično

je da je upravo na ovu svetkovinu dobiven termin predaje dokumenata i početka procedure kanonizacije na rimskoj fazi. Srce Isusovo, prepuno milosrđa i ljubavi prema onima koji ga ljube i slušaju glas Božji, uzvraća svojom ljubavlju u velikoj mjeri, ono prepoznaje sluge koji su na svome zemaljskom putu željeli i nastojali služiti Bogu i ljudima, svjedočiti čovjekoljublje Onoga koji je došao da se potpuno preda za njih i da ih svojom ljubavlju okupi i otkupi. Slijedi daljnji proces na rimskoj fazi u kojoj će Kongregacija imenovati dosadašnjeg postuladora na dijecezanskoj razini postulatorom i na ovoj rimskoj razini, a nakon toga otvaranje spisa, ocjena dosadašnjeg rada i dodjela procesu relatora koji će uz suradnju s postulatorom dalje voditi proces i privesti ga kraju.

U RIMU OTVORENI SPISI SLUGE BOŽJEGA JOSIPA STADLERA RIM, 15. LISTOPADA 2008.

Na Kongregaciji za kauze svetaca u Rimu su 14. listopada otvoreni spisi Sluge Božjega Josipa Stadlera, prvog vrhbosanskog nadbiskupa i utemeljitelja Družbe sestara Služavki Malog Isusa. Na činu otvaranja sudjelovao je i novi pročelnik Kongregacije za kauze svetaca nadbiskup Angelo Amato, nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, nadbiskup metropolit zagrebački kardinal Josip Bozanić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, i postulator Stadlerove

kauze vlč. dr. Pavo Jurišić, profesor na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji u Sarajevu. Također su bili nazočni mons. Petar Rajić iz Prefektura Papinskoga doma i don Dražen Kutleša iz Kongregacije za biskupe, te vrhovna glavarica Družbe sestara Služavki Maloga Isusa s. M. Maria-Ana Kustura koja nije skrivala svoju radost što kauza njihova Utemeljitelja napreduje.

Sam čin otvaranja započeo je molitvom. Nakon toga postulator vlč. dr. Pavo Jurišić je kancelaru mons. Pappalardiu pokazao dekret koji je primio od pročelnika Kongregacije nadbiskupa

Amata, a nakon utvrđivanja valjanosti dekreta pristupilo se otvaranju paketa sa spisima koji su prethodno bili deponirani u uredu Kongregacije. Kancelar mons. Pappalardi je pregledao redoslijed vođenja postupka na dijecezanskoj razini, način kako su poredani dokumenti i obilježene stranice te je utvrdio da je kauza valjano vođena i da su spisi uredno složeni i predani na Kongregaciju. U daljnjoj fazi predstoji detaljno pregledanje spisa da bi se donijela ocjena valjanosti same kauze.

Osvrćući se na ovaj važan događaj postulator vlč. dr. Pavo Jurišić kazao je kako je otvaranje spisa u Kongregaciji od posebnoga značenja. Podsjetio je da su dokumenti Stadlerove kauze, nakon završenog dijecezanskoga postupka u Sarajevu, bili 30. svibnja 2008. predani nadležnoj Kongregaciji u Rimu. Nakon što je od Kongregacije dobio dekret da je i u rimskoj fazi postupka prihvaćen kao legitimni postulator vođenja ove kauze, vlč. dr. Jurišić je pismeno zatražio od Kongregacije dekret da se pristupi otvaranju spisa i procijeni vrijednost vođenja postupka na dijecezanskoj razini, kao i njezina valjanost. Taj je dekret dobio sredinom rujna ove godine, nakon čega je s kancelarom Kongregacije utvrdio ovaj termin otvaranja spisa.

Pavo Jurišić

TRODNEVNICA O STADLERU

Pred blagdan Presvetoga Srca Isusova župnik iz Bosanskog Šamca vlč. Josip Janjić organizirao je trodnevnicu o Sluzi Božjem nadbiskupu Stadleru, promicatelju pobožnosti Srca Isusova. Trodnevnicu je predvodila s. Ljilja Marinčić Služavka Maloga Isusa. Tema prvog dana trodnevni- ce, 27. svibnja 2008., bila je: *Stadler veliki štovatelj i promicatelj pobožnosti Srca Isusova*. Neće biti moguće citirati sve što je rečeno. Stoga ćemo spomenuti samo pojedine dijelove sestrinog nagovora. Nakon kraćeg uvoda o Stadlerovu životu, usmjerila se na osvjetljavanje pojedinosti njegova života, a onda iz toga izvukla poruku za naš život. Govoreći o Stadlerovom dolasku u Bosnu, između ostaloga je rekla: „Odmah po svom dolasku u Bosnu za prvog vrhbosanskog nadbiskupa, Stadler piše: *Ja razastirem zastavu Srca Isusova i pozivam sve vas da se pod nju okupite*. Razumije se da je on na čelu te povorke štovatelja Srca Isusova. Stadler tumači vjernicima da postoje dvije zastave: 1) zastava neprijatelja duša naših i 2) Isusova zastava – zastava Srca Isusova. Što je Stadler s ovim želio postići? Želio je da svaki vjernik zna komu pripada. Ne možemo biti neodlučni. Ne možemo sjediti na dvije stolice, tj. malo s Bogom, malo s vragom. Ne možemo biti nesvrstani! Ne možemo kod kuće ogovarati ili ne daj Bože psovati, a u crkvi moliti. Stadlerova je želja da svaki njegov vjernik shvati da je i kod kuće, i u crkvi, i svugdje Božji i Bogu pripada. Nema mjesta, ni vremena, ni situacije u kojoj nisi Božji! Na našem životu, govoru, ponašanju i na svemu - mora se vidjeti komu pripadamo. Dok danas gledamo Stadlerov život, čini mi se kao da nam dovikuje: *Opredijeli se! Budi svjestan čiji si! Ne igray se sa svojim spasenjem! Mi ćemo možda reći 'pa, mi smo slabi ljudi'.* Da, ali Isus je jak! Osloni se na Isusa! Stadler piše da će Srce Isusovo uništiti svako zlo, ono će biti naš štit. Ne možemo se stalno izvlačiti na svoju slabost, jer mi nismo sami – Isus je s nama, njegova majka Marija je s nama. A kad su s nama Isus i Marija cijelo nebo je na našoj

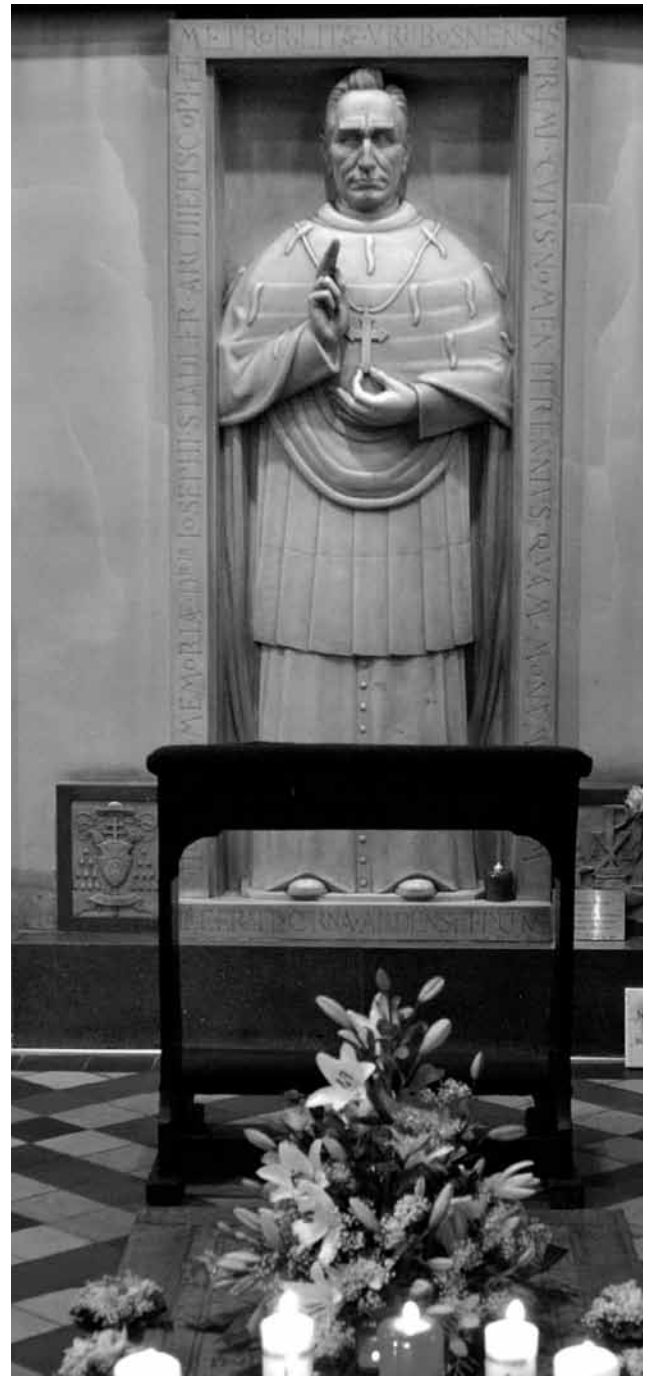
strani. Ono što trebamo jest upoznati Isusa, približiti se Isusu. Stadler kaže: *Svakog vjernika misli treba da idu za tim, da poznaju ljubav Isusovu. Najvažnije je da prepoznaš koliko te Isus ljubi.*”

Govoreći nadalje o neizmjerljivoj Božjoj ljubavi, s. Ljilja je progovorila i o našem odgovoru na tu ljubav, te je nastavila: „Naš glavni životni cilj jest upoznati Boga, ljubiti ga i služiti mu svim srcem. Stadler kaže: *Sve savršenstvo, sva sreća, sve blaženstvo svakog čovjeka u tom je, da ljubi Gospodina Isusa*; a na drugom mjestu reče: *Glavni posao svega našeg života, glavna svrha svoj našoj brižljivosti i svemu nastojanju treba da bude Gospodin Isus*. Razumije se da Stadler nije mislio da mi trebamo zanemariti sve poslove, jer osim što je bio osoba molitve, Stadler je bio i veliki radnik, ali glavni posao svakog vjernika, svećenika i časne sestre jest upoznati Isusa, o njemu razmišljati i njega ljubiti! Misao vodilja u mom i tvom životu i radu trebala bi biti: da li me to vodi k Isusu? To je pitanje koje si trebamo uvijek i u svemu postaviti: da li me to vodi k Isusu? Ako te to ne vodi k Bogu, onda to nije od Boga! Ono što nas najviše privlači k Isusu jest pobožnost Presvetom Srcu Isusovu. Stadler kaže da nas pobožnost Srcu Isusovu čini pravim kršćanima. No, nažalost, i u Stadlerovo je vrijeme bilo onih koji su govorili da nemaju vremena za pobožnost prvih petaka, da nemaju vremena za misu i molitvu. Stoga se Stadler pita: *Kako to da nas samo poslovi zaustavljaju od pobožnosti...?* I mi se danas moramo zapitati: nismo li možda posao stavili na prvo mjesto? Znamo da su i prvi kršćani radili, ali su svaki dan sudjelovali na svetoj misi i primali svetu pričest. Istina je da imamo i da ćemo uvijek imati posla, ali mora se znati što je u našem životu najvažnije!

Tema drugog dana trodnevni- ce bila je: *Stadler i presveta euharistija*. Govoreći o Isusovoj stvarnoj prisutnost u euharistiji i o Stadlerovoj pobožnosti prema euharistiji, između ostalog je rekla: „Stadler je promatrao kako naš narod ide na hodočašća raznim svecima. On to hvali, ali

upozorava svoje svećenike: *Kako da se mi s narodom opravdamo ako ne pohađamo i štujemo Isusa Krista koji je nazočan u Presvetom Sakramentu?* Stadler kao da kaže: hvale vrijedno je to što idete na hodočašće ovom ili onom svecu, ali nemojte zaboraviti doći i pomoliti se Isusu koji je u svetohraništu ove i svake druge crkve! Kad prolaziš pored crkve i vidiš da je otvorena, nemoj tek tako proći pored nje. Dođi i pokloni se svome Bogu koji te čeka. On tebe ovdje čeka! Stadlerova je želja bila da si vjernici stvore jednu svetu naviku: često kroz tjedan pohoditi Isusa u Presvetom Sakramentu. Zašto je Stadleru bilo toliko stalo da ne prolazimo olako pored Isusa u Presvetom Oltarskom Sakramentu? U jednoj svojoj poslanici on piše: *Od Presvetog Sakramenta Crkva Božja nema ništa vrijednijega, ništa svetijega i čudesnijega. [...] sav blagoslov, sve svjetlo, sav život, sav spas dobivaju i župnici i župljani od Isusa Krista, koji pod tajanstvenom prilikom kruha u našim crkvama usred naroda staju.* Željela bih da od Stadlera naučimo da je Isus u posvećenoj hostiji nešto najvrjednije i najsvetije u svakoj crkvi! Ovdje pod svetom misom i pred svetohraništem možeš izmoliti blagoslov za sebe, svoju obitelj i svoju domovinu. Ako si nekad neodlučan i ne znaš što bi učinio, dođi ovdje pred svetohranište, reci Isusu svoju muku i pokušaj čuti što ti on kaže, pokušaj vidjeti što bi Isus učinio u toj situaciji. Stadler kaže: *U svojoj nevolji i nuždi obijamo pragove svih ljudi koji nam ne mogu pomoći, a nije nam na kraj pameti otići do Gospodina Isusa koji je u Presvetome Sakramentu.* Bitno je prepoznati Isusa u posvećenoj hostiji, a potom u osobi koja prima tu hostiju. Kad ga istinski prepoznaš, shvatit ćeš da ne možeš vjerovati da je Isus u tvom susjedu, a ne poštivati ga, ne voljeti ga. Kad povjeruješ da je Isus u tvom susjedu, iskazivat ćeš mu ljubav radi Isusa! Nije moguće da u tebi prepoznam Isusa, a da od tebe okrenem glavu. Tko vjeruje da je Isus stvarno prisutan u posvećenoj hostiji, on je druga osoba! Stadler je duboko vjerovao da je Isus, kojeg je osoba u sv. pričesti primila, stvarno u toj osobi. Zato je Stadler svakoga rado susretao, svakome pomagao, nitko od njega nije otišao odbijen.”

Iznoseći pojedinosti iz Stadlerova života, sestra je rekla: „Stadlerova je želja bila da se vjernici često, pa i svaki dan pričešćuju! On kaže: *Sveta pričest je ono po čemu se broje pravi kršćani,* [...] *katolici dostojni svoga imena.* Drugim riječima kao da kaže: mnogi vele za sebe da su katolici, ali pravi je katolik onaj tko se pričešćuje. Izbroji koliko je vjernika bilo na pričesti i znat ćeš koliko imaš pravih katolika! Ima još nešto što je Stadleru bilo posebno na srcu, a to je svetkovanje dana Gospodnjega. Stadler kaže: *To su dani, i to jedini dani, kad se svaki katolik za Boga ili protiv Boga odlučuje. Što je bilo drvo spoznanja dobra i zla u raju zemaljskom za Adama i Evu, to su za sve nas dani svečani jer u te dane mi vidljivi,*

ni, [...], katolici dostojni svoga imena. Drugim riječima kao da kaže: mnogi vele za sebe da su katolici, ali pravi je katolik onaj tko se pričešćuje. Izbroji koliko je vjernika bilo na pričesti i znat ćeš koliko imaš pravih katolika! Ima još nešto što je Stadleru bilo posebno na srcu, a to je svetkovanje dana Gospodnjega. Stadler kaže: *To su dani, i to jedini dani, kad se svaki katolik za Boga ili protiv Boga odlučuje. Što je bilo drvo spoznanja dobra i zla u raju zemaljskom za Adama i Evu, to su za sve nas dani svečani jer u te dane mi vidljivi,*

vo pokazujemo pred svim svijetom spadamo li u društvo Božje, u Crkvu, jesmo li dionici svih onih sredstava po kojima se postiže spas, priznajemo li Boga kao svoga stvoritelja, otkupitelja i posvetitelja. Voljela bih kad bi nam se ova Stadlerova riječ usjekla u srce i u pamćenje. Mi se svake nedjelje opredjeljujemo za Boga ili protiv Boga. Ti svake nedjelje pokazuješ jesi li vjeran Bogu ili nisi, želiš li Božje društvo ili ne želiš. Ti svake nedjelje pokazuješ vjeruješ li Bogu ili ne vjeruješ, ljubiš li ga ili ne ljubiš. Kad čuješ zvona sa zvonika crkve, to je glas Božji koji ti govori: „Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.” Svetkovati dan Gospodnji podrazumijeva ne raditi težačke poslove, te sudjelovati na svetoj misi i učiniti neko drugo dobro duhovno djelo. Nije dovoljno samo doći na sv. misu, a u njoj možda i ne sudjeluješ aktivno. Nije dovoljno samo ne raditi teške poslove nedjeljom. Potrebno je nedjelju posvetiti Bogu. Stadler kaže: *Katolik koji bude samo kod sv. mise, a ostali dio dana na Boga i ne pomisli, nego možda se još i grešno zabavlja, radi protivno njezinoj želji*, tj. radi protivno želji Katoličke crkve. Stadler nadalje piše: *Ako se i ne zahtijeva da cijeli dan molite, ako je i dopušteno pristojno se i zabaviti, svakako se iziskuje da, osim mise, dobar dio dana, posvetite molitvi, duhovnom čitanju, poduci djece u kršćanskome nauku, pohađanju bolesnika i siromaha, razmišljanju o dobročinstvima Božjim i drugim dobrim djelima*. Braćo i sestre, ovo je napisano prije 110 godina, a još uvijek vrijedi, još uvijek nismo ostvarili želju našeg prvog nadbiskupa Stadlera: da dobar dio nedjelje posvetimo Bogu.”

Tema trećeg dana trodnevnice bila je: *Stadlerova karitativna djelatnost i ustanova Družbe sestara Služavki Maloga Isusa*. Sestra je najprije iznosila pojedinosti iz Stadlerovog života i izvlačila pouku za naš život. Tako je, između ostaloga, rekla: „Godine 1882. Stadler dolazi u Bosnu za prvog vrhbosanskog nadbiskupa. U Bosni je tada bilo više od 97% stanovništva nepismeno. Mnogi vjernici nisu znali ni Očenaš. Ekonomsko je stanje, također, bilo vrlo teško. Narod je bio jako siromašan, mnogi nisu imali što jesti. No, Stadler ne bježi iz te situacije. Dapače, on ide u tu situaciju jer osjeća da je Božja volja da on bude u Bosni, osjeća da ga Bog šalje u Bosnu.

Možda bismo i to mogli naučiti od Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera: Ne bježati od križa! Ne bježati od teškoća, već vidjeti što Bog očekuje da ja u ovoj situaciji učinim. Braćo i sestre, svi mi imamo svoj životni zadatak, svoju zadaću. Nije cilj izbjeći teškoće, već izvršiti ono za što smo stvoreni. Nemoj da ti prvo pitanje bude: Je li to teško? Hoće li me to koštati imena, ugleda i živaca? Neka tvoje prvo i jedino pitanje bude: Je li to volja Božja? Želi li to Bog od mene?”

Govoreći o Stadlerovoj brizi za siromahe rekla je: „Stadlerov život nam govori da je jako važno osjetiti bol drugog čovjeka i biti mu od pomoći. Stadlerov život nam govori: Imaj srca za tuđu bol! Ne glumi da razumiješ probleme drugoga, već se staviti u njegovu kožu. Pokušaj osjetiti kako je njemu, pa ono što bi želio da tebi u toj situaciji netko učini, ti učini dotičnoj osobi.”

Predstavljajući Stadlerove duhovne kćeri, sestre Služavke Maloga Isusa, između ostalog je rekla: „I danas su potrebne djevojke koje su spremne žrtvovati svoj život da bi uljepšale život drugima. Potrebne su djevojke koje žele slijediti Isusa služeći siromasima i ostavljenima. Potrebne su one koje će osjetiti tuđu bol, koje će se sagnuti na tuđu ranu. No, moramo priznati da je danas teško govoriti o služenju. Ustvari, nije samo danas teško govoriti o tome jer malo je onih, pogotovo danas, koji sanjaju o služenju i vide svoju budućnost u tome. Većina djece i mladih mašta o tome da budu slavni, veliki, bogati, a sve to nema veze sa služenjem nego s vladanjem na ovaj ili onaj način. Dok danas gledamo Stadlera kao slugu siromaha, Bog nas poziva da ponovno otkrijemo vrijednost služenja. Ne smijemo zaboraviti da nam je Isus rekao da je najveći onaj koji služi! Pa, tko želi biti velik neka dođe i neka s nama služi Bogu u siromasima”.

Svoje trodnevno razmišljanje s. Ljilja završila je ovim riječima: „Kroz ova tri dana željela sam zagrijati vas za ove tri ljubavi: ljubavi prema Srcu Isusovu, prema euharistiji i prema čovjeku siromahu. Ako iz ove trodnevnice usvojite to troje, blago vama – na dobrom ste putu. Neka vas Bog obdari ljubavlju kakvu je imao njegov sluga Stadler. Amen”.

Stadlerovka

BIO SAM GLADAN I DALI STE MI JESTI

Pod motom *Bio sam gladan i dali ste mi jesti* (upoznajmo Isusa koji trpi u misijskim krajevima) u kući *Djeteta Isusa* u Livnu održana je duhovna obnova 28. i 29. studenoga 2008. koju su vodile sestre Vesna Mateljan i Maneta Mijoč.

Prvi dan programa odnosio se na izlaganje, razmišljanje, razgovor i meditaciju o euharistiji kao hrani naših duša za svjedočenje i naviještanje Božje Riječi u našim obiteljima, u svakodnevnim susretima i osobnom predanju. Sestre su nazočne upoznale s likom Utemeljitelja Družbe sestara Služavki Malog Isusa, Sluge Božjega Josipa Stadlera. Posebno su stavile naglasak na njegovu ljubav prema euharistijskom Isusu pred kojim je on imao srce djetinje, a ta djetinja ljubav bila je izvor njegove ljubavi prema svakom čovjeku.

Drugi dio duhovne obnove odnosio se na Stadlerovu ljubav prema bližnjemu koju je svjedočio u vlastitome životu, ne samo riječima nego i konkretnim činima. Geslo koje je sestrama Služavkama Maloga Isusa preporučivao i sam je provodio, a to je: „Imaj prema bližnjem srce materinje”. Kroz ovu duhovnu obnovu sestre su nazočne upoznale s karizmom naše Družbe koju nam je povjerio Utemeljitelj. Nazvao nas je *Služavke siromaha ili Malenog Isusa* i u tom nazivu sažeo naše poslanje u Crkvi.

Budući da je tema ove duhovne obnove bila *Bio sam gladan i dali ste mi jesti* s naglaskom na gladne u misijskim krajevima, s. Maneta

je prezentacijom prikazala život i rad naših sestara misionarki dok su bile u Stadlerovoj dolini u Ruandi. Također je iznijela i vlastita iskustva za vrijeme posjeta Ruandi, te vjerno predočila njihovo siromaštvo i dala svjedočanstvo o našoj pok. s. Jacquelinei koja je bila Ruandanka.

Treći dio ovoga susreta bila je radionica za mlade koju je vodila s. Vesna. Mladi su na praktičan način mogli naučiti kako pomoći siromašnoj i gladnoj djeci. Budući da je ovo bio vikend pred prvu nedjelju došašća, izrađivali su adventske vjenčiće od prirodnih materijala, božićne čestitke, ukrase za božićna drvca i druge prigodne sitnice koje su izložili na prodaju kako bi dobiveni novac poslali siromasima u Stadlerovoj dolini u Ruandi. Dok su njihove marljive ruke bile zabavljene oblikovanjem, njihove misli slijedile su pripovijedanje sestara o Stadlerovim idejama kako pomoći siromahu, o lutrijama koje je organizirao, o tome kako nadbiskup vodi u šetnju maloga Stjepana Jankovića koji je kod njega stanovao dok je išao u školu u Sarajevu, kako mu pokazuje izloge, kako ga uči lijepom vladanju i ljubavi prema siromasima koje je susretao svaki dan na putu do škole, i mnogim drugim zgodicama iz Stadlerova života. Bila je to radionica prožeta Isusovim duhom: „Što god ste učinili jednom od ovih najmanjih, meni ste učinili”, ali i radionica prožeta Stadlerovim primjerom: „Imaj prema bližnjem srce materinje”.

Ovu duhovnu obnovu završili smo svi pitanjem koje ćemo svaki dan kroz vrijeme došašća sebi postavljati i na njega pokušati odgovoriti: „Mogu li i ja kao Sluga Božji Josip Stadler utažiti žeđ za Božjom Riječju, mogu li i ja kao Stadler nahraniti gladne kruhom?”

A mi sestre ove zajednice koja nosi simboličan naziv *Kuća Djeteta Isusa* i ovoga smo Božića nahranili mnoga gladna usta u našoj okolini, pružili utjehu i materijalnu pomoć obiteljima s bolesnom djecom i tako svjedočili da Stadlerov duh u nama živi.

s. Vesna Mateljan

STADLER

A TKO JE TAJ STADLER?

U *Kući Djeteta Isusa* u Livnu svakog 8. u mjesecu, kao spomen na dan smrti Sluge Božjega Josipa Stadlera i 25. u mjesecu kao spomen na blagdan rođenja Djeteta Isusa, imamo cjelodnevno klanjanje pred Presvetim koje započinje sa sv. misom. Zajedno s nazočnima, kojih se preko dana zna izmijeniti i do stotinu, molimo Krunicu Djeteta Isusa, dijelove Časoslova, te imamo biblijsku meditaciju koju vode sestre. Ovo su dani kada posebno molimo za proglašenje blaženim Sluge Božjega Josipa Stadlera, te prisutne upoznajemo s likom i djelom prvog vrhbosanskog nadbiskupa koji je u ovim krajevima prilično nepoznat. Također, molimo za duhovnu obnovu

Družbe sestara Služavki Maloga Isusa i nova duhovna zvanja u našem narodu.

Poput Utemeljiteljeva doma i ova kuća je otvorena svim siromasima u materijalnom i duhovnom pogledu. Gostoljubivost je posebna vrlina ove zajednice. To je kuća u kojoj sestre svakodnevno pokazuju djetinju ljubav prema Bogu i materinju prema bližnjemu.

U njoj žive kako kažu ovdje *Sestre Stadlerovke* koje su uvijek spremne odgovoriti na pitanje: „A tko je taj Stadler?”

s. Vesna Mateljan

ZALJUBLJENIK U BOGA I OTAC SIROTINJE.

Vijeće za duhovnost Splitske provincije odlučilo je kroz ovu 2009. godinu ponovno promicati što bolje poznavanje Stadlerova lika i njegove duhovnosti u svim zajednicama Provincije. Do ljeta su upriličena tri ovakva susreta: u Sutivanu na otoku Braču (22. IV.), na Šinama kod Splita (20. V.) i u Metkoviću (27. V.) za sestre koje žive u ovim zajednicama i neposrednoj blizini ovih samostana, a na jesen će biti obuhvaćene druge zajednice. Tako će kroz ovu godinu sestre razmišljati o dvije temeljne zapovijedi naše vjere, a to su: ljubiti Boga iznad svega, a bližnjega kao samoga sebe, po Utemeljiteljevu primjeru. Zato je i tema ovih susreta: Sluga Božji Josip Stadler, zaljubljenik u Boga i otac sirotinje.

Promatrajući ljubav i predanje Bogu, Stadlerov život, te odraz te ljubavi u njegovu odnosu prema siromasima i potrebnima, sestre su se na ovom prvom susretu, koji je bio u Sutivanu, upitale: Što je s našim poslanjem i karizmom služenja? Proizlazi li ona iz one prve i osnovne zadaće kršćanina: ljubiti Boga iznad svega?

Stadler se ponizno predao u ruke Svemogućega, osluškivao njegova nadahnuća i bio im poslušan. Jednako je poštivao svakog čovjeka: siromaha kao i bogataša, seljaka kao i vladara, dijete kao i biskupa. Na ovom susretu vjerojatno nismo čule ništa nova što kroz svoju formaciju nismo slušale, ali uvijek je lijepo prisjetiti se svojih korijena, baš kao što djeca u obiteljima žele znati životne priče svojih pređa i ponose se njima. I po tko zna koji put govorile smo jedna drugoj kako smo sretne da nam je baš Stadler bio utemeljitelj. Ponosne smo na njegov svetački lik i herojska djela ljubavi u konkretnim, ne samo velikim, nego i sitnim svakodnevnim stvarima. Razgovarajući o primjerima njegovih djela ljubavi prema potrebnima u ona vremena bez tehnike i prijevoznih sredstava, uvijek ostajemo zadivljene. Prilika je to da se uvijek iznova preispitamo gdje smo u služenju i što nam je činiti da odgovorimo pozivu kojega nam je Mali Isus uputio preko Sluge Božjega Josipa Stadlera.

s. Vesna Mateljan

MARTINO PISMO

Dr. don Ante Mateljan, profesor dogmatske teologije i odgojitelj bogoslova u Splitu, podario nam je knjigu *Martino pismo*, skazanja i recitale koje je posvetio sa zahvalnošću svim sestrama Služavkama Maloga Isusa, a posebno pokojnim sestrama Tugomili Žolo i Jacquelineline Uwanyiligira.

Ovo je treća zbirka dramskih tekstova, recitala i skladbi nastalih u razdoblju od 2004. do 2008. godine, u različitim prigodama, za potrebe Centralnog bogoslovnog sjemeništa i Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu, te redovničkih zajednica prigodom proslave značajnih obljetnica.

„Sve naše priče, kaže autor, nisu ništa drugo doli oslušivanje Duha, pokušaji razgovora s Bogom, o Bogu, pred Bogom u ogledalu Isusa Krista. I ove riječi upisane u drame, recitale i pjesme iste su vrste, koraci na dugom putovanju ususret.” Knjiga je podijeljena u tri dijela: *Dramski tekstovi, Recitali i Pjesme*.

U knjizi je dramski tekst *Ljubav nikad ne prestaje* uz 100 godina sestara Služavki Malog Isusa u Splitu. To je dramski igrokaz u sedam slika iz života Družbe sestara Služavki Malog Isusa od njihova dolaska u Split 1905. godine pa do najnovijih dana, s naglaskom na temeljno poslanje: služiti Malom Isusu u siromasima i djeci. Uz povijesne scene stavljeni su izvadci iz originalnih povijesnih dokumenata. Prva izvedba ovog dramskog igrokaza bila je u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu 10. XII. 2005. prigodom svečane proslave stote obljetnice dolaska sestara Služavki Malog Isusa u Split.

Dodatak ovom dramskom igrokazu je recital *Pohvala služenju* u čast Sluge Božjega Josipa Stadlera za 3 ili više recitatora. Tu se blagoslivlja Gospodina za „... sestre malene, ... koje su se odazvale skrovitom glasu, ... i pošle služiti, Bogu i sirotinji, sve do konca svojih snaga, u požrtvovnoj ljubavi!”

U knjizi *Martino pismo* nalazimo dramsko-glazbenu igru u četiri slike s prologom i epilogom koja nosi naziv *Polje svetog Josipa* Han kumpanija -Vitez. Predstava želi dočarati dolazak i život, kao i

prisilni odlazak i ponovni povratak sestara Služavki Malog Isusa u Han kumpaniju kod Viteza. Radnja je složena prema autentičnim dokumentima i svjedočanstvima sestara, posebno s. Virgine Ninić koja je ovdje stavljena u lik pripovjedačice. Na osobiti se način želi podcrtati djelatna vjera sluge Božjega Josipa Stadlera te blagoslovljeni rad i život sestara Služavki Malog Isusa, poglavito u Bosni, u najtežim razdobljima novije povijesti. *Polje sv. Josipa* izvedeno je prvi put u Vitezu 21.IV.2007. prigodom proslave 100. obljetnice dolaska sestara Služavki Malog Isusa u Vitez.

Uz ove igrokaze u knjizi *Martino pismo* donesene su i pjesme koje se pjevaju unutar scen- skih prikaza. To su: *Ljubav tvoja* (“Zapjevajmo puni radosti, vjerno služeć Malom Isusu, napo- jeni rosom milosti, pjesmu divnoj Božjoj ljubavi... *Ljubav tvoja služi bližnjemu, bolesnomu, starom djetetu...Ljubav tvoja nas je dozvala, kano ses- tre Malog Isusa, oko Majke, oko Josipa...Ljubav tvoja, Mali Isuse, svladala je svijet i sile zle, nosi barjak vječne pobjede....*”), zatim *Hvala ti, Isuse*, te pjesma *Bogu i sirotinji* (Josipu Stadleru) u kojoj se ponavlja refren: “*Povedi, oče ubogih, i nas u vjeri služiti Bogu i sirotinji, po mjeri ljuba- vi*”. Stihove za ove pjesme napisao je don Ante Mateljan, a uglazbio don Šime Marović.

U knjizi su doneseni još dramski teksto- vi: *A da ti Dujme navратиш među nas?*- scenski intervju, razgovor sa sv. Dujmom, zaštitnikom Splitsko-makarske nadbiskupije; dramska igra u tri slike - s glazbenim dodacima pod nazivom *Gospodine, pokaži mi put!* temelji se na stvarnim činjenicama iz života bl. Alojzija Stepinca, a monodrama *Martino pismo ili Naći ću ja tebe* napisana je u obliku priče, a oslanja se na odlomak iz Ivanova evanđelja u kojemu je opisano prijateljstvo između Isusa i Laza- rove obitelji. Ovdje su doneseni i recitali: *Bogu, redu i domovini* u kojemu je u kratkim crtama prepričana povijest dolaska sestara dominikan- ki u Split; *Blagoslov ljubavi* kratki je recital s pjevanjem prigodom beatifikacije s. M. Terezije

od sv. Josipa-utemeljiteljice sestara karmelićanki Božanskog Srca Isusova, te *Ostani Gospodine s nama*, dramski recital u tri prizora s pjevanjem uz desetu obljetnicu dolaska Janjevaca u Kistanje.

Na kraju knjige uz navedene pjesme tu je još nekoliko skladbi kojima su autori stihova

don Ante Mateljan, a glazbe don Šime Marović. One su nastale prigodom pojedinih slavlja, tako da većina od njih tvori cjelinu s dramskim tekstovima ili recitalima.

s. Vesna Mateljan

SLUGA BOŽJI JOSIP STADLER U MEDIJIMA I TISKOVINAMA 2008. GODINE

Povijesničarka, dr. sc. Agneza Szabo, urednica stalne emisije Velikani hrvatske povijesti na Radio Mariji u Zagrebu, spomenula je tijekom 2008. godine u tri emisije Slugu Božjega Josipa Stadlera. Tako je u emisiji o blaženom Alojziju Stepincu, koju je održala na Radio Mariji 18. rujna 2008. u povodu 10 obljetnice njegove beatifikacije u Mariji Bistrici (1998.-2008.), uz isticanje Stepinčevih primjera u pogledu štovanja i čašćenja Bl. Djevice Marije, te činjenica kako je i sam Stepinac rado hodočastio u Mariju Bistricu, kao i Gospi Lurdskoj, ali i druga Marijina svetišta, pomno istaknula iste odlike Marijina štovanja i kod Sluge Božjega Josipa Stadlera, pozivajući se pritom i na već objavljene njegove primjere u Glasniku Postulature Stadler (godina 2008., br. IX.,) koji uređuje postulatur don Pavo Jurišić.

U drugoj emisiji, koju je dr. Agneza Szabo, također, održala na Radio Mariji 18. prosinca 2008. i to na temu *Ban Ladislav Pejačević*, autorica je istaknula i Stadlerovo poznanstvo, kao i suradnju, s istim hrvatskim banom Pejačevićem, osobito u pogledu hrvatskoga školstva na koje su već tada željeli snažno utjecati liberalno usmjereni intelektualci, gradeći nastavu ne na znanstvenim činjenicama, već agresivnim liberalnim ideologijama.

Kako je u istoj emisiji istaknula autorica dr. Szabo, zagrebački nadbiskup i kardinal Josip Mihalović je na pismenu molbu bana Ladislava Pejačevića, također u pismenom odgovoru istome banu, i sam istaknuo veliku važnost solidnoga od-

goja i naobrazbe u školi, te upozorio na opasnost agresivnoga liberalizma za razaranje obiteljskoga života, kao i opasnosti koje liberali čine svojim nastojanjima da isključe svaki utjecaj Crkve na društvo i osobito odgoj hrvatske mladeži u hrvatskim školama. Zatim je kardinal Mihalović izrazio svoju radost, ali i zahvalnost banu Ladislavu Pejačeviću, jer mu je banova "preuzvišenost izvolila priobčiti odredbu naše Zemaljske vlade, o uređenju posebnog vladinog povjerenstva s tom naročitom zadaćom, da ono zadaćom već izdanih školskih knjiga i koje su već u uporabi, ispita njihov sadržaj, a jednako tako i za buduće školske knjige, koje će se pripremiti". Za člana toga vladinog povjerenstva sa svoje strane nadbiskup Mihalović predložio je banu Pejačeviću svećenika i profesora na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu Antuna Kržana, a za njegova zamjenika također svećenika i profesora na Bogoslovnom fakultetu *Josipa Stadlera*, koji se već bio svojim priložima uključio u rad časopisa za školu pod nazivom *Hrvatski učitelj*. U tome glasilu, kojemu je potporu davao i sam ban Ladislav Pejačević, upravo se i sam *Stadler* uključio svojim stručnim priložima i javno se suprotstavljao sve agresivnijoj sekularizaciji školstva, koja i kod nas postaje sve očitija (...). U *Hrvatskom učitelju* Stadler je objavio niz brojnih stručnih i znanstvenih kritičkih priloga, kao i stručne ocjene s komentarima u kojima se suprotstavljao sve snažnijoj sekularizaciji školstva i uopće pozitivističkim i liberalnim učenjima i ideologijama. Tako je primjerice u više serijalnih nastavaka znanstveno kritizirao

objavlenu knjigu *Nacrt psihologije* (1877.) koju je napisao Josip Glaser, učitelj na Pedagoškoj školi u Petrinji, inače poznati liberalni pedagog, te knjigu *Kratko iskustveno dušoslovlje* (1878.) koju je napisao, također, liberalni učitelj Stjepan Basariček koji je tada predavao metodiku i pedagogiju na Učiteljskoj školi u Zagrebu. Uz brojne i stručne primjedbe, Stadler je obojici autora, ne samo zamjerao izrazito materijalističke poglede na svijet na kojima su pokušavali graditi stručno nastavno djelovanje, nego je istovremeno postavljao znanstvene temelje moderne kršćanske psihologije i pedagogije u vremenu u kojem je živio i radio. Za naglasiti je da su isti autori odgovarali Stadleru u istome glasilu, dakle *Hrvatskom učitelju*, i još više da su se međusobne javne rasprave odvijale na visokoj stručnoj razini, bez međusobnih vrijeđanja sugovornika, i kao takove nastavljene su i kasnije.

Osim toga, dr. Szabo je u istoj emisiji na Radio Mariji istaknula da je Stadler i kao član Pejačevićevog povjerenstva za školske udžbenike u *Zagrebačkom katoličkom listu* objavio glasoviti serijal u pet nastavaka pod zapaženim naslovom *Koji pravi praktični položaj imaju zauzimati katolici prema novovjekim slobodama?*, u kojima je sistematski i načelno tumačio crkvena stajališta glede i tada aktualnih pitanja, dakle pravih katoličkih stajališta što bi ih katolički vjernici trebali zastupati glede novovjekih sloboda, misleći na sve agresivniji liberalizam i njegove ideologije i kod nas. U ovim prilogima nalazimo ustvari katolička stajališta kojima bi kršćanima valjalo prožimati cjelokupni javni život, politici i kulturu, znanost i prosvjetu, pravne norme, obiteljski i socijalni život uopće, osobito u pogledu čovjekova dostojanstva te ljudskih prava i sloboda, demokracije, itd. Istovremeno je *Hrvatski učitelj* otvoreno i jasno osporavao nasilne revolucionarne metode prema uzoru krvave Francuske revolucije i nedavne Pariške komune (1872.), kao i njihove dobro poznate ideologije koje su već tada bivale sve više prihvaćane od nekih intelektualaca i kod nas.

Povjesničarka dr. Agneza Szabo objavila je u povodu Stadlerovih jubileja tijekom kalendarske godine 2008. i više pisanih priloga u stručnim publikacijama i javnim katoličkim glasilima. Tako je u *Glasniku sv. Josipa* koji izlazi u Nacionalnom svetišću sv. Josipa u Karlovcu i koji uređuje prečasni gospodin *Marijan Radanović*, dr. Szabo, prihvativši njegov poziv na suradnju u istome Glasniku objavila tijekom godine 2008. u sva četiri Glasnikova broja serijal u nastavcima *Josip Stadler i godina Stadlerovih jubileja*, pri čemu je osobito istaknula Stadlerove zasluge glede izlaženja *Glasnika sv. Josipa* u Hrvatskoj uopće, počevši od godine 1873., kojega je Stadler uređivao sve do svoga odlaska u Sarajevo (1882.), kao i činjenicu da je isti *Glasnik* bio od velike koristi za duhovni život osobito širokim slojevima pučanstva do danas, i unatoč činjenici što danas izlazi u Karlovcu.

I u poznatom katoličkom mjesečnom glasilu *Naša ognjišta*, koji uređuju franjevci u Tomislavgradu, pod uredništvom *fra Gabrijela Mioča* i *fra Roberta Jolića*, autorica dr. Szabo u tri je nastavka objavila serijal pod naslovom *Josip Stadler – prvi vrhbosanski nadbiskup* pri čemu je istaknula njegovu ustrajnu zauzetost za opća prava hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, ali i šire, kao i svih ljudi dobre volje, zatim i Stadlerova nastojanja oko promicanje socijalne pravde, te izgradnju crkava i škola, potom kršćanski dijalog, također i s drugim crkvama. Posebno je istaknu-

la Stadlera i kao utemeljitelja Družbe sestara Služavki Maloga Isusa, prve redovničke zajednice koja je niknula na hrvatskome tlu - upravo sa svrhom kršćanskoga služenja najpotrebnijima. A u poznatom *Glasniku Postulature*, koji već deset setu godinu uređuje *don Pavo Jurišić*, postulador kauze Sluge Božjega Josipa Stadlera, dr. Szabo je objavila rad pod naslovom *Josip Stadler – Marijin hodočasnik* – u povodu 150. obljetnice lurdskih ukazivanja Gospe (Glasnik Stadler, 2008.).

Budući da se tijekom kalendarske godine 2008. radilo o godini Stadlerovih jubileja i budući da je Stadler i za vrijeme gimnazijskih dana i poslije, nakon ređenja za svećenika u Rimu, i povratka iz Rima, kao svećenik uzorno služio u Zagrebu u službi Zagrebačke nadbiskupije više od jednog desetljeća (1869.-1881.) dr. Szabo objavila je u Godišnjaku društva za povijest Zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić" (god. XII., Zagreb, 2008.) pregledni rad pod naslovom *Odjeci imenovanja Josipa Stadlera vrhbosanskim nadbiskupom u*

hrvatskoj javnosti (1881.), u kojem je prikazala stavove ondašnjih najvažnijih medija prema Josipu Stadleru u povodu njegova imenovanja vrhbosanskim nadbiskupom sa sjedištem u Sarajevu. Kako iz njihova sadržaja proizlazi, Josip Stadler već je tada bio visoko cijenjen u hrvatskoj javnosti, i stoga je ta ista javnost na temelju već pokazanog Stadlerova djelovanja, polagala velike nade u Stadlerov budući rad u Bosni. A u poznatom interdisciplinarnom časopisu za znanost i umjetnost, gospodarstvo i politiku *Gazophilacium* (god. XII., br. 3-4, Zagreb, 2008.) dr. Szabo je objavila rad pod naslovom *Josip Stadler i najvažnija obilježja njegovih doprinosa razvoju kulture i prosvjete u narodu, želeći time i širu stručnu javnost upoznati sa značenjem života i rada Sluge Božjega Josipa Stadlera upravo na spomenutim područjima.*

Dr. sc. Agneza Szabo

SLUGA BOŽJI JOSIP STADLER I DRUŽBA SESTARA SLUŽAVKI MALOGA ISUSA U EMISIJI „ZNAKOVI VREMENA” NA HRVATSKOM KATOLIČKOM RADIJU

Da se podsjetimo: kao što se zna, godine 2002. Vrhbosanska nadbiskupija i Družba sestara Služavki Malog Isusa pokrenula je proces beatifikacije prvog vrhbosanskog nadbiskupa dr. Josipa Stadlera koji je, kako za mjesnu Crkvu, tako i za život žitelja Bosne i Hercegovine općenito, uistinu mnogo učinio. Godina 2008. bila je godina njegovih jubileja: 165. obljetnica rođenja i 90. obljetnica njegove zemaljske smrti. I nije slučajno da su se baš tijekom te godine redali milosni događaji povezani s njim. U mjesecu travnju '08. svečano je u Sarajevu proslavljen završetak dijecezanskog postupka njegove kauze, već u svibnju svi relevantni dokumenti predani su Kongregaciji za kauze svetaca u Rimu, a već 14. listopada iste godine otvoreni su isti dokumenti. Otvaranju dokumenata, uz službene osobe Kon-

gregacije, nazočili su hrvatski kardinali, mons. Josip Bozanić, nadbiskup i metropolit zagrebački, mons. Vinko Puljić, nadbiskup i metropolit vrhbosanski, dr. Pavo Jurišić, postulador kauze i s. Maria – Ana Kustura, vrhovna glavarica Družbe sestara Služavki Maloga Isusa.

Sve ovo bio je povod da se na valovima HKR-a, u emisiji *Znakovi vremena* prezentira taj duhovni velikan naše Crkve i naroda. Osim što je učinio velika djela na materijalnoj, kulturnoj i karitativnoj razini, 1890. godine osnovao je i redovničku Družbu sestara Služavki Malog Isusa koje i danas svjedoče za životnost njegove karizme ljubavi i služenja najpotrebnijima. Stoga je u istoj emisiji predstavljena i Stadlerova Družba. Emisija, zamišljena u obliku dijaloga, ostvarena je 17. prosinca 2008. godine, a uredila ju je i vodila Tanja Popec.

Zašto prije 90-ih godina nije bilo poželjno govoriti o nadbiskupu Stadleru? Kako je u narodu rašireno štovanje Sluge Božjega Josipa Stadlera? Kada će biti proglašen blaženim? Što potvrđuje glas o svetosti nadbiskupa Stadlera? I kako danas djeluje Družba koju je utemeljio, Služavke Malog Isusa, jedina redovnička zajednica rođena u Bosni? Na ova i slična pitanja odgovarali su gosti emisije: dr. Pavo Jurišić, postulator i s. Irena Olujević, zamjenica vrhovne glavarice Družbe Služavki Malog Isusa.

Nakon što je voditeljica ukratko iznijela biografske podatke Sluge Božjega Josipa Stadlera, uslijedila su pitanja postavljena dr. Pavi Jurišiću:

Voditeljica: U Rimu su 14. listopada 2008. na Kongregaciji za kauze svetaca otvoreni spisi Sluge Božjega Josipa Stadlera. Što ti spisi sadrže i znači li to da smo korak bliže beatifikaciji nadbiskupa Josipa Stadlera?

Dr. Jurišić: Ti spisi su zapisnici sjednica na dijecezanskoj razini, zatim građa s postupka koji je rezultat 12-godišnjeg rada mojih suradnika i mene. Tu su knjige koje je napisao Sluga Božji, kao i knjige koje su drugi pisali o njemu a koje je ispitala povijesna komisija i koje je smatrala korisnima u ovom postupku. Tu je arhivska građa, pisma i dokumenti Sluge Božjega, *transumpti*. Sve je to spremljeno u dva primjerka, od kojih jedan ide u arhiv, a drugi kao *copia publica* služi za daljnji rad na kauzi.

Voditeljica: Postoje li u tim spisima zapisi o čudima ili potvrda vjernika o glasu svetosti prvog vrhbosanskog nadbiskupa?

Dr. Jurišić: Za proglašenje Sluge Božjeg blaženim potrebno je jedno čudo za koje se pokreće poseban postupak. Npr. ako se radi o čudesnom ozdravljenju mora se točno ispitati koja je bolest bila u pitanju, kako i koliko je dotična osoba liječena, je li bolest dijagnosticirana kao neizlječiva, točna izjava liječnika o dijagnozi, prognozama itd. Što se tiče nadbiskupa Stadlera, imamo čudesne znakove (zagovori, uslišanja, zahvale). Ima i drugih, konkretnijih znakova koji upućuju na čudo za

koje se može pokrenuti postupak. Za sada se to ispituje i gleda „isplati” li se za kauzu pokrenuti postupak za dokazivanje čuda.

Voditeljica: Za sada nema govora o nekom čudu, primjerice, ozdravljenja po zagovoru Sluge Božjega Josipa Stadlera. Zato nas zanima na čemu se temelji njegova kauza? Tko pokreće kauzu?

Dr. Jurišić: Postupak se temelji na glasu svetosti, ali i na temelju čudesnih znakova vezanih uz Slugu Božjega. Ljudi nakon njegove blažene smrti od samoga početka mole na njegovu grobu, štiju ga. Posebno njegove sestre Služavke Malog Isusa kroz čitavu svoju povijest časte svoga Utemeljitelja i utječu mu se u zagovor.

Za pokretanje postupka beatifikacije Sluge Božjeg Stadlera zainteresirane su dvije institucije: Vrhbosanska nadbiskupija i Družba sestara Služavki Malog Isusa.

Voditeljica: Prof. Jurišiću, zašto ranije nije pokrenut postupak za Slugu Božjega nadbiskupa Stadlera koji je umro 1918. godine?

Dr. Jurišić: Nadbiskup Stadler je zapažen na svim razinama života u BiH. U političkom smislu bio je čovjek, biskup koji se zalagao za ujedinjenje svih hrvatskih zemalja, dakle i za BiH za koju je smatrao da mora biti sastavni dio matice zemlje

Hrvatske. Bio je jedini biskup koji je bio protiv toga da se hrvatski narod priključi u novu jugoslavensku tvorevinu. Kao takav nije odgovarao ondašnjim, a kasnije ni komunističkim vlastima. Njegovo se ime kao pozitivca nije smjelo izgovarati u javnosti. Ako je za vrijeme komunističke vlasti njegovim sestrama oduzeta sva imovina, sve kuće, sirotišta, domovi, spominjati njegovo ime značilo bi pisati u pijesku njihove grijeha.

Nakon Domovinskog rata nastale su povoljnije prilike kada se mogao pokrenuti postupak i mi smo ga pokrenuli. Neka crkveni sud procjeni njegove kreposti. Mi vjerujemo da ih ima.

Voditeljica: Ti su dokumenti svečano predani u Rim Kongregaciji za kauze svetaca. Radi se o građi koja sadrži 43 tisuće stranica. Kongregacija će sada utvrditi valjanost dosadašnjega tijeka kauze, pojašnjava prof. Jurišić.

Dr. Jurišić: To znači da će Kongregacija sada donijeti svoju ocjenu o kauzi. Kada se dobije ocjena rada, imenuje se relator kauze i posao može ići dalje.

Voditeljica: Naravno, nadamo se pozitivnoj ocjeni kauze. A što slijedi nakon toga? Točnije, koliko vremena treba proći do proglašenja herojskih kreposti Sluge Božjega Josipa Stadlera?

Dr. Jurišić: S povijesnim kauzama, kao što je ova, lakše je raditi, lakše je raditi i to do u same detalje. Mi računamo da bi sve zajedno moglo trajati jedno kraće vrijeme s obzirom na to koliko kauze inače traju. Npr. deset godina bi bilo jako dobro vrijeme. Ako bude kraće još bolje. Obično kažu da jedan postulator utroši čitav život dok traje kauza. Nadam se da ću ja poživjeti toliko koliko traje ova kauza.

Voditeljica: Kako je u narodu rašireno štovanje Sluge Božjega Josipa Stadlera?

Dr. Jurišić: Ne mogu reći da je to štovanje rašireno onoliko koliko kod drugih kandidata za svetost. Rekao sam da glas o svetosti postoji. U sarajevskoj katedrali od početka se moli na njegovu grobu gdje se ostavljaju i ploče zahvale za

primljena uslišanja. Od kako je pokrenut postupak uvedeni su tzv. *Stadlerovi dani* kada svakog 8. u mjesecu dolaze pojedini dekanati Nadbiskupije u većem broju, slave misu, upriliči se meditacija na određene teme vezane za Slugu Božjega, moli se na njegovu grobu. Kroz *Stadlerove dane*, npr. ove godine, meditira se o Djelima apostolskim koje je preveo nadbiskup Stadler. Inače je preveo sva četiri evanđelja i napisao komentare.

Voditeljica: U Sarajevu postoji i jedan Stadlerov dom, dječji dom.

Dr. Jurišić: Najprije je otvorena jedna ubožnica za siromahe u Mjedenici ulici. Onda kuća *Betlehem* za žensku djecu, a zatim *Egipat* za mušku. Sve su te kuće, kao što sam rekao, sestrama oduzele komunističke vlasti. Po završetku Domovinskog rata vraćen im je *Egipat*, strašno razoren, gotovo uništen. Sestre su ga obnovile i sada je tu smješten *Stadlerov dječji dom*, ali i sjedište Sarajevske provincije sestara Služavki Malog Isusa.

Voditeljica: Kako nam kaže prof. Jurišić, mnogi danas kada pokreću neku udrugu, inicijativu i slično, pitaju smiju li uzeti ime Josipa Stadlera?

Dr. Jurišić: Postoji katedralni zbor koji nosi Stadlerovo ime. U Sarajevu postoji ulica koja nosi njegovo ime. Bilo je polemika zbog ulice, ali uspjelo se, jer u Sarajevu gdje god se okrenete ne možete ne vidjeti Stadlerova djela. Istina, to je mala ulica, ali treba napomenuti da su katolici manjina u Sarajevu. Stoga je već i taj znak od osobite važnosti za nas koji živimo i radimo u ovom gradu.

Voditeljica: Gdje je sjedište Postulature Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera? U Rimu ili u Sarajevu?

Dr. Jurišić: Do završetka dijecezanskog procesa sjedište Postulature bilo je u Sarajevu. Kad pređe u Rim, postulator mora imati adresu u Rimu kako bi ga se, kad god zatreba, moglo naći. Adresa postulatora sada je Hrvatski zavod Sv. Jeronim. Kasnije će se vidjeti, prema potrebama posla, hoće li tako i ostati. Za vicepostulatoricu kanim

imenovati s. Anemari Radan, na što će – nadam se – pristati i vrhovna uprava Družbe.

Voditeljica: Informacije o kauzi dostupne su i u Glasniku Postulature.

Dr. Jurišić: Da! Glasnik je počeo izlaziti najprije kao glasnik Stadlerovog ureda. Kasnije, kada je dijecezanski proces otvoren, postao je Glasnik Postulature. Adresa uredništva je u ulici Josipa Stadlera 5 u Sarajevu i tamo se može naručiti. Naravno, uvijek je to propagandni materijal da ljudi upoznaju ovog velikana. Šaljemo ga na sve katoličke župne urede hrvatskog govornog područja, te na adrese hrvatskih katoličkih misija u inozemstvu.

Voditeljica: Na kraju razgovora s postulatom kauze dr. Pavom Jurišićem o Sluzi Božjem Josipu Stadleru evo zaključka:

Dr. Jurišić: Stadler je jedna osebujna veličina. Kada sam tražio nekoga, tko bi npr. stilom pokojnog patra Ivona Čuka napisao nekakav romanizirani životopis Josipa Stadlera, književnici koje sam bio zamolio da pokušaju to napraviti, odgovorili su mi kako se ne smatraju sposobnima takvo nešto napisati. Stadlerov je lik toliko osebujan da je teško obuhvatiti ga. On i njegovo djelo su toliko veliki da je sve to teško predstaviti u jednom kratkom obliku.

Voditeljica: A što o prvom vrhbosanskom nadbiskupu kaže sadašnji vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić?

Kardinal Puljić: Ja sam zaista ponosan i radostan što je Kongregacija pozitivno ocijenila rad dijecezanskog dijela postupka. Sada očekujem da Kongregacija, uz pomoć promotora kauze Sluge Božjega, uspješno dalje nastavi s radom.

Mi na terenu trebamo učiniti sve da svijet upozna Slugu Božjeg Stadlera. Već je poznato da na datum njegove smrti, svakog 08. u mjesecu, vjernici dolaze u sarajevsku katedralu i mole, s njima slavimo misu. Kroz te susrete upoznajemo ih sa životom i djelom nadbiskupa Stadlera.

Voditeljica: Uzoriti, molimo Vas i za jedan osobni osvrt prema nadbiskupu Stadleru!

Kardinal Puljić: On je uvijek jedno veliko nadahnuće. Kad nešto idemo graditi, uvijek se sjetim njega koliko je napravio, a ja ne uspijevam ni popraviti. Na poseban način zadivljuje me njegova ljubav prema ovoj zemlji, njegova ljubav prema čovjeku patniku... Sve mi je to izuzetno nadahnuće.

Voditeljica: U sljedećem dijelu emisije više ćemo govoriti o Družbi koju je nadbiskup Josip Stadler osnovao, o Služavkama Malog Isusa. U tome će nam pomoći s. Irena Olujević, zamjenica vrhovne glavarice Družbe SMI.

Sestro, do sada smo govorili o utemeljitelju Družbe, a sada ćemo vidjeti kako je ona zamišljena u početku, u kojim je okolnostima ona nastala. Sve ono što je pratilo nadbiskupa Stadlera, čini se da je pratilo i rađanje Družbe Služavki Malog Isusa, nije li tako?

s. Irena: Kada je Družba osnovana, krajem 19. st. u Bosni, bio je to konkretan odgovor na tadašnju

konkretnu situaciju u BiH. Prisjetimo se: godine 1881. kada je po papi Leonu XIII. obnovljena Vrhbosanska nadbiskupija i kada je dr. Josip Stadler imenovan za njezinog prvog nadbiskupa i nadpastira, u BiH je vladalo siromaštvo i bijeda u svakom pogledu. Materijalna neimaština, nepismenost ljudi, napuštenost i zapuštenost djece, bolest i odbačenost starijih osoba... I vjerničko stado bilo je malobrojno. Ovakva situacija bila je posljedica 4-stoljetne turske dominacije na tim prostorima. U takvu situaciju došao je mladi nadbiskup, čovjek vjere i divnih vrлина. Kao takav nije klonuo duhom, nego je puno molio i razmišljao kako organizirati sveukupni život u svojoj nadbiskupiji. Kao što znamo, od samog početka neumorno radi i gradi i tako, na upravo čudesan način, podiže i oživljuje materijalni i duhovni život u svojoj nadbiskupiji.

Ipak, na srcu su mu posebno ležali siromasi, bolesni, odbačeni, osamljeni, gladni, napuštena djeca. Želio im je konkretno pomoći. U tu svrhu započeo je moliti devetnicu sv. Ani za njezino posredovanje kod Boga u kupnji jedne kuće u svrhu smještaja siromašnih. Deveti dan devetnice dobiva iz jednog izvora točno onoliko novaca koliko je koštala kuća u koju je planirao smjestiti prve sirote.

Voditeljica: Zanimljivo, molio je sv. Anu?

s. Irena: Da. Utemeljitelj je bio čovjek kod kojeg je kristocentričnost bila vrlo naglašena. Svi likovi koji se spominju u Svetom pismu, a usmjereni su na Isusa Krista, za njega su jako važni. Među njima je svakako i sv. Ana, majka BDM koja je rodila Isusa. Blagdan Sv. Ane, 26. srpnja, datumski je bio najbliže kada je nadbiskup Stadler započeo svoju devetnicu za posredništvo kod božanske Providnosti.

Kuću je kupio u kolovozu 1890. Nakon uređenja, u nju su vrlo brzo primljene prve siromašne osobe. Ipak, dan osnutka naše Družbe je 24. listopada 1890. Zašto? Po starom kalendaru toga dana slavio se blagdan Sv. arkandela Rafaela. Ime Rafael u prevodu znači „liječnik Božji“. Ako je on liječnik Božji, uzor je sestrama da u svom služenju svojom molitvom, brigom i dobrotom budu liječnici mnogim ranama svoje trpeće braće ljudi.

Voditeljica: Tako se, zapravo, rađa, karizma Družbe?

s. Irena: Pa, na neki način se zapravo počinje pomalo razvijati ona Stadlerova vizija družbe koja ima početke u božanskom nadahnuću Duha Svetoga.

Voditeljica: Iz ovoga što ste rekli možemo reći da je Družba SMI izvorna družba potekla iz Crkve u Hrvata, odnosno izvorna družba iz Bosne?

s. Irena: Točno. Otvorenost nadbiskupa Stadlera za Božja nadahnuća i osjećaj za potrebe čovjeka svoga vremena, dala je Crkvi prvu i do danas jedinu redovničku družbu nastalu na tlu BiH. Mi smo na to, u svojoj skromnosti ipak mogu tako reći, jako ponosni. Volimo Bosnu. Vezane smo za njezinu povijest. Onoliko koliko trajemo (više od jednog stoljeća) proživljavali smo s njom sva burna i mirna vremena. Prilike su se u toj napaćenoj zemlji često mijenjale kroz povijest. I same smo bile čak dva puta prognane iz nje, a svi naši samostani su nam oduzimani. Ali i tada bi nekolicina najhrabrijih ostajala s narodom. One su bile čvrsta poveznica s ostalima koje su preko njih pomagale onoliko koliko je bilo moguće i gdje je trebalo.

Voditeljica: Kako je došlo do izbora imena za Družbu Služavki Malog Isusa?

s. Irena: Ime Družbe sadrži u sebi njezinu karizmu, poslanje i duhovnost. Sav prožet misterijem Božića, Stadler daje svojoj Družbi ime SLUŽAVKE MALOGA ISUSA izabirući Djetešce Isusa glavnim patronom i zaštitnikom Družbe. Želio je da se sestre iz ljubavi prema Malom Isusu brinu za siromašnu i napuštenu djecu i starice, gledajući u njima istog Malog Isusa koji u njima moli za pomoć. Sestre, razmišljajući i živeći misterij Betlehema, vjerno slijede Malog Isusa u poniznosti, jednostavnosti, čistoći, poslušnosti, meditirajući o njegovoj velikoj ljubavi prema Ocu i nama, o ljubavi zbog koje se rodio u štali i zbog koje je živio i trpio sve do križa. Neograničena ljubav prema Djetetu Isusu, koji je model života svojim služavkama, u njihovim srcima će upaliti žarku ljubav prema Bogu i bližnjemu, posebno prema siromasima.

Voditeljica: Lik Djeteta Isus bio je posebno na srcu nadbiskupa Stadlera. To nije neka sladunjava vizija Isusa Krista, jer ako se sjetimo samo nekih misli nadbiskupa Stadlera, moramo reći da je on bio strog u duhovnom smislu. Kako glasi ono njegovo geslo: Imaj prema sebi srce sudačko, a prema drugima srce milostivo...?

s. Irena: Da, njegovo geslo *Imaj prema Bogu srce djetinje, prema bližnjem srce majčinsko, prema sebi srce sudačko* je i program njegovog života. Lik Djeteta Isusa i za nas je izuzetan znak ljubavi Božje prema nama ljudima. Bog nam šalje svog Sina Jedinca, dugo iščekivanog Mesiju u liku djeteta. Što je time htio? Ono što piše na našoj medaljici koju nosimo o vratu kao znak pripadnosti ovoj Družbi. Pokraj reljefnog lika malog Isusa, Utemeljitelj nam je ostavio zapisano: *Ova-ko se htjede roditi onaj koji hoće da ga ljube, a ne da ga se boje*. Koja pažljivost. Bog je postao malo dijete. Ponizi se, umanjio se, postao je potrebnik naše pažnje i ljubavi.

Biti dijete za Stadlera znači biti potreban spasenja koje, ako je istinsko, uvijek je nezasluženi dar nečije ljubavi.

U Svetom pismu čovjekov stav prema Bogu najčešće je dvojak: *biti kao dijete i prihvaćati djecu*. Biti kao dijete znači da smo pred Bogom svi djeca. A prihvaćati djecu znači biti do-sljedan Isusovoj riječi 'tko prihvati ovo dijete, mene prihvaća'. Dakle, Utemeljitelj je naše ime, karizmu, poslanje i duhovnost jako dobro na evanđelju utemeljio. U ovome *biti dijete pred Bogom i prihvaćati i služiti djeci* u ime Božje stoji vrhunac novozavjetne biblijske duhovnosti koja duboko određuje i duhovnost SMI.

Voditeljica: Tijekom emisije slušamo pjesme benda SMI. Sestro, vi imate svoj bend. Sudjelujete i na Uskrsfestu? Nije li to jedan novi iskorak za redovništvo?

s. Irena: Istina, imamo svoj bend. Do sada smo snimili 2 glazbena albuma i nekoliko singlova. Pjesme koje pjevamo na tim snimljenim materijalima su isključivo izvorne, naše. I tekst i glazbu piše naša s. Tihana Strancarić. Od strane slušateljstva imamo iskustvo da su vrlo dobro

prihvaćene i rado slušane. Dok pjevamo jedini nam je cilj da i tim darovima, koje nam je Bog dao, proslavimo Njega i približimo Ga, na jedan naš način, ljudima.

Voditeljica: Kako štuju svoga Utemeljitelja? Prof. Jurišić rekao je da je glas o njegovoj svetosti prisutan u Družbi koju je osnovao. Na koji način širite taj glas u javnosti i među vjernicima?

s. Irena: Naš Utemeljitelj je od samih početaka živo prisutan u našoj Družbi. On je za nas uvijek uzor nasljedovanja Isusa Krista i života po evanđeoskom modelu. Karizmu koju je od Boga primio, prenio je nama. Zato nam je važna svaka njegova riječ koju nam je ostavio zapisanu, kao i usmena predaja naših starijih sestara. Sve što je tada govorio i preporučivao sestrama, svaki njegov naputak za život sestara, vitalni su i danas, stoga sasvim prihvatljivi i primjenjivi na ovo što mi danas živimo. Zato mi puno čitamo i iščitavamo njegove spise, razmatramo njegove duhovne spise. Posebno su nam draga njegova pisma pisana nama, njegovim sestrama. Mi se, također, našem Utemeljitelju puno molimo.

Koliko smo mogli i prilike nam dopuštale kroz našu povijest, rado smo ga predstavljale ljudima kao velikana naše crkvene i narodne povijesti, te kao čovjeka duhom velika i posve odana Bogu. U tu

svrhu organizirani su simpoziji i seminari, studijski dani, kao, primjerice potkraj 2008. u Zagrebu, Splitu i Sarajevu povodom 165. obljetnice rođenja i 90. obljetnice smrti. I, inače, smo uvijek rado obilježavale značajne datume vezane za njegovu osobu.

Voditeljica: Kako danas djeluju sestre SMI? Na početku je krenulo sa siromašnima. Kome danas treba pomoći?

s. Irena: Više od jednog stoljeća, koliko postoji-mo, ostale smo vjerne izvornoj karizmi. Siromaha uvijek ima. U svim vremenima ih susrećemo, oni nam dolaze i traže pomoć. Današnji potrebni posebnost su željni ljudske riječi, da im posvetimo malo vremena i pažnje i da ih poslušamo. Rekla bih da je ovo danas, poslije tolikih stradanja od kojih su rane kod mnogih još sasvim svježije, jako važno. Pomoći ranjenom čovjeku da osmisli bol koju trpi zbog nanesenih mu rana.

Ipak, treba reći da svako vrijeme ima naglašeniji jedan ili drugi vid siromaštva. Trudimo se svoju karizmu prilagoditi potrebama vremena čuvajući i učvršćujući vlastiti identitet „služavke” i želeći u dinamici života biti uvijek nova evanđeoska prisutnost u Crkvi.

Voditeljica: Sestre su prisutne i u pastoralu na župama: vjeronauk, liturgijsko sviranje, crkva, sakristija... tu se posebno osjeća nedostatak sestara i nedostatak vremena za sve što bi trebalo, zar ne?

s. Irena: Da. Posla puno, a nas sve manje. Sestre sudjeluju i u župskom apostolatu služeći u raznim oblicima, te u Crkvi katehizirajući, animirajući liturgiju i uređujući sakralni prostor. U novim uvjetima, nastalim procesom demokratizacije našeg društva, sestre se uključuju i u katehizaciju u školama.

Sudjelujući u životu Crkve i po želji oca Utemeljitelja, Družba prihvaća i rad u misijama, te kod sestara razvija misionarski duh.

Voditeljica: Ovdje nam valja spomenuti i Prijatelje Malog Isusa. Tko su oni?

s. Irena: Prijatelji Malog Isus (PMI) su naši vanjski suradnici. Prije 14 godina došlo se na ideju

da se oformi jedno društvo naših suradnika koji nisu članovi Družbe, ali žive i djeluju u duhu Družbine karizme i na taj način u svojim životnim okolnostima proširuju naše poslanje služenja potrebitima. Naravno, društvo PMI djeluje prema vlastitom Statutu. Tjedno se okupljaju svakog četvrtka i mole, dogovaraju nove dobre akcije itd., a imaju i svoja mjesečna okupljanja svakog 25. kada slave svetu misu, razmišljaju, mole i imaju svoj određeni duhovni program. Pokazalo se da kroz ove protekle godine dobro djeluju i već su prilično zapaženi na području Hrvatske i BiH. Društvo trenutno broji oko 9000 članova svih uzrasta. PMI imaju svoj bilten koji se zove *Prijatelj malenih*, a izlazi dva puta godišnje – o Božiću i o Uskrsu.

Voditeljica: Kako se postaje PMI?

s. Irena: Ako netko želi biti član društva PMI, od nas će zatražiti tzv. pristupnicu koju će ispuniti svojim biografskim podacima. Na pristupnici su ukratko naznačene dužnosti i obveze PMI. Ispunjeni dio pristupnice vrati se nama, a od nas kandidat dobiva iskaznicu sa svojim matičnim brojem i žigom PMI, te potpisom vrhovne pokroviteljice društva. Tako postaje punopravni član društva PMI.

Svake godine imamo redoviti veliki susret PMI u sve tri provincije, uvijek u drugom mjestu.

Voditeljica: Spomenuli ste tri provincije Družbe. Koje su to provincije i gdje im je sjedište?

s. Irena: Da, 70-tih godina Družba je podijeljena u tri provincije: zagrebačku Presv. Srca Isusova i Marijina sa sjedištem u Zagrebu, splitsku Sv. Josipa sa sjedištem u Splitu i sarajevsku Bezgrješnog Začeca BDM sa sjedištem u Sarajevu.

Emisiju je tonski obradio Miljenko Grasso, programski realizirao Rendi Surjan, uredila i vodila Tanja Popec.

Prema snimci emisije, priredila s. Irena

RIJEČ BOŽJA STADLEROVA INSPIRACIJA

Nadbiskup Stadler temeljito je poznao Sveto pismo, svim ga srcem volio i njime oblikovao svoj duhovni život. U zavodu Germanicum, u kojem je kao student boravio, duhovnik pater Huber svaki dan pitomcima držao je puncta meditationes iz Svetoga pisma, a pitomci su imali dužnost svaki dan jedan sat posvetiti čitanju Svetog pisma i o njemu razmatrati. Tako je mladi Stadler imao priliku ne samo upoznati Riječ Božju, nego je i svim srcem uzljubiti. Postupno je ulazio u neistražive dubine Riječi Božje i po njoj živio. Već kao student teologije znao je napamet cijele odlomke Svetoga pisma. U pismu od 28. studenoga 1892. posvjedočuje rektoru Germanicuma: "... Još u Kolegiju u Rimu Novi zavjet sam, koliko se sjećam, pročitao osam puta, jednom ili dva puta klečeći; već dvije godine propovijedam narodu svake nedjelje i blagdana Evanđelje svetog Mateja." Stadler je dobro shvatio i srcem uzljubio da nam svojom Riječju Bog objavljuje sebe, svoju volju, svoje spasenjske namjere za naš život, za naše posvećenje, otkriva nam korak po korak etape Božjeg nauma za našu sadašnjost i budućnost. A Bogu objavitelju čovjek je dužan odgovoriti poslušnom vjerom, čvrstom nadom i djelotvornom ljubavlju. To je Stadler u potpunosti svojim životom ispunio.

Stadler duboko shvaća da je svećenik, kao autentični vođa zajednice, pravi upravitelj Božjih otajstava, pozvan da bude i čovjek Božje Riječi, velikodušan i neumoran evangelizator, da je navještanje evanđelja služba koja mu je povjerena (1Kor 9, 17). Nadasve je svjestan da svećenik mora "živjeti od Riječi". Kao profesor bio je vrstan u poznavanju biblijske poruke, a nabavljao je i biblijsku literaturu i tako se osposobljavao za tumačenje Svetog pisma, a sva svoja predavanja temeljio je na Svetom pismu i na otačkoj teologiji. Kao nadbiskup trudi se da i njegovi svećenici budu intelektualno pripravnici za temeljito poznavanje i učinkovito navještanje Riječi Božje, te im primjerice u poslanici od 2.

kolovoza 1885. napominje: "Ali, braćo moja, ako smo dužni sve istine navieštati svojemu puku, koje god je naš Gospodin objavio, zar nije onda s tom dužnošću ujedno skopčana i druga, da mi sami prije moramo poznavati tu objavu i sve istine, što su u njoj?" Stadler je svjestan da Sveto pismo nije samo povijesni izvještaj, nego i proroštvo koje nam objavljuje što se danas događa i što će se uvijek događati, da je to sveta povijest spasenja, da ono prebiva među nama. Neumorno živi i propovijeda istinu da je Sveto pismo uvijek naš suvremenik, Božja Riječ "upućena meni, danas" za moje spasenje i posvećenje, da ona uči čovjeka živjeti Kristovo evanđelje u vremenu i okolnostima u kojima živi. Stadler stoga, sebi i drugima, doziva u pamet da treba čitati, slušati i razmatrati Riječ Božju, te svoj život preispitivati i shvaćati u svjetlu Božje Riječi, u svjetlu evanđelja, živjeti evanđelje svojim životom. Ima na umu ono što apostol Jakov napominje: „Budite vršitelji riječi, a ne samo slušatelji, zavaravajući sami sebe." (Jak 1, 22) Posvjedočuje istinu da kršćani najkrepstnije život provode upravo u vrijeme kad Sveto pismo marljivo čitaju, "a da u svakovrstne grieh padoše, kad ga pretaše čitati." Žarko želi da svećenici i vjernici imaju u rukama Sveto pismo, Rimski katekizam, i druge knjige za dobro poznavanje i propovijedanje Riječi Božje, a jedno i drugo bilo je potrebno pripremiti, izdati i pružiti svećenicima i vjernicima na čitanje i upoznavanje, te poticati na svjedočenje i zauzeto življenje po toj Riječi.

Stadler je, godine 1895., iz latinskoga jezika preveo, a dijelom popravio i popunio, *Život Gospodina našega Isusa Krista* od Georgija Hesera isusovca, kako ga četiri evanđelista opisuju. U predgovoru potiče čitaoca da čitajući ovu knjigu još više upoznaju i uzljube život Isusa Krista, te i sami postanu u svom životu kristoliki. Donosi zatim praktičnu uputu kako čitati ovo duhovno štivo: "... Klekni svaki dan ujutro pred raspelo, pa ondje klečeći čitaj štivo dotičnoga dana pozorno; kad i kad se zaustavi malo, da promisliš

što čitaš, a i srce svoje podigni s očima k nebu, neka bi te Duh Sveti prosvijetlio i ganuo, te po životu i nauku Isusovu svoj život upraviš. A da ti to lakše pođe za rukom, sve svoje i sebe svega, dušu i tijelo predaj u ruke majke Marije, koja će te najbolje znati rukovoditi, da postaneš prava slika i prilika Isusova, te se spasiš.”

Kip Srca Isusova u crkvi zavoda Germanikum

Stadler smatra da među svekolikim dobrim štivom prvo i najodličnije mjesto pripada Svetom pismu. Godine 1895. prihvatio se posla oko prijevoda s Vulgate na hrvatski jezik Svetog pisma Novoga zavjeta (evanđelja i Djela apostolska) popraćen s opsežnim tumačenjima. Na prvoj stranici prijevoda svih četiriju evanđelja donosi citat, koji apostol Pavao preko učenika Timoteja upućuje na sve kršćane: “Svako pismo, Bogom nadahnuto, korisno je za učenje, za karanje, za popravljavanje, za poučavanje u pravdi, da bude savršen čovjek Božji za svako dobro djelo pripravljen. (2Tim, 3,16-17). Prijevodom Svetog pisma Novoga zavjeta i Djela apostolskih Stadler je uvelike zadužio svoje svećenike i vjernike, te sveukupni hrvatski narod. Prijevod je izlazio kao prilog “Vrhbosne”, a bio je popraćen opsež-

nim bilješkama. U predgovoru Svetog evanđelja po Mateju, Stadler donosi korisne upute, savjete i poticaje svećenstvu i narodu da Sveto pismo “... čitaju dostojno, pozorno, nabožno i plodonosno, kako se pristoji čitati Rieč Božju, i to na veću slavu Božju.” Ističe važnost i učinkovitost čitanja Božje Riječi te, pozivajući se na riječi sv. Jeronima, kaže: “... Ne poznavati pisma reći će ne poznavati Krista, jer iz Sv. pisma tvori se živa slika njegova, po kojoj se odstranjuju zla, po kojoj se svi potiču na krieposti, pozivaju k ljubavi Božjoj.” Stadler osobno vjeruje u korisnost da Rieč Božja nadahnuje njegov život, da ona treba voditi i usmjeravati život svakog kršćanina. U predgovoru nadalje daje upute da “... treba Sv. pismo čitati ne kao rieč čovječju, nego kao Rieč Božju. Zato tko čita Sv. pismo valja prije svega u sebi da pobudi vjeru ter sam sebi da govori: Ovo, što ja sad čitam, jest nauk dan od Boga, jest božanska objava; Bog je sam onaj, koji me tu podučava; ja ne čitam tu toliko kakova proroka ili apostola, nego samu vječnu istinu, Boga samoga; čitam knjigu, koju kao božansku primam iz ruke nepogrešive Crkve Isusove, iz ruke samoga Isusa, koji je obećao da će s Crkvom ostati do konca vieka. I ja vjerujem, da su sve knjige i svi dielovi svih knjiga Sv. pisma od Boga, da su Rieč Božja, istina Božja.” Vjerujući u sve-moćnost Riječi Božje u Svetom pismu, Stadler smatra da je potrebno i korisno “... Sv. pismu podvrći svoj um i srce, sve svoje sile Bogu na slavu, a sebi i drugim na spas i korist; prema tomu valja i čitati iz njega, što nam je vjerovati i činiti, da budemo savršeni i Bogu miliji, a preskočiti s poćitanjem ono, što nam je preteško i tamno, ter se zaustaviti kod onoga, što duh giba.” Stadler zatim zaključuje: “... Tako dobri kršćani i kršćanke nekoć radiše i postaše uzorni vjernici, koji svojim životom i dobrim primjermom više doprinesoše k obraćenju svega svieta na vjeru katoličku, nego li najveća čudesa.” Pun gorljivosti za vlastito posvećenje i posvećenje drugih, ushićen nad ljepotom i uzvišenošću Riječi Božje, Stadler izriče pohvale korisnosti i svetosti Svetog pisma za život kršćanina, te kaže: “... A sad u ruke Sv. pismo, tu knjigu života s kojom u ruci i na srcu želješe premnogi svetei umrieti i pokopani biti. Sveta knjigo!

Božanska knjigo! Knjigo života! Knjigo vječne istine! Kad te tko čita, a da u tebi ne nađe svjetla, utjehe, pobude, jakosti, istine, ganutljive, nebeske istine!” Stadler posvjedočuje i osobnu ljubav prema Riječi Božjoj, važnost i blizinu Riječi Božje u njegovu životu, da je to knjiga njegova života i smrti, zalog njegova vječnog života, te predgovor u Matejevo evanđelje završava riječima: “Ah, tko će mi dati, da te se do sita načitam, da te dostatno iztražim, da se do sita napojim iz toga čistoga i blaženoga vrutka! Tko će mi dati, da te se dostatno uživam, da te imam u rukuh u svako vrijeme, osobito u vrijeme tuge i žalosti i muke i u isti čas smrti, pa da te u čas prelaza s ovoga svijeta na drugi još na svoja usta stisnem i s tobom na srcu duh svoj izpustim i u grob se s tobom sahranim, neka mi se moj pepeo s tvojim pomieša ter ti mojim kostim postaneš vratak života vječnoga i slavnoga uzkrskuća!”

Stadler je 1912. godine preveo i izdao *Sveto evanđelje G. N. Isusa Krista i Djela apostolska, najnoviji hrvatski prijevod s bilješkama*, džepnog formata i namijenjeno za puk kršćanski. U predgovoru piše da je odlučio “prevesti i izdati prije svega srčiku” Svetog pisma Novoga zavjeta, odnosno sveto evanđelje i Djela apostolska, za kršćanski puk najvažniji, najpraktičniji i najrazumljiviji dio Sv. pisma staroga i novoga zavjeta.” U kratkom uputstvu za pobožno čitanje svetog evanđelja toplo preporuča svagdanje čitanje sv. evanđelja jer je to, kako sam kaže, iskaz žive vjere u Boga, te izvanredno sredstvo da se u duši bude raznolika spasonosna čuvstva i stvaraju korisne svete odluke za praktično življenje. Hvali običaj što vlada kod nekih obitelji da se sv. evanđelje iz dana u dan čita u obiteljskom krugu, da se o pročitanoj sadržaju svetih stvari malo i razmišlja. “Tako čitanje nalik je na Božju kišicu, koja padnuvši iz zračnih visina na zemlju polako prodiere u nju, te ju natapa, što je, kako je poznato, vrlo blagosloveno po buduće plodove zemlje”, zaključuje nadbiskup Stadler.

Stadler je u vrijeme svoje 37- godišnje službe nadbiskupa napisao 85 pastoralnih poslanica koje su objavljene u službenim glasilima Vrhbosanske biskupije Srce Isusovo (1882.-1886.) i Vrhbosna (1887.-1918.). Kao neumorni

upravitelj Nadbiskupije i učitelj vjere, u poslanicama obrađuje teološke, pastoralne i socijalne teme, koje iznosi na promišljanje svećenicima i vjernicima Vrhbosanske nadbiskupije, te s apostolom Pavlom zaklinje svećenike da uporno propovijedaju Riječ Božju “bilo to zgodno ili nezgodno”, izvršujući “djelo blagovjesničko” (usp. 2 Tim 4,2-5).

Da bi pomogao svećenicima da što revnije uzmognu obavljati svoje teške dužnosti, Stadler im je priredio i izdao priručnu homiletsku knjigu *Kako valja naviještati riječ Božju propovijedu i katekizmom*, koju je sastavio po francuskim uzorima: Fenelonu, Dupanloupu, Bossuetu, Fleurvui, a u predgovoru posvjedočuje “...pade mi na pamet, da Vam na srce privežem jednu od najvećih dužnosti, dužnost navieštati riječ Božju.” Koliko mu je stalo da svećenici revno navještaju Riječ Božju i da se po Riječi Božjoj živi vidi se iz uvoda u knjigu, u kojem piše: “Mimo bi mogao u grob leći svaki čas, kad bi začuo, da se po svih župah kako valja naviešta riječ Božja propovjedju i katekezmom; kad bi začuo, da sav narod tako navieštane istine poznaje i po njih žive. Do nas je da se to ostvari, ali ne bez muke.” Stadler donosi, zatim, primjer samog našega Gospodina Isusa koji je propovijedao onima koji su išli za njim, ali se nije samo s tim zadovoljio nego se potrudio i “od sela do sela išao te tražio i sabirao one, kojima je bilo od potrebe navieštati riječ Božju. I eto pravila za dušobrižnika, kada nitko ne dolazi na kršćanski nauk; treba neuke potražiti u njihovih kućah, pobilježiti ih te ih naputiti, kamo će dolaziti.” Napominje dušobrižnicima da, obzirom na broj onih koji dolaze u župu na vjerske pouke, ne gube volje, jer “treba da se dušobrižnik za kršćanski nauk pripravlja i da ga ne izostavi, ma bilo prisutno samo dvoje troje djece, samo dvie tri žene.”

Stadler je za svećenike, također, priredio i proširio omašnije djelo u 8 svezaka *Propovijedi o nauku kršćanskom od O. Jeronima Filipovića franjevca iz Rame u Bosni*. Te su propovijedi jezgrovi sadržaja i pisane pučkim stilom. Strogo je obvezao dušobrižno svećenstvo svoje nadbiskupije da se drži reda Filipovićevih propovijedi. Uz ove homiletske radove sastavio je i izdao pomoću nekih stručnjaka Ritual u trostrukom izdanju: veći, manji i svečaniji, propisan za svu Bosnu i Hercegovinu. Radi praktičnosti i

ljepote unišao je u više hrvatskih biskupija. Sve je ovo plod Stadlerova poštovanja prema Riječi Božjoj i njegova dubokog uvjerenja i osvjedočenja u njezinu korisnost i bitnost za život svakog svećenika i vjernika.

Kao mladi nadbiskup, Stadler na putu za Sarajevo, u snježni i hladni siječanjski dan, godine Gospodnje 1882., u Blažuju, nadomak Sarajeva, izlazi iz konjskih kola, klekne, poljubi zemlju bosansku i moleći Nicejsko vjerovanje ispovjedi vjeru u Trojedinoga Boga. Dolazi u ovaj grad i nadbiskupiju kao pastir praznih ruku, ali srca hrabra i ispunjena vjerom u Boga. Oslonjen na Božju svemoćnu Riječ, na Gospodina svoga Spasitelja s psalmistom izgovara: "Pomoć je naša u imenu Gospodnjem koji stvorio nebo i zemlju (Ps 124). Dobro zna da ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče graditelji, ako Gospodin grada

ne čuva uzalud stražar bdi, da je samo Gospodin njegova hrid, utvrda i utočište (Ps. 62). Oslonjen na Boga nosi u duši žar vjere, ljubavi i jedne velike želje da bude otac i majka ovom puku, da ga podigne i vrati mu dostojanstvo, da zasja zraka svjetlosti na licu ispaćenog puka i luč vjere u dušama otvorenim za Božju milost. Svakodnevno se hrani Riječju Božjom, Riječju koja je pod prilikama kruha i vina postala hrana

duša naših i Riječju koja nam govori iz Svetog pisma. Tu nalazi snagu za svakodnevno življenje po Božjoj volji, snagu za nošenje osobnog križa i križa povjerenog mu puka, ključ za rješenje svih teškoća. Stadler sve stavlja u ruke Božje, svoj život i nadbiskupski rad, te moli svećenike, redovnice i vjernike da mu molitvama pomognu nositi i onako veliko breme. Svoju biskupsku službu i poslanje shvaća, prihvaća i vrši u svjetlu Božjeg otajstva, kao službu povjerenu mu u Kristu Isusu za djelo spasenja i posvećenja u Crkvi, kao rad za našega velikoga Boga i Spasitelja Isusa Krista, "koji sebe dade za nas, da nas otkupi od svakog bezakonja i očisti sebi narod izabrani, koji revnuje oko dobrih djela" (Tit, 2, 14). Nasto-

ji živjeti po Božju, biti sav Božji, sav Marijin, biti "onakav kakvog me Bog želi imati". "Neka mi samo Bog dadne milost da ispunim njegovu svetu volju", piše duhovniku patru Huberu u Germanicum. Drugom mu prigodom, na kraju pisma od 3. listopada 1884., piše: "Neka mi Bog pomogne, da prepoznam njegovu volju i da je i izvršim." Stadler se trudi i uspijeva da Bog bude na prvom mjestu u njegovu životu, da se Boga boji i pravdi bude vjeran, da u svjetlu božanske mudrosti gleda stvari na svijetu. Potiče i svećenike da istražuju što je Bogu ugodno, da ne pristaju na bezrodna djela tame, da žive po uzoru na Krista koji nas je ljubio i predao sebe za nas, te ih sa sv. Pavlom poziva: "Kao djeca svjetla živite!" (Ef 5,1). Sebi i svećenicima doziva u pamet riječi sv. Pavla: "Ali ni najmanje mi nije do života, samo da dovršim trku svoju i službu koju primih od

Gospodina Isusa: svjedočiti za evanđelje milosti Božje. ... jer nisam propustio navijestiti vam ništa od sveg nauma Božjega. ... Pazite na sebe i na sve stado u kojem vas Duh Sveti postavi nadglednicima, da pasete Crkvu Božju koju steče krvlju svojom." (Dj 20, 24-28).

Stadler je u svojoj mladoj nadbiskupiji trebao organizirati život, kako na vjerskom, materijalnom, kulturnom, socijalnom, i u sva-

kom drugom dobrom pogledu. Nadahnut Riječju Božjom postavlja sebi životno geslo, i njega se drži: "Imaj prema sebi srce sudačko, prema bližnjemu srce materinje, prema Bogu srce djetinje!" U vremenu i u okolnostima u kojima se našao ulazi u živo i praktično evanđelje, slijedi poticaje i nadahnuća Duha Svetoga kroz znakove vremena, daje odgovor na potrebe u Kristu povjerenog mu puka. Nema novaca i osiguranih sredstava, ali se uzda u dobrog i svemoćnog Boga koji svojih nikada ne ostavlja. Oni koji su s njim živjeli svjedoče da ga je trebalo samo promatrati gdje moli u svojoj kapeli, ili gdje pjeva Te Deum, svaka žilica u njemu moli i vapi za Isusom, a kod riječi "U tebe se, Gospodine,

ufam, o da ne budem postićen dovijeka” nogom lupne o pod, te dušom i tijelom potvrđuje da se uzda u Gospodina, da se u Njegovu uzda riječ, da zna da Otac nebeski svojih ne ostavlja. Često je znao reći svojim suradnicima, svećenicima i sestrama, kad bi mu govorili kolike projekte ima a nema gotovih sredstava: “A zar, brate moj, ne govorimo svaki dan u misi i časoslovu: *Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit coelum et terram?* Jesi li čuo, brate moj: koji je stvorio nebo i zemlju. A to, što mi snujemo, to su sitnice, pa da to ne može učiniti Onaj, koji je stvorio nebo i zemlju! Bog je bogat. Mi smo siromašni. Bog je davao, daje i davat će.” Tom čvrstom vjerom podigao je i katedralu, i oba sjemeništa, i nadbiskupske ubožnice za brojne siromahe i napuštene, te nekoliko crkava. Stadler, nadahnut Riječju Božjom, dobro zna da on i njegovi vjernici treba da u Krista ne samo da vjeruju, nego i da trpe za njega (Fil. 1, 29), imajući pred očima, kako nas sveti Pavao uči, da prave katolike na ovom svijetu uvijek čeka križ, koji im je s radošću nositi (Kol 1,11). Stoga, primjerice u poslanici upućenoj svećenicima i vjernicima 3. svibnja 1882., napominje da se uzdaju u Boga (Ps. 41, 11), te kliče: “... Al ne bojmo se. Čijom smo pomoću do sada mogli trpiti, moći ćemo i od sada. Još živi stari Bog, koji nas ne može ostaviti; mi smo njegovi, tako da i zjenicu njegova oka dira, tko god u nas dira (Zah, 2,8).” Stadler u svim prilikama nastoji živjeti poruku sv. Pavla: “Zato, braćo, stavljajući svoje pouzdanje u Boga, tražimo ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Bogu. Mislimo o onom, što je gore, a ne što je na zemlji.” (Kol. 3, 1,2).

Stadler je Božji čovjek koji je, po uzoru na svog božanskog Učitelja, prošao zemljom čineći dobro svima. Cijelim svojim bićem, cijelog života, u konkretnosti života, propovijeda i živi Isusovu zapovijed ljubavi: “Ljubite jedni druge, kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge.” (Iv 13,34). U službenim okružnicama, pismima, susretima često potiče i svećenike i vjernike da to isto u svom životu ostvaruju, riječju, djelom i istinom. Potiče ih vlastitim primjerom i riječju na ljubav prema Bogu i bližnjemu. Tako u korizmenoj okružnici svećenicima, od 5. veljače 1916., imajući pred

očima četvrtu glavu prve Ivanove poslanice, ističe da je pravi uzrok zašto bližnjega ljubimo ili zašto smo ga dužni ljubiti, naprosto taj, jer u svakom čovjeku treba promatrati i ljubiti samoga Gospodina Boga. U tom duhu ih potiče: „... Tako treba da smo i mi raspoloženi, da je i naše srce ne tijesno nego prostrano, koje obuhvaća sve: siromaha na ulici, što prosi od nas milostinju, zločinca, što u tamnici čami; stranca, koga prvi put u životu vidimo a koji nas za pomoć moli; opaka čovjeka, kojeg grijehe oduravamo, ali koga žalimo; neprijatelje, koji su nas uvrijedili; tim svima valja da otvorimo srce svoje, jer su ljudi, jer su kršćani, pa imaju pravo na moju ljubav.” U Isusovom milosrđu i služenju Stadler prepoznaje svoje poslanje i služenje povjerenom mu narodu. U siromasima i nevoljnicima susreće Krista, utjelovljenu Božju ljubav. U to su se uvjerali i to su posvjedočili brojni njegovi suvremenici. Glasnik biskupija bosanske i srijemske, 9. lipnja 1918., prigodom proslave Stadlerove pedesetgodišnjice svećeništva donosi: “Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste” (Mt 25, 40). Ova evanđeoska riječ gorjela je u njegovu srcu, pokretala cijelo njegovo djelovanje, bila sastavni dio njega. Upravo ova evanđeoska riječ gorjela je u Stadlerovu plemenitom srcu i ona mu je po nadahnuću Božjem bila inspiracija da učini “nešto više” za siromahe, za one rubne, kako siromašnu i nezbrinutu djecu tako i za starce i starice, kojih je u to vrijeme u Sarajevu i Bosni, bio veliki broj. Iz ove evanđeoske Isusove poruke, proživljene i življene u srcu nadbiskupa Stadlera, izniknula je, rodila se i zaživjela Družba sestara Služavki Malog Isusa kojoj je, kako sam Stadler svjedoči, “sam Gospodin Bog začetnik”. Inspiracija nadbiskupu Stadleru za sam naziv i karizmu Družbe, za nazive kuća u kojima su sestre radile, nastala je i izrasla u njegovu nadahnuću nad Božjom Riječju. Za sam dan osnutka Družbe 24. listopada 1890. godine zapisuje: “Izabrao se pak taj dan nasumice zato, da bude i pod pokroviteljstvom sv. arhandela Rafaela, koji se onako očinski pobrinuo za obitelj staroga i mladoga Tobije, ne bi li svojim nebeskim i milostivim pogledom gledao i na sirotne ženske u ubožnici

i na njihove odgojiteljice.” Poslanje je sestara, prema Stadlerovu nadahnuću nad Božjom Riječi, ljubiti Dijete Isusa, Njemu služiti u male-nima, siromašnima, potrebnima, ostavljenima i to duhom Marije, majke Utjelovljene Riječi, koja je tu Riječ u svom krilu nosila i svijetu darovala. Sestre u svom srcu razmišljaju o Riječi Božjoj, okrijepljene Riječju Božjom u euharistiji, mole i rade, evanđeoski služe, dotiču Utjelovljenu Božju Riječ u siromasima, bolesnima, potrebnima, rubnima svake vrste. U Pravilima za sestre, koje je napisao nadahnut nad Božjom Riječi, kaže da su “dužne svakoga siromaha uljudno primiti kako bi primili samoga Isusa, ter ga nahraniti.” Stadler često puta preporuča sestrama da prime djecu u ubožnice koja se njemu prijave, te tako u molbi za jednu djevoj-

čicu bez roditelja piše: “... Smilujte joj se pa je uzmi-te. Svakako joj se smilujte, pa će se i Mali Isus vama smilovati. Što je ona jadnija, to je više zaslužila smilovanja.” Tako može pisati i moliti samo čovjek koji je sav prožet Božjom Riječju, kojemu je Božja Riječ učiteljica i voditeljica u životu. U molitveniku “Rajska vrata”, koji je za sestre pripremio i izdao godine 1898., piše: “Svi treba da

gorimo od ljubavi prema Isusu... Ljubav prema Isusu traži od nas da ljubimo svojega blišnjega ‘Što god ste učinili jednome od ove moje najmanje braće meni ste učinili.’ Što god dobra činim svome blišnjem to činim Isusu: onaj komad kruha, onu odjeću, onaj novac, onu utjehu, onaj savjet, onu pomoć koju pružam blišnjem, prima Isus, kao dano Njemu samome. Pritjecanjem u pomoć blišnjemu u njegovim potrebama, tjelesnim i duhovnim, pokažimo da ljubimo Isusa, Sina Boga živoga.”

Sav je Stadlerov život bio život molitve, kreposti i ljubavi. Osobno se trudio i druge poticao da “vodimo vazda svet život hvaleći i slaveći Boga, komu je slava i hvala i moć u vjeke.” Sestrama Služavkama Malog Isusa pri-

godom 25. godišnjice Družbe napominje da je molitva prvi i najvažniji posao o kojem ovise svi drugi poslovi, i ako ovaj posao budu dobro obavljale obavljat će i sve druge dobro, i spasit će duše svoje, i obrnuto. Zatim donosi navode iz Svetog pisma o važnosti i potrebi molitve. Molitva je temelj ustrajnosti u milosti do smrti. Stoga treba uvijek moliti (Lk, 18,1). Molite se, da ne padnete u napast (Lk 22,40). Molite, i primit ćete (Iv 16, 24). Molite bez prestanka (1Sol,5,18). Neka vam “ne dodija činiti dobro.” (2Sol 2,13). Uvijek je s tim računao da “ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta”(Mt 4,4). “A Gospodin neka upravi srca vaša k ljubavi Božjoj i postojanosti Kristovoj” (2 Sol 3,5). Stadler tako živi da Bog bude uvijek na prvom mjestu, da u svim na-

pastima i kušnjama od početka do kraja ostane potpuno uz Gospodina. Sam je radosno trpio, ne zadajući drugom trpljenje. Na radosno trpljenje i strpljivo nošenje križa po uzoru na Krista poziva i svoje svećenike, redovnice i vjernike. Tako u pismu bolesnim sestrama na Dolorozi, od 18. studenoga 1901., preporuča: “... da veselo njemu za ljubav trpe.” Drugom

prigodom, u pismu od 29. veljače 1902. potiče sestre: “... Žao mi je da su neke bolesne. Ali hvala Gospodinu Bogu. On zna što radi. Zato tješite bolestne; neka sve trpe Gospodinu Isusu na križu raspetom na slavu i od ljubavi napram njemu, koji je od ljubavi napram nama tolike muke trpio. Kažite im, da i ja s njima trpim. Svaki dan ih tješite i govorite im, neka, ako mogu radosno s veseljem trpe, jer se to mili Gospodinu Isusu, koji je i za nas radosno trpio.” Imajući pred očima Riječ Božju, očinski potiče sestre na ljubav prema Bogu i jedne prema drugoj. Hrabri ih da ustraju u dobru, da se međusobno poštuju i slažu, da veselim srcem Isusu služe. U pismu rektoru Germanicuma od 17. lipnja 1883., u svezi s jednim svećenikom

koji bi došao u Sarajevo, piše: "... Patnje će imati dovoljno. Neće mu nedostajati prilika za patnju da bi sebi pribavio zasluge. A upravo je to ono što je Gospodin pripremio svima onima koje ljubi." U čestitki za imendan duhovniku patru Huberu, od 23. svibnja 1891., spominjući njegova imenjaka svetog Andriju koji je s najodanijom ljubavlju i velikom radošću srca obgrlio svoj križ, zaželio mu je da i on kroči ... s radošću kraljevskim putom križa te time bili dostojni kraljevske krune koju je naš Gospodin Isus pripremio samo onima koji ga nasljeđuju sa svojim križem." Stadler uvijek ima pred očima korist kušnje o kojoj govori apostol Jakov. "Pravom radošću smatrajte, braćo moja, kad upadnete u razne kušnje znajući da prokušanost vaše vjere rađa postojanošću. Ali neka postojanost bude na djelu savršena da budete savršeni potpuni, bez ikakva nedostatka. ... Blago čovjeku koji trpi kušnju: prokušan, primit će neuveli vijenac života koji je Gospodin obećao onima što ga ljube." (Jak 1, 2-12).

Stadler dobro zna kako je čovjek slab i grešan, potreban Božjeg milosrđa i oprostjenja, da je Riječ Božja ona koja ga podiže, da samo Riječ Božja doista mijenja čovjekovo srce, a da svećenici kao vjerni pastiri svoga stada trebaju Riječju Božjom vjernike bratski opominjati da se obrate od zla i da uprave korake putem dobra i kreposti. "Po ovom smo upoznali Ljubav: on je za nas položio život svoj. I mi smo dužni živote položiti za braću" (1 Iv 3,16). U poslanici od 9. veljače 1882. potiče svećenike da gore za spasom duša, da budu pravi djelitelji obraćenja i napretka duhovnoga svih grešnika koji im dolaze da se s Bogom pomire, da "nitko se ne usudi odbiti ikoga od izpoviedi, a najmanje od izpoviedi korizmene zbog neplaćena duga. Bog nas dragi oslobodio od toga, da koja duša ne samo s naše nebrige, nego pače s naše gluposti pogine." U uvodu knjige *Kako valja naviještati riječ Božju propovijedu i katekizmom* potiče svećenike: "Imajmo, braćo, pred očima Gospodina Boga i njegovu slavu, imajmo na pameti duše i njihov spas; opomenimo se, da smo upravo mi od samoga Boga postavljeni, da promičemo njegovu slavu i k spasu privodimo duše; pa ćemo se više truditi tražeći neuke, koje valja podučavati i prop-

vijedju i kršćanskim naukom, pa ćemo vazda naći i vremena za ono za što je jedino sve vrieme svim ljudem dano."

Pisma svojim duhovnicima, odgojiteljima, dobročiniteljima, sestrama Služavkama Malog Isusa, Stadler, oblikovan Riječju Božjom, po uzoru na svetog Pavla završava osobnim obavijestima, posebnim savjetima i zahvalama, poticajima da revnuju "oko dobrih djela" i na ustrajnost "u svakom dobru i djelu i riječi", željama i završnim pozdravima (Tit, Rim, Sol, Kol). U pismu sestrama od 4. studenoga 1904. piše: "... Bog Vas dragi sve i svaku pojedinu blagoslovio i sačuvao od svakoga grijeha i dao joj sve potrebite krjeposti. Blagoslivam sve sestre i svaku pojedinu i molim Vas sve, da pozdravite mrtve sestre u ime moje izmolivši za njih Otče naš, i Zdravo Marijo jedanput." Ujedinjen sa svetim Pavlom moli: "Stoga, braćo, čvrsto stojte i držite se predaja u kojima ste poučeni bilo našom riječju, bilo pismom. A sam Gospodin naš Isus Krist i Bog, Otac naš, koji nas uzljubi i koji nam po milosti daje trajno ohrabrenje i dobru nadu, neka ohrabri vaša srca i neka ih učvrsti u svakom dobru djelu i riječi." (2Sol 2,15-17).

Stadler je čovjek otvoren Duhu Božjem, otvoren za primanje i poučavanje od Riječi Božje, Duhom Božjim oblikovan. Riječ Božja nadahnjivala je, prožimala cijelo njegovo biće, sav njegov život i rad, bila mu je uvijek na ustima, u srcu, i u svakom njegovu pokretu, bila je zakon i pravilo njegova života. Ona je živjela s njim, i on s Njom. Ona mu je bila svjetlo i ključ razumijevanja smisla svih stvari i događaja. Sav njegov život nadahnut je motom sve podnijeti za ime Gospodina Isusa i "Gospodnja budi volja" (Dj 21,14). Sa svetim Pavlom Riječju Božjom oblikovao je svoj život i Riječ Božja je nosila njega, te je cijelim bićem, sebi i drugima, dozivao u pamet: "Riječ Kristova neka u svem bogatstvu prebiva u vama. U svakoj se mudrosti poučavajte i urazumljajte! Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvale Bogu! I sve što god riječju ili djelom činite, sve činite u imenu Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu!" (Kol, 3, 16-17).

s. Maneta Mijoč

SLUGA BOŽJI JOSIP STADLER I BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC U POVODU PROŠLOGODIŠNJIH ZNAČAJNIH JUBILEJA (2008.)

Kao što je u našoj javnosti poznato, prošle kalendarske godine (2008.) slavili smo dvije dobro poznate obljetnice, kojima valja pribrojiti i treću. Kao prvo, slavili smo 165. obljetnicu rođenja i 90. obljetnicu zemaljske smrti Sluge Božjega Josipa Stadlera (Slav. Brod, 24. 1. 1843.- Sarajevo, 8.12. 1918.), te 110. obljetnicu rođenja blaženoga Alojzija Stepinca ((Brezarići kraj Krašića, 8.5. 1898. - Krašić, 10. veljače 1960.)), ali i desetu obljetnicu beatifikacije kardinala Stepinca u Mariji Bistrici, koju je na radost svih nas učinio papa Ivan Pavao II. u Mariji Bistrici (3. listopada 1998.). Na ovu smo beatifikaciju svi kršćanski ponosni jer je blaženi Alojzije Stepinac uistinu simbol svih hrvatskih patnji i stradanja nakon 1945. godine, ali i primjer kršćanskoga življenja.

Osim toga, svi se dobro sjećamo da je 30. travnja prošle godine (2008.) zaključen u Sarajevu, pod predsjedanjem uzoritog kardinala Vinka Puljića, biskupijski postupak za beatifikaciju Sluge Božjega Josipa Stadlera koji se ovim prenio u Rim.

Recimo odmah, da je isti papa Ivan Pavao II. molio i na grobu Sluge Božjega Josipa Stadlera za svoga posjeta Sarajevu, ističući u prigodnoj homiliji i Stadlerovu vjernost Sv. Stolici, kao i njegovu uvijek spremnu zauzetost "služiti braći", te poznato "misionarsko zalaganje", ali i kao utemeljitelja Družbe Služavki Maloga Isusa, jedine redovničke zajednice koja je nastala u Bosni i Hercegovini (12. travnja 1997.). Upravo ova treća činjenica, a ta jest, danas već poznata i široj javnosti, koja glasi: da je nadbiskup Stadler utemeljitelj upravo spomenute redovničke zajednice, jest i razlog da

uz spomenute Stadlerove obljetnice govorimo i o desetoj obljetnici beatifikacije blaženoga Alojzija Stepinca, jer je upravo nadbiskup Stepinac doveo u Krašić Družbu Služavki Maloga Isusa, i tamo im povjerio određene službe (1938.). To drugim riječima znači da smo prošle kalendarske godine

(2008.) slavili također i treći jubilej, odnosno 70-u obljetnicu dolaska sestara Služavki Maloga Isusa u Krašić, gdje su upravo one imale čast služiti kardinalu Stepincu iz neposredne blizine za njegova prisilnoga zatočenja u tome gradu. U Krašiću sestre djeluju i danas. One hodočasnici tumače ulogu i značenje svetačkoga i mučeničkoga života blaženoga Alojzija Stepinca tijekom Drugog svjetskog rata, a posebice nakon njegova završetka (1945.), kada je u montiranom jugokomunističkom procesu osuđen na dugogodišnju robiju koju provodi u zatočeništvu, najprije u Lepoglavi, potom u Krašiću.

Recimo, također, da je i Sluga Božji Josip Stadler bio za svoga pastirskoga života često puta ozloglašivan i vrijeđan, što je on rado podnosio iz ljubavi prema Bogu i dušama, te da se i on za vrijeme Prvog svjetskoga rata upravo heroj-

ski zalagao za zaštitu siromašnih i progonjenih, i ranjenih u ratu – jednom riječi za ljudska prava, naravno u kršćanskome smislu. Stoga ćemo se u nastavku ovoga priloga najprije kratko osvrnuti na život i značenje, ali i neke bitne sličnosti obojice hrvatskih velikana, kao i njihove obljetnice, i također treću obljetnicu - dolazak sestara Služavki Maloga Isusa u Krašić prije 70 godina (ako mislimo na 2008. godinu), koje su svojim služenjem kardinalu Stepincu na poseban način približile obojicu hrvatskih velikana.

Obljetnice Sluge Božjega Josipa Stadlera i blaženog Alojzija Stepinca

Ne moramo ovdje posebno dokazivati veliku vremensku razliku u kojoj su živjeli nadbiskup Stadler i kardinal Stepinac, kao i činjenicu da za sada ne raspolažemo s podacima jesu li se oni ikada osobno sreli, premda je mladi Stepinac bio u 20. godini života kada je umro nadbiskup Stadler na sam blagdan Bezgrješnog Začeca Marijina (8. prosinca 1918.). Međutim, zasigurno znamo, da je zagrebački nadbiskup Stepinac već po svojoj službi znao i za Družbu sestara Služavki Maloga Isusa koju je utemeljio nadbiskup Josip Stadler, i koje su već od početka 20. stoljeća djelovale i u Zagrebačkoj nadbiskupiji, kao i gradu Zagrebu. Štoviše, upravo je on, zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac, kako je i spomenuto godine 1938. pozvao iste sestre na služenje i u Krašić, i ne sluteći da će se nekoliko desetljeća kasnije s njima na osobiti način susresti upravo za svoga prisilnoga zatočeništva u tome gradu. Stoga su prošle kalendarske godine (2008.) postajali brojni razlozi da ih, odnosno njihove životne primjere, pokušamo usporediti i promatrati zajedno. Ne samo da su obojica studirala na Gregorijani u Rimu, te da su obojica bili nadbiskupi, pri čemu je blaženi Alojzije Stepinac još i kardinal i mučenik, premda je težak pastirski život podnosio i nadbiskup Stadler, pa je stoga i danas Sluga Božji – što znači kandidat za čast oltara, nego ih je prošle godine (2008.) povezivalo i nekoliko dubokih duhovnih obilježja, od kojih ovdje spominjemo odabrane primjere. Naime, obojica nadbiskupa bili su veliki i primjerni štovatelji Marijini, posebno Gospe Lurdske, te su rado hodočastili u Lurd i druga Marijina svetišta, te osobito i u hrvatsko nacionalno svetište - u Mariju Bistricu. Tako je, primjerice, nadbiskup Stadler napisao i više poslanica o Bl. Djevici Mariji, također i Gospi Lurdskoj, te u svojim propovijedima rado isticao kako su se Hrvati uvijek utjecali i radosno zazivali Majku Božju kraljicu i zaštitnicu Hrvata, što im je preporučio i za budućnost. A nadbiskup Stepinac za svoga zatočeništva u Krašiću, godine 1958. kada se u cijeloj Crkvi svečano slavila 100. obljetnica lurdske ukazanja, održao 31. propovijed u čast Lurdske Gospe, kako je zabilježio ondašnji kraški župnik Josip Vraneković. I ne samo

to, u crkvi Presv. Trojstva u Krašiću, koja je obnovljena nakon bombardiranja u Drugom svjetskom ratu, nalazimo kao i u mnogim našim crkvama prikaz špilje Gospe Lurdske iz doba Bernardice. Uz to su obojica nadbiskupa i Stadler i Stepinac bili osobito vjerni Sv. Stolicu, te veliki štovatelji Presv. Srca Isusova. Što više, nadbiskup Stadler bio je pastir koji je prvi u hrvatskome narodu podigao prvostolnicu u čast Srca Isusova, premda su obojica nadbiskupa žarko preporučivala pisanim i usmenim riječima ovu pobožnost za duhovni život cijeloga naroda. Kao što, također, znamo, i nadbiskup Stadler i kardinal Stepinac bili su uvijek na raspolaganju svima potrebnima, a uz to su uvijek pokazivali i veliku pastirsku ljubav prema svim crkvenim redovima, a radili su i na osnivanju novih kuća u Hrvatskoj. Tako je, primjerice, uz ostale potpore redovništvu, nadbiskup Stadler utemeljio u Sarajevu već spomenutu Družbu sestara Služavki Maloga Isusa (1896.), a Stepinac je kao zagrebački nadbiskup utemeljio u Hrvatskoj prvi samostan sestara karmelićanki u Brezovici, te još ranije, dok je još bio na slobodi, osim što je pozvao sestre Služavke Maloga Isusa u Krašić (1938.), i sam je svojim znatnim priložima sudjelovao u kupnji kuće u Krašiću za dolazak istih sestara. Uz ove, kao i druge brojne povijesne činjenice, koje sve ne možemo ovdje navoditi, istaknimo još i činjenicu da se mladi Stepinac nalazio kao vojni zarobljenik Austro-Ugarske vojske u Italiji kada je 1918. godine umro u Sarajevu nadbiskup Josip Stadler. Štoviše, Stepinac je samo dva dana prije Stadlerove smrti, dakle 6. prosinca 1918. oslobođen iz zarobljeništva te poslan na solunski front, odakle se, po svršetku rata i demobilizacije, u proljeće 1919., vratio u Krašić gdje je pet godina radio na imanju svojih roditelja, te potom odlučio prihvatiti svećenički poziv i poći u Rim na studije, u isti isusovački sveučilišni zavod na kojemu je nekoć ranije studirao i Josip Stadler. Štoviše, u zavodskim prostorijama u Rimu, u kojima je nekoć stanovao Josip Stadler kao student, kasnije je stanovao i Alojzije Stepinac, i ondje danas velikodušno služe i časne sestre Služavke Malog Isusa.

Tako, primjerice, kad je 1882. nadbiskup Stadler stigao u Sarajevo, cijelu je Vrhbosansku nadbiskupiju posvetio Presv. Srcu Isusovu, te u čast Srca Isusova sagradio uskoro i prvostolnu

crkvu. A kad je godine 1906. nadbiskup Stadler slavio svoj srebrni biskupski jubilej, slavio ga je pod zastavom Srca Isusova. Uz oduševljeno i zahvalno vjerničko mnoštvo, liberalna su glasila, također i ona u Hrvatskoj, s nezadovoljstvom gledala na istu svetu obljetnicu i nastojala stvarati nadbiskupu Stadleru velike neugodnosti, koje je on iz ljubavi prema Srcu Isusovu i Gospi radošno podnosio. Nakon svečane proslave srebrnoga biskupskog jubileja u sarajevskoj prvostolnici, kojoj su nazočili brojni vjernici, i za koji je jubi-

lej nadbiskup Stadler primio i čestitku od samoga pape, tada Pija X., on je i dalje nastavio raditi – služiti Bogu, Crkvi i svome narodu. Tim je povodom nadbiskup Stadler, u jednoj svojoj poslanici uputio svome narodu i ove znamenite riječi: “Tražimo dakle Presv. Srcu Isusovu sve što nam je od potrebe; utecimo mu se u svako vrijeme, na svakom mjestu. Njemu je osobito drago, nam činiti dobro, da se čini da je njegovo neizcrpljivo blago samo zato otvoreno, da nas njima obogati (...). Crpajmo s veseljem iz toga vrutka prema rieči proroka Izaije: Crpat ćete s veseljem iz vrutaka Spasiteljevih.”

A kad je i početkom 20. stoljeća, jednako kao i ranije, poslovno dolazio u Zagreb, osim posjeta zagrebačkoga nadbiskupa, tada Jurja Posilovića, rado je posjetio i hrvatskoga bana Teodora Pejačevića jer je isti ban bio u prijateljskim odnosima sa svim hrvatskim biskupima i nadbiskupima, te bio poznati kršćanin, kao i sva njegova obitelj. Tijekom povijesti ova je obitelj, za koju neki istraživači misle da je podrijetlom iz Bosne, uz druge velikane dala hrvatskome narodu i dvojicu zaslužnih isusovaca u 18. stoljeću (Jakova Pejačevića i Franju Ksavera Pejačevića). Međutim, sam ban Teodor Pejačević imao je tada velikih političkih problema jer je upravo te godine 1906., dakle, i u godini velikih jubileja nadbiskupa Stadlera i Vrhbosanske nadbiskupije, a time i hrvatskoga naroda, došla zbog izborne pobjede Hrvatsko-srpska koalicija, pa time i na vlast, i ona je uz naglo jačanje agresivnosti liberalnih medija, osobito na Katoličku crkvu i njene pastire, osobito nadbiskupa Stadlera, dovela uskoro i do niza drugih političkih problema. Uz politička nastojanja oko stvaranja Jugoslavije, uvela je umjesto dotadašnjega službenoga hrvatskoga jezika, prvi put u hrvatskoj povijesti u javnu uporabu hrvatsko-srpski jezik, a nije spriječila niti službenu uporabu mađarskoga jezika na hrvatskim željeznicama, što je već krajem lipnja iduće godine 1907. dovelo do ostavke bana Pejačevića. Videći sve to, Stadler je početkom 1907. godine u jednoj svojoj poslanici među inim napisao i slijedeće: “Budući da socijaldemokrati, hoće da budu samo ljudi, a neće da priznaju kakovu vjeru, ili narodnost, dužnost je dušobrižnika poučiti svoje vjernike o opasnostima koje im od takova nauka prijete”.

Kao što su, također, već objavili i brojni povjesničari, i blaženi kardinal Alojzije Stepinac, dok je bio na slobodi, često je i rado hodočastio, više puta pokornički i pješice, i u nacionalno svetište Majke Božje Bistričke – također i u vihoru Drugoga svjetskoga rata. Budući da su brojni pisci već opisali kardinalov apostolski život – odnosno o njegovom nastavljenom i hrabrom služenju vjeri i promicanju pravde, u čemu se hrabro isticao i Sluga Božji Josip Stadler, i zbog toga bio često napadan i ismijavan od ondašnjih liberalnih glasila. I blaženi je Alojzije Stepinac, također, promicao kreposti domoljublja i rodoljublja. Tako

je, primjerice, 27. ožujka 1938., dakle nekoliko mjeseci ranije nego što će pozvati sestre Služavke Maloga Isusa u Krašić, održao u zagrebačkoj prvostolnici i glasovitu propovijed sveučilišnoj mladeži. Uz snažno isticanje vrijednosti kršćanskoga rodoljublja, nasuprot prijetećoj ideologiji rasizma, kojemu se Crkva neće pokloniti, rekao je i ove znamenite riječi: "Mnogo se istina govori o ljubavi prema narodu. Ali ne rijetko govore o njoj što koristi njihovu džepu. Drugi, da lakše pokriju prljavštine. Treći, što su željni slave. No za uvjerenog katolika ljubav prema narodu nije predmet trgovine ni za novac, ni za slavu, nego je ona moralna, etička dužnost (...). Kad dakle te dužnosti ne bi vršili, ne biste uopće bili katolici, kao što ni ja ne bih bio katolički biskup, kad ne bih požrtvovno ljubio svoga naroda. Kršćanin katolik ne samo da smije, nego i mora ljubiti narod iz kojega je nikao." Također je snažno istaknuo da "se čovjek na sudu Božjem neće opravdati pripadnošću ovoj ili onoj rasi, nego poštenim životom i dobrim djelima (...). Zato crkva u nacionalnom životu postavlja načelo – što nećeš da tebi drugi čini, ne čini ni ti drugome! (...). Zato ljubav prema vlastitom narodu ne stoji ni u kakvoj opreci prema cijelom čovječanstvu nego se međusobno popunjuju. Svi su naime narodi djeca Božja i zato vape Bogu - Oče naš koji jesi na nebesima!"

Dolazak sestara Služavki Maloga Isusa u Krašić (1938.-2008.)

Kao što je spomenuto, godine 1938. nadbiskup Stepinac se osobno zauzeo da upravo čašne sestre Služavke Maloga Isusa, koje je utemeljio nadbiskup Stadler, dođu u Krašić, i ne misleći da će mu baš one vjerno služiti u posljednjim godinama njegova mučeničkoga života baš u tome mjestu. Osim toga, iste godine 1938. nadbiskup Stepinac, također, se zauzeo da sestre Služavke Maloga Isusa odmah po svome dolasku u Krašić otvore ondje Domaćinsku školu. Donosimo stoga manje poznate povijesne činjenice o njihovu dolasku u Krašić, kako su ih zapisale i same sestre: "Sestre Služavke Maloga Isusa došle su po želji mladoga zagrebačkog nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca u Krašić. U to mjesto stigle su uz pomoć

gospodina Janka Matka, te uz njegovu pomoć otvorile jednogodišnju Domaćinsku školu. Prve sestre stigle su 4. rujna 1938., dakle prije punih 70 godina (ako mislimo na jubilarnu godinu 2008. za obojicu hrvatskih velikana). Prvi privremeni stan dala im je gospođa Bakalić u Brleniću. Kroz prvih nekoliko tjedana pomagala im je gospođa Kovačić, sestra Janka Matka.

U jesen 1938. preselile su sestre u kuću Matije Stepinca koji je sestrama dao na raspolaganje prvi kat svoje kuće. U spomenutu Domaćinsku školu, koju su vodile sestre, odmah se upisalo 20 djevojaka, i tu su prema običajima onoga vremena učile sve najvažnije domaće poslove, vezane uz kućne poslove i obradu vrtova, te su po završetku dobivale uredovne svjedodžbe. Za napomenuti je, da su polaznice škole svake godine priređivale školske izložbe, naravno, ponajviše učeničke radove, te da je istu izložbu posjetio i nadbiskup Stepinac.

Godine 1940. sestre su preselile u kuću koju je gosp. Janko Matko kupio od tamošnjeg apotekara Andrašija, a za kupnju iste kuće značajan je doprinos darovao i sam zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Osim toga, uz izričitu želju nadbiskupa Alojzija Stepinca, kuća je posvećena tada još blaženiku Nikoli Taveliću, a njegova slika resi kuću i danas.

Nakon što su nacisti u doba Drugog svjetskog rata prijetili i samome nadbiskupu Stepincu zbog pomaganja i spašavanja Židova, Stepinac je već 22. svibnja 1941. hrabro prosvjedovao vladi u Zagrebu zbog naredbe o nošenju žute zvijezde, provedbe nacističkih zakona i progona nearijevaca. Slično kao i nadbiskup Stadler za Prvoga svjetskog rata, Stepinac je u doba Drugog svjetskog rata ustrajno pomagao svim ugroženima. Ustrajno je prosvjedovao protiv svih nepravdi, i pismima također, te naročito propovjedima, te od gladi, bolesti i smrti spasio 6717 djece, premda su većini roditelji bili pravoslavni ili partizani. Uz to je nadbiskup Stepinac pripremao hrvatski narod na proslavu 1300. obljetnice primanja kršćanstva (641-1941.), premda je njezin cjeloviti program uvelike ometen teškim ratnim prilikama.

O značenju i svetosti čovjeka i njegova dostojanstva, a koje su u biti ljudskih prava, nadbiskup Stepinac govorio je i u poznatoj propovi-

*Reljef na terasi zavoda Germanikum
(mjesto gdje je Stadler boravio tijekom studija)*

jedi prigodom proslave Papinog dana, 24. ožujka 1943. Govorio je o dostojanstvu ljudske osobe, branio prava nerođene djece, ističući prežalosnu činjenicu da se godišnje u Hrvatskoj abortusima ubije 20.000 nerođene djece! Zatim je govorio o pravu i dostojanstvu braka i obitelji, te pravu malobrojnih i slabih naroda.

Održao je nadbiskup Stepinac ispred katedrale 31. listopada 1943. godine glasoviti povijesni govor u kojem je javno osudio svaku diskriminaciju, rasnu, nacionalnu i vjersku, zatvaranje i ubijanje nevinih, otimanje i palež imovine i mirnih sela. Hrabro je odbijao svaki poredak koji se ne temelji na naravnom i Božjem zakonu. I ta je propovijed imala širok i pohvalni odjek u javnosti, te i u Londonu. I partizani su je umnažali i širili. Međutim od ministra prosvjete Julija Mikanca doživio je žestok napad, te primao i pismene prijetnje, čak i atentatom.

I unatoč ovako teškim okolnostima, sestre Služavke Malog Isusa nastavile su i dalje u Krašiću raditi i voditi Domaćinsku školu, te su istovremeno besplatno učile i hranile 40 do 50 djece

svake godine, također i uz djelomičnu pomoć Ministarstva zdravlja. Treba reći da su istovremeno sestre, zajedno s ondašnjim župnikom Andrijom Barišićem, teško trpjele brojne ratne nedaće, a osobito teški vrhunac su bila teška bombardiranje crkve i župe, i teška materijalna razaranja. Istaknimo pri tome, da se u teško doba Drugog svjetskog rata nadbiskup Stepinac zalagao za iste kršćanske vrijednosti i pomoć potrebnima “bez razlike vjere i nacije” gotovo jednako kao i Josip Stadler u doba Prvog svjetskoga rata. Ipak je Stepinac, kao što znamo, bio nepravdno optuživan i osuđen na kaznu zatvora u Lepoglavi, a potom je prebačen u zatočeništvo u Krašić. Međutim, ovdje istaknimo, možda jednu manje poznatu činjenicu. Kad je već

sredinom ožujka 1945. godine četničko-komunistički Radio Beograd nazvao kardinala Stepinca “ratnim zločincem”, on se na tu izjavu osvrnuo u svojoj glasovitoj provijedi koju je 18. ožujka iste godine (1945.) održao u bazilici Srca Isusova u Zagrebu, rekavši među ostalim upravo proročke riječi prije svoga skorog uhićenja: “Doći će vrijeme kad će sve doći na vidjelo i kad će se sve klevete i laži raskrinkati (...). I zato nas malo dira grožnja, kojom se i zagrebački nadbiskup ubraja među ratne zločince”.

Dolaskom jugokomunističkih vlasti, u svibnju 1945., sestre Služavke Maloga Isusa morale su napustiti svoju vlastitu kuću i samostan u Krašiću kamo su bile došle na želju kardinala Alojzija Stepinca. Rečeno im je da mogu u Zagreb ili, pak, u razrušeni župni dvor. Da prežive i opstanu u Krašiću, sestrama su pomogli brojni župljani. Kao što znamo, više školu nisu mogle imati, pa se posvećuju služenju u župi i crkvi. Godine 1951. umro je župnik Andrija Barišić, a na njegovo mjesto dolazi novi župnik Josip Vraneković koji je odmah započeo postupnu obnovu razrušene crkve i župnog stana kamo je već krajem iste godine, odnosno 5. prosinca 1951., u predvečerje blagdana Sv. Nikole interniran nadbi-

skup Alojzije Stepinac. Uz već spomenutoga novog župnika Josipa Vranekovića, zagrebačkoga su nadbiskupa dočekale i svesrdno služile upravo sestre Služavke Malog Isusa, tada njih pet, na čelu s predstojnicom s. Akvilinom Pavišić koja je kasnije bila i vrhovna glavarica Družbe i koja je zabilježila upravo spomenute podatke. Meni ih je za ovu prigodu rado priopćila časna s. Irena kojoj se i ovim putem zahvaljujem.

Kad su jugokomunističke vlasti pod pritiskom svjetske javnosti, osobito Sjedinjenih Država, ipak bile primorane premjestiti nedužnoga i lažno optuženoga i osuđenoga nadbiskupa Stepinca iz Lepoglave u Krašić, svjetski mediji javljali su i o tome. No, prije toga zloglasna je Udba kroz puna dva mjeseca pomno pregledavala svaki kutak Krašića, osobito crkvu i župni stan, te župnika i građane grubo ispitivala i vrijeđala. Sada je krašićki župnik shvatio, da je Božja providnost, i unatoč svim pretrpljenim nezgodama, sačuvala i ostavila sestre Služavke Maloga Isusa u Krašiću, i unatoč teškoj činjenici što su im komunisti oduzeli njihovu kuću koju im je ranije kupio Stepinac. Kako je zabilježio ondašnji krašićki župnik, nedugo prije kardinalova dolaska, stigla je u Krašić vrijedna i vrlo sposobna nova predstojnica, a saznajući istovremeno i za mogući dolazak nadbiskupa Stepinca, sestre su poslale onamo jednu od svojih najboljih kuharica. U to vrijeme bilo je na župi pet sestara koje su brinule za crkvu i služile vjerničkome narodu, a danas, nažalost, zbog nedostatka sestara, ili bolje reći zvanja, samo dvije. Razumije se zašto ističem i ovu činjenicu, i zasigurno svi znamo što nam je činiti. A kad su jugokomunisti u predvečerje blagdana Sv. Nikole, dakle 5. prosinca 1951., dovezli nadbiskupa Stepinca pod jakom udbaškom pratnjom u Krašić, te ga dvojica od njih dopratili u župni stan, krašićki župnik Josip Vraneković, upitao je nadbiskupa Stepinca da ih ponudi s čašom vina, na što je nadbiskup Stepinac spremno potvrdno odgovorio. I tako su oni bili lijepo primljeni i posluženi u župnom stanu, a potom su otišli.

Imamo i svjedočanstva od časnih sestara sestara Služavki Maloga Isusa koje su tada bile zaposlene u župnome dvoru i koje su često izjavile da se nadbiskup i kardinal Stepinac i u bolesti jedva dao posluživati. Naime, često je puta kardi-

nal Stepinac govorio: „Nije potrebno da se sestre sa mnom toliko muče”. Jedna od tih sestra kasnije je govorila: „Kad bi svi bolesnici bili ovakovi kao kardinal, ja ne bih ništa stekla za nebo”.

Imamo i još jedno dragocjeno svjedočanstvo od s. Salezije, kardinalove njegovateljice, iz nedavno objavljene knjige isusovca P. Vladimira Horvata, koja nosi naslov *Kardinal Alojzije Stepinac – mučenik za ljudska prava* (Zagreb 2008.). Autor, dakle P. Horvat, ovako piše na str. 215-216:

“Godine 1998. kada se, nakon demokratskih promjena, slobodno i javno pripremala beatifikacija uzoritog kardinala Alojzija Stepinca, gospođa Božica Bartovčak razgovarala je za Glasnik Srca Isusova i Marijina za njegov članak pod naslovom *Svjedočanstva* sa s. Salezijom i sa s. Bonaventurom iz Družbe sestara služavki Maloga Isusa, koju je u Sarajevu utemeljio nadbiskup Josip Stadler i koje su u Krašiću, u doba kardinalova zatočeništva služile – dakle brinule o kardinalu u pogledu njegove svakidašnjice. Evo što su izjavile:

Sestra Salezija došla je u Krašić 1948. godine te je bila nazočna nadbiskupovu dolasku, a time i skromnome dočeku nakon njegova odlaska iz zloglasnoga zatvora u Lepoglavi, te internaciju, ustvari zatočeništvo u Krašić. To je bilo na dan Sv. Barbare, a uoči blagdana Sv. Nikola, pa su građani Krašića, saznajući da se komunisti spremaju dovesti nadbiskupa Stepinca u Krašić, i unatoč boli zbog mučenja nadbiskupa, govorili također: Sv. Nikola je svakom ponešto donio, a svima nama dragoga nadbiskupa Stepinca.” Potom je s. Salezija nastavila:

“Svi smo ga klečeći dočekali u glavnoj sobi župnoga stana i poljubili mu ruku, a on nas je sve blagoslovio. Djelovao je ispaćeno, što su odmah primijetili župljani okupljeni u velikom broju na jutarnjoj sv. misi. Govorilo se da je u lepoglavskom zatvoru mnogo patio. A to se moglo i odmah vidjeti jer je imao gotovo modroljubičastu boju puti.”

Sestra Salezija, kako je sama u istome razgovoru za Glasnik kazala, već je od samog dolaska kardinalova u Krašić tvrdila da je nadbiskup Stepinac u Lepoglavi, osim što je podnosio teške fizičke i psihičke boli, bio sustavno trovan, a što se kao što znamo, kasnije i potvrdilo. Kazala je s. Salezija da ne možemo pouzdano reći čime je

bio trovan, ali se pretpostavlja da je to bio čaj od oleandra koji djeluje dugotrajno i truje krv. Naime, kad je njoj i njezinoj susestri Bonaventuri bilo određeno da nadbiskupu kao terapiju daju pijavice, one su ugibale, što je bio jasan dokaz da krv nadbiskupa nije bila zdrava, jer bi inače pijavice preživjele (...). Osim toga, izjavile su sestre da je za cijeloga devetgodišnjega kardinalova boravka u Krašiću stalno vrebala jugokomunistička udbaška straža sa svih strana, pazeći tako da nitko ne može doći k njemu, a ni kardinal Stepinac nikamo. Kazala je sestra Salezija, također, da je vjernički narod govorio: „Oni su njega tam trovali, a sim poslali, kako oni ne bi bili krivi.”

Ipak, nakon Lepoglave, Krašić je bio znatno olakšanje za nadbiskupa i uskoro kardinala Stepinca, ponajprije zato jer je bio među svojima. A da je svima bio blagonaklon, nisu osjećali samo ukućani, nego i svi župljani, te osobito djeca. Nadamo se, da je netko od te djece živ i danas.

Svojevrsnom čudu nadbiskup Stepinac pripisivao je tada i činjenicu, što je s. Salezija iz

Zagreba uspjela donijeti u Krašić američku poštansku marku s kardinalovim likom, i s tom javnom uspomenom prošla sve jugostraže i kontrole. Kardinal je na to rekao: “Sestro, zar ste se Vi usudili ovo nositi uza se sve do Krašića? Znateli, da biste za to završili tri godine na teškoj robiji da su Vam našli ovu markicu.” Premda je s. Salezija, koja je za vrijeme ovoga razgovora za Glasnik bila već u vrlo visokim godinama, ipak se vrlo dobro sjećala, kako ih je kardinal često hrabrio svojim riječima, te im osobito preporučivao u molitve neprijatelje svete Crkve da se ustrajno mole za njih. Osim toga, često im je znao govoriti: “Ne bojte se!” Možemo stoga zaključiti da su se oba hrvatska velikana upoznala preko sestara Služavki Maloga Isusa koje i danas, zahvaljujući i kardinalu Stepincu, djeluju u Krašiću. Primaju hodočasnike i tumače im život obojice hrvatskih velikana.

Dr. sc. Agneza Szabo

Pogled na Rim s terase zavoda Germanikum

JOSIP STADLER, BOŽJI IZABRANIK

PROPOVIJED APOSTOLSKOG NUNCIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ NADBISKUPA MARIA CASSARIA UOČI BLAGDANA SV. RAFAELA 2008.

Draga braćo i sestre, dragi prijatelji!

Iz dna duše zahvaljujem Gospodinu što mogu s vama i za vas slaviti ovu euharistiju u prelijepoj župnoj crkvi svetog Franje Ksaverskog. Bratski pozdravljam oca provincijala otaca trećoredaca fra Iku Paponju, fra Ivu Martinovića, župnika i njegove suradnike, sve oce trećoredce samostana na Ksaveru te zahvaljujem za gostoprimstvo koje ste mi iskazali. Bratski pozdrav pun zahvalnosti upućujem na poseban način časnoj majci Mariji - Ani Kustura, vrhovnoj glavarici sestara Služavki Maloga Isusa, kao i svim sestrama Družbe koju je ustanovio Sluga Božji nadbiskup Josip Stadler. Pozdravljam i sve vas, draga braćo i sestre u Kristu.

Kako vam je dobro poznato ovim našim euharistijskim slavljem iskazujemo svoju zahvalnost Bogu-Ljubavi u prigodi sto šezdeset pete obljetnice rođenja nadbiskupa Stadlera, devedesete obljetnice njegove smrti i završetka dijecezanskog postupka za proglašenje blaženim ovoga velikoga apostola milosrdne ljubavi, autentičnog svjedoka Boga među ljudima, koji je svom svojom snagom volio Crkvu, papu i siromahe.

Moram vam otkriti jedno svoje iskustvo. Naime, poslije temeljitijeg upoznavanja života i djela Sluge Božjega Josipa Stadlera, toliko me se dojmio njegov lik da sam ga stavio na listu svojih „zaštitnika”. Da, ostao sam zadivljen pred ovim velikanom Crkve. Prije desetak godina vršio sam svoju službu u Sarajevu i nakon toga vremena smatram da uistinu pripadam „njegovoj obitelji” i često se njemu utječem, a dajem si slobodu obraćati mu se s ljubavlju riječima „zio Giuseppe – ujače Josipe”. Onaj, dakle, koji vam govori „navija” (da upotrijebim ovaj športski izraz) za

Slugu Božjega Josipa Stadlera i u isto vrijeme prati i hrabri Družbu koju je osnovao da teži za onim velikim i lijepim što je ostavio kao duhovnu baštinu, ne samo svojim kćerima, nego i cijeloj Crkvi na ovim prostorima, a u konačnici i univerzalnoj Crkvi.

Neću se zaustavljati na životu Sluge Božjega Stadlera, nego već sada želim naglasiti da je ovaj velikan, savršeno uvršten u našu Crkvu „jednu, svetu, katoličku i apostolsku”, primjer koji svi trebamo nasljedovati.

Tema pod kojom se odvijaju slavlja u čast Sluge Božjega glasi: „Josip Stadler, Božji izabranik”.

Zasigurno, Bog uvijek čini prvi korak u izboru svojih apostola i svjedoka. Gospodin poziva i očekuje velikodušan i nesebičan odgovor. Gospodin pokazuje u Isusu put koji treba prijeći i koji nije uvijek lagan. Gospodin poziva svoje „izabrane” na hrabro i konkretno svjedočenje u svakoj prilici u svim okolnostima.

Božja Riječ, koju smo upravo pročitali, više je nego prikladna za ovo slavlje. Zaustavimo se kratko u razmatranju.

- Apostol Pavao pišući kršćanima u Efezu (ali on se obraća, također, muževima i ženama našega vremena) izriče žarku želju da Božja milost sve privede pravoj spoznaji Krista. Pavao prigiba svoja koljena pred Svemogućim *da vam dadne ojačati se po Duhu njegovu u snazi za unutarnjeg čovjeka da po vjeri Krist prebiva u srcima vašim te budete u ljubavi ukorijenjeni i utemeljeni*. Ove su riječi sv. Pavla potpuno jasne i možemo ih ovako sažeti: upoznati Trojedinoga Boga i dati mu prostora u svom životu; postići unutarnju stabilnost; duboko ukorijeniti i oživotvoriti milosrdnu ljubav u svima nama.

- Sveti nam Luka predstavlja u evanđeoskom odlomku Isusa koji kao prijatelj otkriva svojim učenicima svoje najintimnije osjećaje. Govori im o apostolskom žaru kojim izgara, o ljubavi koju gaji prema svima. „Oganj dođoh baciti na zemlju, pa što hoću ako je već planuo”. Znamo da se upravo na Kalvariji dogodilo Isusovo posvemašnje predanje Ocu, opipljivo očitovanje Božje ljubavi prema svima, jer *nitko nema veće ljubavi od ove: položiti svoj život za svoje prijatelje*. Svi mi koje je je Krist izabrao i koji ga nasljedujemo uživamo u ovoj osobitoj božanskoj ljubavi. Tumačeći ovaj odlomak evanđelja, sv. Augustin ističe: „Oni koji povjerovali Isusu, primivši plamen ljubavi, počeli su izgarati. I ražareni tom vatrom, odlazili su u svijet i zapalili ga istim plamenom ljubavi”. U konačnici, ova vatra koju je Isus donio na zemlju jest On sam, jest Ljubav jer Isus je Ljubav.

Dragi prijatelji, ako uzmemo k srcu riječi, koje danas pred nas stavlja Božja Riječ, bit će nam jasno da je zadaća svakog krštenika širiti oganj Božje ljubavi u svijetu. Kršćanin koji živi svoju vjeru treba u svojoj sredini uvijek biti oslonac; među članovima obitelji, na radnom mjestu, među prijateljima i znancima. Ali to će moći samo ako provede u djelo savjet sv. Pavla upućen kršćanima u Filipima: „Neka u vama bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu” (Fil 2,5). Sjetite se što je Isus rekao svojim uplašenim učenicima: *Zašto se bojite?* Sjetite se i Isusova obećanja: *Ja sam s vama!* Sjetite se što je rekao i Sluga Božji papa Ivan Pavao II. *Ne bojte se! Otvorite vrata Kristu!* Eto, ako otvorimo vrata Kristu, ako se u našim srcima nastani Isus, svi ćemo tada moći biti hrabri apostoli, tvorci nove evangelizacije i autentični svjedoci Trojedinoga Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga.

Na ovom svom putu, u zajedništvu sa svim našim svecima i blaženicima, imamo i svijetli primjer Slugu Božjega nadbiskupa Stadlera. Da, on je uvijek bio primjer svima, od mladosti pa sve do dolaska u Sarajevo kao prvi vrhbosanski nadbiskup (nemojte zaboraviti činjenicu da, kada je stigao u Sarajevo, nije imao ni kuće u kojoj će stanovati, a katoličko je stado bilo malobro-

jno; ali nam je poznato na koji je način unatoč velikim poteškoćama, ostvario velebna djela). U nadbiskupu Stadleru svi prepoznaju čovjeka pastira dobre volje, čovjeka dijaloga i praštanja, koji je unatoč svim iskušenjima i nedaćama, u punom zajedništvu s papom, zanosno živio Kristovo evanđelje i oblikovao karizmu koju je ostavio na dar svojim kćerima. On je riječima i djelima aktualizirao milosrdnu Božju ljubav, a na poseban način prihvaćanjem i obranom najsiromašnijih i najslabijih. Po primjeru Sluge Božjega nadbiskupa Josipa Stadlera, koji se nije nikada štedio kada je u pitanju ljubav prema mističnom Kristovu Tijelu i dušama, nastojmo i mi svi, muški i ženski, biti osobe praštanja i pomirenja. Naš svijet, dakle, i na ovim (balkanskim) prostorima, treba – ponavljam još jednom – hrabrih i svetih svjedoka kojima su na srcu prave duhovne vrijednosti koje oni znaju braniti kao svoj identitet i koje su tako dragocjene vašim narodima.

Želim podsjetiti vas, Služavke Maloga Isusa, na ono što vam je rekao Sluga Božji papa Ivan Pavao II. kad vas je primio u Vatikanu 30. kolovoza 1990. Evo nekoliko rečenica iz govora koji vam je tada uputio Papa: „Veliki je sarajevski nadbiskup Josip Stadler okupio vaše prve sestre kako bi im povjerio zadaću služiti Malom Isusu u Njegovoj najmanjoj braći: u napuštenoj djeci i u nemoćnima. Ali kada su nove okolnosti tražile od vas nove žrtve, a Crkva nove službe, prihvatile ste suradnju u župnom pastoralu i u misijama. Za sve dobro što ste ga učinile, Crkva vam duguje zahvalnost, i ja vam zahvaljujem”. Papa vas je pozvao da i dalje služite bližnjima s obnovljenim žarom, te nastavio: „Cjelokupni sadržaj vaše karizme izražen je u imenu SLUŽAVKE MALOG ISUSA”. Hrabro dakle! Ja se s ganućem sjećam 12. travnja 1997. kada se papa Ivan Pavao II., za vrijeme svoga apostolskoga pohoda Bosni i Hercegovini, u sarajevskoj katedrali spustio na koljena na grobu nadbiskupa Stadlera u dubokoj meditaciji. Dozvolite mi da se ponovno najljepše zahvalim u Papino ime i u ime Svete Stolice vama, Služavkama Maloga Isusa, koje ste na moju zamolbu da vaše sestre dođu u apostolsku nuncijaturu u Sarajevu odgovorile „DA”, svjesne da služiti Apostolskoj nuncijaturi znači „služiti Papi, Svetoj Stolic i mjesnoj Crkvi”. To je veliko

pastoralno služenje koje, na žalost, neki ne mogu i ne žele shvatiti. Još jednom vam hvala.

I na kraju, hvala vam na strpljenju koje ste mi iskazali. Po zagovoru Blažene Djevice Marije koju je nadbiskup Stadler toliko ljubio, zazivam posebni blagoslov na redovnice Služavke Maloga Isusa i na njihovo pastoralno djelovanje ma gdje

se nalazile. Neka ovo euharistijsko slavlje urodi bogatim duhovnim plodovima za sve. Baštinimo veliko blago milosrdne ljubavi koja je ispunjala život Sluge Božjega Stadlera. Budimo dostojni te baštine. A iznad svega nemojmo je zanemariti, nego je vjerno provodimo u djelo. Amen!

NEUMORAN ČOVJEK CRKVE

PROPOVIJED APOSTOLSKOG NUNCIJA U BIH NADBISKUPA ALESSANDRA D'ERRICA
NA BLAGDAN SV. RAFAELA 2008.

Sa svom jednostavnošću, izražavam radost da mogu biti ovdje danas s vama, u lijepom povijesnom gradu Zagrebu, i predsjedati ovom euharistijskom slavlju. Rado sam prihvatio poziv majke Marije-Ane zbog različitih motiva:

- Iznad svega, da bih mogao ovako, također, izraziti moje osobno poštovanje i zahvalnost Služavkama Malog Isusa koje, između ostalog, obavljaju vrlo cijenjenu službu u Apostolskoj nuncijaturi u Bosni i Hercegovini od samog njezinog otvorenja.
- I, zatim, zato jer ova godišnjica osnivanja (rođenja) Kongregacije ove godine ima osobito značenje, u tom jubilarnom kontekstu 90. godišnjice smrti i 165. godišnjice rođenja njezinog utemeljitelja, velikog nadbiskupa, Sluge Božjega Josipa Stadlera.

Radostan sam da mogu vidjeti danas sudjelovanje ne samo 3 provincije vaše Kongregacije, nego također tolike osobe – počevši od apostolskog nuncija u Hrvatskoj, nadbiskupa Maria Cassaria, mojeg dragog prijatelja i kolege sa studija u Rimu.

Moja je želja, također, da iz ovoga slavlja može doći svjetlo, potpora i snaga Duha Božjega, za dobro Kongregacije i Crkve, i – na prvom mjestu – brojna dobra zvanja.

Draga moja braćo i sestre, osobno sam

uvjeren da važne obljetnice kao ove izgrađuju kao kameni međaši dugi hod jedne institucije; važni periodi koji – gledajući na povijest – pozivaju na zahvalnost Bogu za blagoslov i darove kojima je On pratio i prati one koji se pouzdaju u Njega, ali u isto vrijeme – gledajući u budućnost – pozivaju da se traži najveća božanska potpora kako bi se mogli suočiti s izazovima koji nam dolaze u susret danas kao i u prošlosti.

Za što želimo danas zahvaliti Bogu, zajedno s vama, drage Služavke Malog Isusa? Osjećamo dužnost reći Njemu – vječnom Gospodaru života i povijesti – našu zahvalnost za ono što jeste, za ono što činite za rast Kraljevstva Božjega u izvršavanju vaše karizme služenja koja je posvećena osobito djeci, siromašnima, djeci s poteškoćama u razvoju i starima. Želimo zahvaliti, osobito, za poseban dar koji je On dao ove godine Kongregaciji i Crkvi, zatvaranjem biskupijskog procesa beatifikacije vašeg Utemeljitelja.

Gledajući na budućnost, čini mi se da postoji mnogo novih projekata u službi Crkve, u novom kontekstu koji je nastao u regiji, nakon tužnih godina kušnje u drugoj polovici prošlog stoljeća. Dakle, drage sestre Služavke Malog Isusa, zbog poštovanja i osjećaja koje imam prema vama, danas bih vam želio preporučiti za vaše razmišljanje i za vašu meditaciju osobito dvije stvari, koje mi se čine važne za vaše buduće planove.

• Prva. Vi ste jedna redovnička obitelj, rođena prije 118 godina, iz apostolske revnosti i žara vjere Sluge Božjega Josipa Stadlera, prvog sarajevskog nadbiskupa. Vi sada znate bolje od mene da je nadbiskup Stadler bio iznad svega neumoran *čovjek Crkve*, koji je čitav svoj život posvetio misiji – koju mu je povjerio papa Leon XIII. – da organizira strukture i biskupijski život Vrhbosanske nadbiskupije (Sarajevo), koja je bila tek rođena 1881. Nije to bila jednostavna misija. Ali u 36 godina njegove biskupske službe u Sarajevu, on je mogao ostvariti nezamislivo ljudski govoreći, zato jer je bio potaknut velikom ljubavlju prema Crkvi i čvrstim duhovnim životom. Evo, dakle, prve preporuke: nastavite biti osobe koje žive u Crkvi i za Crkvu, radosne osobe koje daju svoj doprinos rastu ove Crkve, usprkos neshvaćanju i gorčinama koje često mogu doći, kao što nisu nedostajale niti u prošlosti. Ali, da bi se sve to ostvarilo, traži se solidan duhovni život. Zato, kao vaš veliki Utemeljitelj, nastavite živjeti i svjedočiti duhovne vrijednosti koje su stvorile temelj i oslonac njegove apostolske službe. Nastavite biti osobe koje daju prednost molitvi, duhu žrtve i pokore, prednost Bogu iznad svake stvari. Te vrijednosti bile su duša apostolata nadbiskupa Stadlera. I, također, za vas to moraju biti nezaobilazne vrijednosti, usprkos mentalitetu koji je sve više sekulariziran, koji vas okružuje, i usprkos ritmu života koji je, također, sve napetiji za vašu službu.

• Druga preporuka: nadbiskup Stadler nije bio samo čovjek Crkve i vjere, nego i čovjek milosrđa, a to znači čovjek kršćanske ljubavi u konkretnim teškim okolnostima koje je on našao u Sarajevu (nakon 4 stoljeća turske dominacije). Zato, zajedno s mnogim monumentalnim djelima koja nam je ostavio, on je želio sirotište Betlehem; zato je mislio na staračke domove, zato je želio za bit vaše duhovnosti kontemplaciju Djeteta Isusa. To jest Boga koji se učinio malenim da bi došao u susret svima, bez razlike, a osobito malenima i onima koji su na rubu društva. Dakle, dopustite mi da vam kažem kako sam uvjeren

da Crkva i danas treba osobe kao što ste vi: da nas podsjećate svojim služenjem da se poslanje Crkve ne može ograničiti samo na dijeljenje sakramenata, niti se može iscrpiti na privatnom području molitve, koja je toliko potrebna. Trebamo osobe koje će nas podsjećati da se naše svjedočanstvo mora otvarati gestama i djelima ljubavi, zato jer Bog je Ljubav, kao što nas je Sveti Otac Benedikt XVI. podsjetio svojom prvom enciklikom. Drugim riječima: Bog je ljubav. Zato nam je dužnost podupirati i promicati karitativna i odgojna djela.

Ne samo. Ali vjerujem da ovo razmišljanje i promatranje može još više vrednovati vašu karizmu. Duša vašeg apostolata je kontemplacija Djeteta Isusa, Sina Božjega koji se učinio malenim, da bi došao ususret malenima. Zbog toga bi vaše služenje moralo uvijek imati ovu svojstvenu karakteristiku: ne smije biti samo humana socijalna skrb (iako hvale vrijedna), ne može se ograničiti samo na ljudsko-humanom majčinsko sudjelovanje u drami tolikih malenih i osoba na rubu društva. Ima nešto mnogo važnije: pozvane ste da budete navjestiteljice i svjedokinje Božje ljubavi: živi znak Boga Ljubavi koji vas zove da sudjelujete u njegovom dinamizmu života, koji je Ljubav i nudi vam u Djetetu Isusu važnu ikonu/sliku nadahnuća i milosti.

Drage sestre!

Gledajući unatrag na ne tako daleku prošlost, nažalost treba ustvrditi da vaše svjedočanstvo ljubavi nije uvijek bilo lako prihvaćeno. A gledajući na budućnost, nije teško predvidjeti da isto tako neće nedostajati teškoća i nerazumijevanja. Ali snažna i zrela vjera nadbiskupa Stadlera poziva vas da svaki dan obnavljate svoje povjerenje u Boga, našu pomoć i našu nadu. *Pomoć je naša u imenu Gospodina* – imao je običaj reći. Moja čestitka koju vam upućujem, na ovaj tako važan dan za vas, jest da ova ista vjera, ova ista nada, uvijek vas podupiru, a nadasve u trenucima kušnje, za dobro Kongregacije i Crkve.

PISMO MLADOGA SVEĆENIKA JOSIPA STADLERA KOLEGAMA SA STUDIJA, NAKON POVRATKA U ZAGREB

L/audetur/ J/esus/ C/hristus/

Najdraža subraćo!

Prema zakonima fizike jeka bi trebala očekivati neki odjek. Siguran sam da biste mi vi mogli uzvratiti ehom, samo kad se ne bi moralo u brdovitim predjelima češće vikati s pokušajem da se dobije ili ne dobije taj eho. Ako pak ostanemo pri ovim zakonima fizike, onda bih vas ja ipak mogao prevariti i biti u prednosti, jer vi dozivate i onda kada vam hrvatske planine sasvim mirno uzvraćaju: „Ne pisati“. Ali eto, hrvatski vam eho brzo uzvraća jekom, pa ćete odmah s hrvatskih brda biti potaknuti da uzvratite čistim odjekom: „Pisati“. Dakle pišite samo, pišite!

Ja vam, zapravo, i nemam nekog povoda pisati, zato vam odavde upućujem jedno živahno pismo, a izmjenjivanje mojih riječi s vašima, kad god se ukaže prilika, svakoga će osvježiti, i to ne malo. Znam da vam neću pružiti neko cvijeće od kojega biste mogli napraviti buket. Zato vas molim da više gledate na vrtlara nego na samo cvijeće. Morat ću vam, dakle, izvlačiti cvijet po cvijet uz primjedu da svako cvijeće i ne miriše samo zato jer je cvijeće. Poslušajte samo! Prva služba koju sam ovdje nakon svoga povratka vršio bila je služba propovjednika. Srećom, nisam imao svoj kofer uza se, jer bih inače vjerojatno koristio neke od onih propovijedi koje sam sastavljao u Rimu. Zato sam bio prisiljen kovati i tako se vježbati. Čuo sam od nekoga kako s pohvalom ističe kratkoću kao osobinu mojih propovijedi, a pod tim se naravno misli na fizičku a ne na retoričku kratkoću. Ali sam se na ovom propovjedničkom polju mogao okrenuti samo nekoliko puta, jer mi je uskoro bilo

povjereno i nešto drugo. A što bi to bilo? Služba - samo slušajte - ceremonijara. Trebate ovdje praviti razliku između ceremonijara i ceremonijara, da ne bi netko od vas zaveden pomislio kako sam možda imenovan ceremonijarom u katedrali. Istina, to ne, ali bi se skoro reklo nešto više od toga, jer sam određen da formiram druge. Kako to? Ovdje se naime uvukao loš običaj da je bogoslovima dopušteno preskočiti jednu godinu ili popeti se više kako bi dobili časno ime „ascendenti“. U stvari, to nije ništa drugo nego što prije napustiti sjemenište. Kao pokriće za to čak se navode i viši razlozi, pa se ovaj nered uljepšava govorom o nedostatku svećenika. Kako čujem svi su profesori bili protiv takve *ascenzije*, ali su viši ipak ovo proveli. Tako sam u krugu šestorice mlade gospode, koji bi ovih dana trebali biti zaređeni, mjesec dana igrao ulogu učitelja ceremonija. Cijela se nastava

sastojala u nauci o načinu, kako treba čitati svetu misu i kako treba recitirati brevijar. Ove su vježbe zaista trajale mjesec dana, i to ne bez uspjeha, jer su uskoro znali onoliko koliko zna i sam učitelj. Samo sam im u jednoj točki bio sasvim blizu. A u čemu to? U načinu kako se mora vršiti služba đakona i subđakona. U ovoj točki Hrvati i Mađari imaju svoj vlastiti i ekstravagantni način, a najljepše to, što klerici moraju u školi učiti rimski način, dok u praksi rade prema vlastitim manirima. Bit će da je tomu razlog ovo. Naime, oni kao akoliti vrše tijekom godine ovdje službu đakona i subđakona, pa tako naravno moraju nešto ispustiti, npr. prikazivanje kaleža, a kad se gospoda zaređi, onda zadrže one manire na koje su navikli. Čudio sam se što se tjedno ovdje koristi toliko sati na liturgiju; određeno je pet-šest sati za to, a autor po kojemu se prelazi pričest i sve drugo

je Salliz. To bi čak po sebi i u sebi bilo dobro kad se ne bi pri tom zapuštalo ono važnije. Zaista je ovdje studij čudno uređen. Molim Vas, strpljivo me saslušajte. Liturgija je npr. odijeljena od pastorala, tako da jedan profesor mora predavati jedno, dok drugi predaje drugo, a liturgija je ipak dio pastoralne teologije. Vjerojatno se nećete suglasiti s ovom mojom tvrdnjom, misleći kako ja u Rimu nisam slušao ovaj dio teologije. Za utjehu vam moram reći da sam u Rimu sasvim dobro prostudirao pastoral, samo ne pod ovim imenom. A prečasní pater rektor vam može ispričati kako je došlo do toga da ovo upoznam sasvim točno. Da ovu digresiju svedem opet na ingresiju, primjetio sam kako je kod našega programa studija bilo loše i to što je konfesionar, kako se to ovdje naziva (vjerojatno način kako se sluša ispovijed), odijeljen od morala. Čujem kako se u moralu predaju samo principi. Ipak je to čudan

način komadanja sati, kao da cijeli moral nije određen za to da pouči načinu kako treba saslušati ispovijed.

Još bi ponešto stalo pod moje pero, ali morate znati da vam pišem u vrijeme svojih duhovnih vježbi i da, dok vam pišem, pored mene stražari gospodin Novak. Jadnik mora naime čekati da završim ovo pismo bez glave i repa. Pa da ne bih i dalje iskušavao njegovu strpljivost, završavam ovo pismo s molbom da me uključite u svoje pobožne molitve. Na koncu sve Vas srdačno pozdravljam i ostajem

vaš najmanji brat u Kristu

Josip Stadler

Zagreb, 19. listopada 1869.

PATRIOTSKI PROROK I POLITIČKI PATNIK (II.)

nastavak

Premda bi bilo nepravедno poređivati austrijsku upravu turskoj, u Bosni i Hercegovini bijaše od 1878. do 1918. razmjerno više korupcije nego u ostalim pokrajinama carevine. Tako je Stadler bio prisiljen rješavati pitanja mješovitih brakova, vjeronaučne obuke po školama, vjerske utjehe umirućima, sahrane samoubojica i bezvjeraca, koji su po državnim zakonima imali pravo, koja im je katolički ckveni zakonik nijekao. U slučajevima sukoba crkvene i državne vlasti, Stadler je uvijek pazio na zakone svoje Crkve, nikad se nije plašio raditi po svojoj savjesti i po odredbama crkvenog zakonika. I svoje je svećenstvo otvoreno upozoravao, da uvijek i svagdje nastupaju u istom duhu bez obzira na protivne zahtjeve i samovoljne odredbe svjetovnih vlasti. Čovjek se mora diviti jasnoći i točnosti Stadlerova postupka i određenosti njegovih naloga svećenstvu u svima slučajevima u kojima se svjetovna vlast neopravdano miješala u crkveni život vjernika.

Za Stadlera kao da nije opstojala državna težnja Austro-Ugarske da u Herceg-Bosni stvori "bosansku" narodnost i "bosanski" jezik. On je nastupao kao Hrvat pred vlastima, pred svojim pukom i pred drugim vjerskim zajednicama poštujući svačije vjersko i narodno uvjerenje. Vlasti brišu hrvatsko ime iz Stadlerovih okružnica, naredaba, pisama, ali to njega ne smeta, bez straha i krzmanja ustraje on u svojoj hrvatskoj odlučnosti i po njoj djeluje i naređuje, da tako postupaju i njegovi svećenici i redovnici. U Stadlerovim sjemeništima i u nadbiskupskoj gimnaziji njeguje se hrvatski jezik i književnost, pjevaju se i sviraju hrvatske rodoljubne pjesme i skladbe. Nadbiskupa dočekuju pod hrvatskim zastavama. U Travniku sjemenišni pitomci daju kazališne komade "Nikola Šubić Zrinski", "Stjepan Tomašević" i druge. Stadler je među osnivačima i najvećim dobrotvorima hrvatskih prosvjetnih i kulturnih društava, kao na primjer "Napretka", koji je kao i slična pravoslavna i muslimanska društva nastojao početkom našega stoljeća, kad se spojilo mostarsko

i sarajevsko hrvatsko društvo, što imadahu slične svrhe. Bilo je slučajeva, da je Stadler kao Hrvat i biskup nekada bio u neprilici, kako da postupi, kao na primjer, kad je bio na programu svečani blagoslov nove zastave Hrvatskoga pjevačkoga društva "Trebević" u Sarajevu. Nadbiskup je zaslužan da je društvo osnovano: bio je obećao doći blagosloviti zastavu, kako su ga članovi i odbor zamolili. U međuvremenu se pojavila suvišna teškoća; nekatolički članovi društva "Trebević" nisu bili voljni dopustiti da se društvena zastava blagoslovi po katoličkom vjerskom obredu, nego su zahtjevali da se mjesto blagoslova zastava samo svečano razvije uz rodoljubne govore i pjesme. Stadler je kao nadbiskup bio povrijeđen, što Hrvati katolici, koji su bili golema većina u članstvu "Trebevića", ne bi mogli zastavu svoga društva blagosloviti i tako javno ispovjediti svoju vjeru i krenuti naprijed u kulturnom i umjetničkom radu. Blagoslovu zastave protivili su se, između ostalih, ugledni hrvatski muslimanski rodoljubi, među njima i dr. Safvet Bašagić. Stadler je poštivao i cijenio muslimane i njihove vjerske propise i običaje. Krivo mu je bilo što su se i neki njihovi prvaci spotali o taj blagoslov, koji se nije ni održao, i nadbiskup, u znak prosvjeda, nije prisustvovao svečanom razvijanju te "Trebevićeve" zastave. Kad je, poslije toga, bio pozvan u Travnik na blagoslov zastave Hrvatskoga pjevačkoga društva "Vlašić", veoma se rado odazvao, obavio je vjerski obred i za tu prigodu sam sastavio krasnu molitvu i održao vatren rodoljubni govor. I druga su hrvatska društva u Stadleru imala prijatelja, dobrotvora, oca, savjetnika, pomoćnika u najtežim nevoljama i potrebama. Što se tiče Stadlerova odnosa prema muslimanima, dovoljno je istaknuti da je do svoje smrti ostao vjeran Anti Starčeviću, koji je o muslimanima Bosne i Hercegovine ovako doslovno pisao: "Muamedovci Bosne, izuzev pojedine došlice, nisu turske pa-

* Životopis pisao Ivan Tomas pod pseudonimom Mato Bražnjak

smine. Oni su pravi hrvatski plemići. Oni su najstarije i najčišće plemstvo Europe”.

S muslimanima i s njihovim vjerskim i političkim pravcima, kao uopće sa svima slojevima pučanstva, Stadler je održavao prijateljske veze. Oni bi mu dolazili na čestitanje o Božiću, o Novoj godini i o Uskrsu, te inače u svečanijim zgodama, prisustvovali su i posveti prvostolnice, na svečanim bi objedima držali prijateljske zdravice i zahvaljivali Stadleru, koga su istinski cijenili kao pobožna čovjeka i savjesna duhovnoga vođu svojih vjernika. Stadler je imao smisla za islamske svetinje i način života, poštivao je njihovu predaju, o bajramima bi dolazio čestitati svojim prijateljima muslimanima i njihovim predstavnicima. Koji su bilježili svoje uspomene na Stadlerov život i veze s muslimanima, mnogo su toga zapisali, što bi bilo vrijedno iznijeti. Tako se desilo, da nadbiskup pohađa muslimane, kojima

je ime Jusuf: odmah Stadler dosjetljivo nabacuje misao: “Vidite, prijatelju, Vi i ja smo imenjaci!” I razvio bi se razgovor o Josipu egipatskom i njegovoj povijesti. Ili, kad bi se namjerio na kakva Junusa, protumačio bi mu da i u kršćanskom Svetom pismu ima povijest proroka Jone, to je

starozavjetni oblik za muslimansko ime “Junus”. Dolazili bi Stadleru čestitari muslimani, kad bi ih on pratio do vrata svoga stana, oni bi gledali na raspelo, koje je bilo u nadbiskupovoj kući i pitali bi koga predstavlja taj raspeti. Stadler bi odgovorio: “To je Isus. Vi ga poznate iz Kurana koji ga zove Isa Pejgamber!” A kad bi ga muslimani dalje pitali: “Tko ga je ovako izmrcvario?” Nadbiskup bi odgovorio po povijesnoj istini i tumačenju naše vjere: “Učinili su to u staro doba Židovi i svi naši grijesi uopće!” Muslimanski su prvaci i obični vjernici pomno pratili rad i nastupe nadbiskupa Stadlera. Istina je da je zbog nekih rijetkih slučajeva krštenja muslimanskih osoba dolazilo do neugodnih časova i raspoloženja između nadbiskupa i

muslimana, između katolika i njihovih sugrađana istoga podrijetla i jezika. Ali Stadler je bio potpun čovjek, dosljedan intelektualac, pristaša slobodarskih misli i stavova: kada je pred sobom imao inovjernu osobu, koja bi zaista iz posve duhovnih pobuda i poslije temeljita promišljanja odlučila zamoliti krštenje, premda je bosanska vlada u Kallayevo doba svoju politiku uglavnom vodila i temeljila na simpatijama muslimana, a poslije Kallaya Burian je vladine simpatije bio prenio na pravoslavno pučanstvo, nadbiskup bi odredio da se takova iskreno pripremljena osoba krsti, ili da tko iz pravoslavlja stupi u Katoličku crkvu. Vlada je u takovim slučajevima vjerovala Stadlerovim neprijateljima i protivnicima, obično bi ispitivala samo njih, a ne bi se obazirala na Stadlerove razloge ni dokaze o vjerskim pobudama takovih krštenja i prijelaza. Iz Sarajeva bi vlada dizala tužbe protiv Stadlera u Budimpešti i Beču, obraćala se i

na papinskoga nuncija. U svojim trijeznim odgovorima na tužbe i braneći se od kleveta i insinucija, da tobože provodi izazivački prozelitizam i remeti dobre odnose među katolicima i inovjercima, Stadler je bio miran, jer je činio svoju dužnost slijedeći Božji zakon i Isusovo evanđelje. Kada

bi ga predstavnici vlasti mučili svojim prijetnjama i kaznama, prijeteći mu s najoštrijim odmazdama za sljedeće slučajeve krštenja ili prijelaza u Katoličku crkvu, Stadlerov je konačni odgovor bio iz postupaka apostolskih prvaka Petra i Ivana, koji su židovskim vjerskim glavarima odgovorili da se neće držati njihove zabrane o propovijedanju imena Isusova, jer da se treba više pokoravati Bogu nego ljudima.

Zakon o pristupu iz vjerske zajednice u drugu u Stadlerovo doba kao da je oblikovan samo protiv sarajevskoga nadbiskupa. Što su stotine i tisuće muslimanskih osoba stupile u mješovite brakove i zanemarivale islamske vjerske propise, što je pravoslavno pučanstvo ostajalo bez

dovoljne vjerske pouke i bez svećeničke pastve, to nije zadavalo glavobolje tih vjerskih zajednica ni članovima bosanskohercegovačke vlade, koja nije nikada pokrenula pitanja ako bi se desio kakav slučaj nasilne prevjere koje katoličke osobe ili njezina prijelaza u drugu vjeroispovijest. Ali kad bi se to dogodilo, u što je bio umiješan Stadler, bijaše to povod ponovnu rasplamsaju vjerskih sukoba i prigoda vladi, da grmi protiv nadbiskupa. Božji čovjek nije se nikada dao smesti ni uznemiriti, dapače ni onda, kad bi i više crkvene vlasti ovdje ondje pristajale uz vladina rješenja i samim time Stadleru pokazivale da je mogao i morao drukčije činiti. Kad je, međutim, pitanje došlo pred Svetu Stolicu, Stadler je dobio priznanje koje mu nuncij Galimberti u Beču nije u potpunosti bio dao.

Uviđavniji muslimani i pravoslavni pojedinci, prvaci i priprosti ljudi znali bi po pravdi cijeniti Stadlerovo neustrašivo držanje i između sebe, pa i svojim katoličkim prijateljima i znancima izjavljivati: "Kamo sreće da su i naši vjerski zakoni ovako zauzeti za svoju vjeru i vjernike". To su osobito isticali nakon Stadlerove smrti i muslimani i pravoslavni.

Šteta je bila, što su i najbučniji među muslimanima bili tijelom u Herceg-Bosni, a srcem i dušom u Carigradu nadajući se ponovnu povratku ovih pokrajina pod sultanovu vlast! Pravoslavni su imali svoje ciljeve, nastojali su pomoću Rusije, Srbije i Crne Gore podržavati u narodu oporbu protiv austrijske vlade, ali su u isto vrijeme dokazivali svoju vjernost Austro-Ugarskoj i krivili katoličke vjerske predstavnike zbog njihova tobožnjega rovarjenja protiv sloge svih podanika i protiv vlade u Sarajevu, u Beču i u Budimpešti. Ako se prouče imenovanja, promjene, udaljavanja pravoslavnih i muslimanskih predstavnika u Bosni s visokih crkvenih službi, može se i iz takvih činjenica uvidjeti superiornost nadbiskupa Stadlera. Upravo ova njegova izvanredna umna i čudoredna nadmoć izazvala je i kod vlade i kod pravoslavnih i muslimana zavist i povod za napadaje. Stadleru je u srcu bilo drago, da je nad pravoslavnima prestala vlast grčkih vladika i metropolita koji su bili neprijateljski raspoloženi prema Slavenima, Srbima i Bugarima, pa je vjerovao, da će u metropolitu Kosanoviću, koji je bio rođen u

Bosni i odgojen u Srbiji, naći kršćanina iskrena vjerskoga osjećaja kome će biti pred očima duhovni napredak njegova stada, i da će se pronaći način suradnje katolika i pravoslavnih. Ali Kosanović je bio bez izobrazbe, napadao je Stadlera zbog toga, što su katolička društva izvana pomagala katolike Bosne i Hercegovine. Kosanović je oštro grdio i katoličku vjeru. Stadler je u otvorenu pismu odgovorio na neukusan Kosanovićev napadaj, da su i suvremenici apostola pomagali vjernike u siromašnim i udaljenim krajevima, pa da nije nikakvo zlo, ako katolici iz bogatijih predjela pomažu svojoj siromašnjoj braći graditi crkve i škole. Da je Stadler bio na pravom putu, dokazom je i to što je mostarski biskup Buconjić potpisao ovaj Stadlerov odgovor i tako posvjedočio jedinstvenost biskupa Herceg-Bosne. Bosanska je vlada doskora upoznala Kosanovića i umirovila ga. A on je do svoje smrti širio mržnju na Stadlera i katolike. S njegovim nasljednicima Stadler se mogao bolje paziti. O Božiću i Uskrsu, o krsnim slavama pravoslavnih vjerskih predstavnika i građana, nadbiskup bi sa svojim tajnikom pošao na čestitanje, a oni bi mu uzvraćali pohode, izricali mu priznanje za velika djela koja uspijeva ostvariti uz onako skroman broj katolika. O Stadlerovim prijateljskim odnosima s pravoslavnima svjedoče mnoge pojedinosti koje su pobilježili njegovi suradnici. Bijahu, tako, nekom zgodom, skupa uglednici, među njima i sarajevski donaćelnik Petraki (Petrović). Stadler bijaše duhovit i dosjetljiv čovjek. U razgovoru izjavi: „Vidite, ovaj gospodin bijaše spreman u mojoj velikoj potrebi posuditi mi 100.000 forinti, ali u međuvremenu mi je novac bio stigao iz zagrebačke banke, i tako ta pozajmica ne bijaše nužna!”

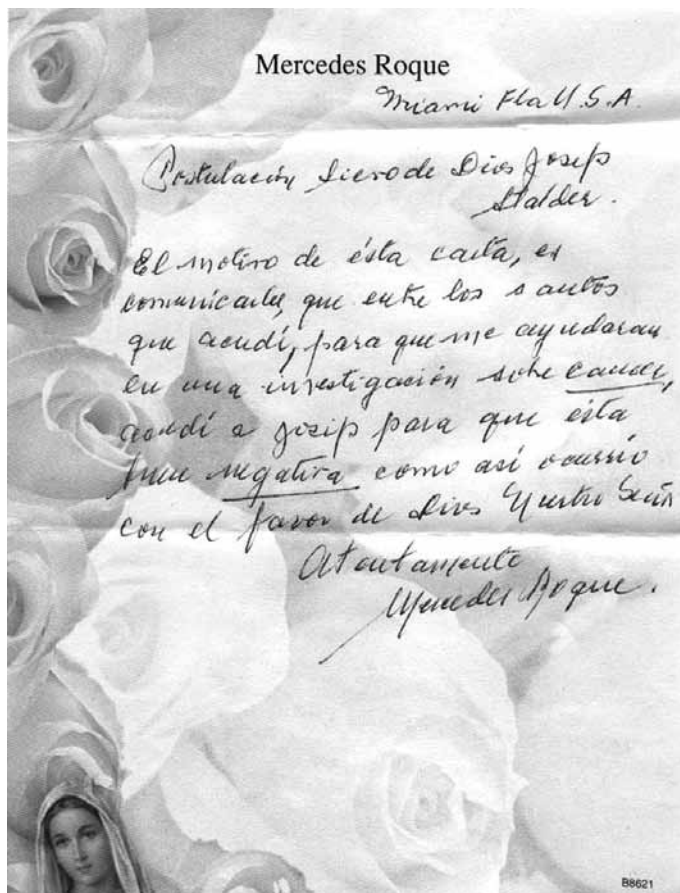
Poznat mi je Stadlerov univerzalni duh, sada bismo rekli: ekumenski i zanimanje za sve kršćane u svijetu. Prijateljujući s pravoslavnima i raspravljajući s njima, službeno i neslužbeno, nerijetko bi nabacio i pitanje crkvenoga sjedinjenja svih kršćana u istinitoj Kristovoj Crkvi. Lav XIII., koji je tako iskreno iskao put do toga sjedinjenja, cijenio je Stadlerovo nastojanje u tom smjeru, odlikovao ga je čašću i dužnošću papinskoga povjerenika za promicanje sjedinjenja nekatoličkih kršćana Jugoistočne Europe s katolicima. Isusovac Nilles, koji je bio nadadahnut istim

idealima, počastio je Stadlera tako, da je njegove misli i riječi preuzeo u predgovor drugom izdanju svojega poznatoga djela o zapadnoj i istočnoj Crkvi. Među pravoslavnima u Herceg-Bosni, dok je ondje Stadler biskupovao, bijaše više struje, koje su se politički razlikovale u odnosu prema austrijskoj državi, no prema katolicima sve su bile na istom niječnom stanovištu. Bilo je slučajeva, da je gdje koji pravoslavni monah i svećenik pokušao održavati vezu sa Stadlerom, znala se čuti i kakva njihova izjava o sjedinjenju: "Bit će to, bit će: mi ćemo malo popustiti, popustit će nešto i papa!" Stadlerov zemljak i prijatelj arhimandrit Magarašević, Slavonac, bio je veoma dirnut, kad je mogao pripovijedati da je Strossmayer propovijedao u pravoslavnoj crkvi u Srijemskim Karlovcima. Dodao bi, da bi divno bilo kad bi on kao pravoslavni arhimandrit smio doći u katoličku crkvu i ondje pjevati liturgiju: "Blagosloveno carstvo Oca i Sina i Svetoga Duha!" Na prvom vatican- skom koncilu Strossmayer je svečano izjavio da ima protestanata koji istinito ljube Isusa Krista. Stadler je u svojem pastirskom životu iskusio, da ima i pravoslavnih, kojima je Isusova ljubav dio sadržaja života. Stadler nije imao velike sreće u slučajevima pravoslavnih svećenika koji su se javljali za sjedinjenje s katolicima, ali se uvijek brinuo za katolike istočnog obreda i nastojao je da dobiju svoje svećenike. Kad je mnogo Ukrajinaca došlo u Bosnu, osnovao je nekoliko njihovih župa i dobili su apostolskog administratora Bazijuka, kojem je bio crkveni glavar križevački vladika. U svojoj očinskoj brizi za svećenike i vjernike istočnog obreda, Stadler je u Sarajevu bio nabavio i gradilište za grkokatoličku crkvu.

Da je Stadler u pitanju sjedinjenja pravoslavnih trajno sačuvao smisao za stvarnost, dokazom je i njegova izjava, koju je dao Lavu XIII. u privatnoj audijenciji: "Bez izvanredne Božje milosti neće se dogoditi masovno sjedinjenje pravoslavnih s Rimom!" Nadbiskup je bio dovoljno oštrouman, da je mogao vidjeti svu zamršenost narodnih i vjerskih problema u odnosima među raznim vjerskim zajednicama Bosne i Hercegovine i cijele Austro-Ugarske države. Ne želeći nikome nanijeti ni najmanje nepravde, dan i noć je snovao, kako bi katolicima svoje crkvene pokrajine i svemu svojem narodu osigurao ljudsku

slobodu, narodno ujedinjenje, nesmetan razvoj crkvenoga života. To svoje narodno vjersko uvjerenje i nastojanje nije ni pred kim krio ni kao nadbiskup ni kao Hrvat, a ni kao politički činilac, kad je 1910. uvođenjem neke vrste ustava, zemaljskoga sabora i stranačkoga života došao u bosansko-hercegovački sabor kao najviši crkveni predstavnik hrvatskih katolika onih pokrajina. Pravoslavni su i dio muslimana osobito poslije 1905., kad su pravoslavni dobili crkveno-školsku autonomiju u Bosni i Hercegovini, sanjali o oslobođenju ispod habsburške vlasti: pravoslavni su željeli doći pod Beograd, a muslimanima je bio ideal povratak turske vlasti u Herceg-Bosnu. U međuvremenu je 1908., za 60-u godišnjicu vladanja Franje Josipa I., brzo i vješto provedena aneksija ili priključenje Bosne i Hercegovine Austro-Ugarskoj carevini. Stadler nije bio odveć oduševljen tim činom, ali ga je smatrao uvodom u sjedinjenje Bosne i Hercegovine s Hrvatskom, koja bi po zamisli prijestolonasljednika Franje Ferdinanda, uz Austriju i Mađarsku, tako povećana i ojačana predstavljala treću autonomnu jedinicu Habsburške Monarhije koja bi se onda morala više obazirati na hrvatske i slavenske potrebe i zahtjeve i biti činilac mira i poretka u Srednjoj Europi. Stadler je u jesen 1908., poslije aneksije Franji Josipu I., predveo poklonstveno izaslanstvo Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Vladaru je zahvalio na značajnoj političkoj odluci i zamolio ga, da pripojene pokrajine što prije sjedini s Hrvatskom, Slavonijom i Dalmacijom u jednu državnu tvorevinu koja bi bila sposobna svima svojim stanovnicima osiguravati slobodan politički razvoj, blagostanje, napredak u vjerskom i kulturnom životu. Carski savjetnici, koji su prije svečane audijencije bili pregledali, kako je službeno bilo propisano, Stadlerov govor, bili su izbrisali odlomak o priključenju Herceg-Bosne Hrvatskoj, ali Stadler je bio karakteran crkveni glavar, koji je za svoje misli i planove bio spreman trpjeti i podnositi radi svojih nastupa i odluka. Ne bijaše to prvi ni posljednji put da se nadbiskup usudio protusloviti caru i njegovim do- glavnicima, vladi u Sarajevu i u Beču.

(nastavlja se)

Isprika:

Molim cijenjeno uredništvo Glasnika "Stadler" da uvrsti moju ispriku autoricama članaka o proslavi 75. god.vjernog služenja sestara u Samoboru, Družbin Vjesnik br. 4/07. i proslave sto godišnjice dolaska sestara u Vitez, Družbin Vjesnik 2/07. jer je greškom izostavljeno odakle je tekst preuzet. Hvala na razumijevanju.
s. Marcela.

Donatori za Glasnik

Ljerka Bevandić 100,- Kn,

Marija Špoljar Barundić 100,- €,

Ante Bošnjak 50,- €

Franjo Ivandić, župnik župe Prozor 200,- €,

PMJ - Zagreb, 50,- KM.

*Žahvaljujemo na potpori
Postulature Udruzi umirovljenika
Hrvatskog katoličkog centra
Springvale (Australija),
Župi Hrvatskih mučenika -
Missassauga (Kanada), župi sv.
Križa - Hamilton (Kanada)
i svima koji molitvom, radom i
dobrovoljnim priložima pomažu rad
Postulature Sluge Božjega
Josipa Stadlera!*

Svakoga 8. u mjesecu, na dan
Stadlerove smrti, slavimo svetu misu za
dobročinitelje i podupiratelje Postulature.

Glasnik Stadler list je Postulature Sluge Božjega Josipa Stadlera i svih onih koji štiju uspomenu na život i djelo blagopokojnoga nadbiskupa Josipa Stadlera.

God. X (2009.) Broj 10

Glasnik izlazi povremeno
s dozvolom crkvenih vlasti

Izdavač:
Postulatura Sluge Božjega Josipa Stadlera

Glavni i odgovorni urednik:
Dr. Pavo Jurišić,
pavo.jurisc@vbs.ba

Uredničko vijeće:
s. M. Anemarie Radan,
s. M. Ljilja Marinčić,
s. M. Gordana Miškić
s. M. Vesna Mateljan
i s. M. Maneta Mijoč

Adresa uredništva:
Josipa Stadlera 5,
71000 Sarajevo
Tel. +387 33 23 69 71
www.josip-stadler.org
postulatura@josip-stadler.org
stadler@lsinter.net

Lektura:
Nataša Mandić
Tiraž:
3500 primjeraka
Tisak:
Graforad Zenica

Vicepostulatura,
Naumovac 12
10000 ZAGREB
Broj kunskog računa je: 2340009-1510278286
Broj deviznog računa: 703000-047510
IBAN: HR33 2340 0091 5102 7828 6
SWIFT CODE: PBZGHR2X

Kazalo

Urednikova riječ

Svećenička godina 3

Događaji

Stadlerovi dani tijekom 2008./2009. 5

Predani spisi s dijecezanskog postupka u kauzi
Sluge Božjega Josipa Stadlera 9

U Rimu otvoreni spisi Sluge Božjega
Josipa Stadlera 10

Trodnevnica o Stadleru 11

Bio sam gladan i dali ste mi jesti 14

A tko je taj Stadler? 15

Zaljubljenik u Boga i otac sirotinje. 15

Prikazi

Martino pismo 16

Sluga Božji Josip Stadler
u medijima i tiskovinama 2008. godine 17

Sluga Božji Josip Stadler i Družba sestara
Služavki Maloga Isusa u emisiji „Znakovi vremena”
na Hrvatskom katoličkom radiju 19

Pogledi

Riječ Božja Stadlerova inspiracija 26

Sluga Božji Josip Stadler i blaženi Alojzije Stepinac 33

U povodu prošlogodišnjih značajnih jubileja (2008.) 33

Josip Stadler, Božji izabranik 40

Neumoran čovjek Crkve 43

Dokumenti

Pismo mladoga svećenika Josipa Stadlera
kolegama sa studija, nakon povratka u Zagreb 44

Neobjavljeni životopis

Patriotski prorok i politički patnik (II.) 46

HVALA N
JOSIPE S
ZA US
2008.